

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Βρυξέλλες, 24 Μαΐου 2012

7614/2/12
REV 2

GENVAL 14

ΑΠΟΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ

του εγγράφου:	7514/1/12 REV 1 RESTREINT UE/EU RESTRICTED
της:	7ης Μαΐου 2012
νέος χαρακτηρισμός:	Public

Θέμα: **ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟ ΓΥΡΟ**
ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ
ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ»
ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες η αποχαρακτηρισμένη έκδοση του προαναφερόμενου εγγράφου.

Το κείμενο του παρόντος εγγράφου είναι ίδιο με αυτό της προηγούμενης έκδοσης.

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 7 Μαΐου 2012 (14.05)
(OR. en)**

**7614/1/12
REV 1**

RESTREINT UE/EU RESTRICTED

GENVAL 14

**ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΠΕΜΠΤΟ ΓΥΡΟ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ
«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ»**

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πίνακας περιεχομένων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	2
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
2. ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ	7
2.1. ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	7
2.1.1. Ερευνητικές αρχές	7
2.1.2. Τελωνεία και ειδικοί φόροι κατανάλωσης	21
2.1.3. Δικαστικές αρχές	23
2.1.4. Οικονομική Εποπτική Αρχή	24
2.1.5. Εποπτεία του ασφαλιστικού τομέα	25
2.1.6. Επιμόρφωση	26
2.2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ	28
2.2.1. Πολιτική με στόχο τα έσοδα	28
2.2.2. Προτεραιότητα του εντοπισμού, της κατάσχεσης και της δήμευσης περιουσιακών στοιχείων	29
2.2.3. Εντοπισμός, κατάσχεση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων ως αυτοτελής στόχος της ποινικής έρευνας 30	
2.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	30
2.3.1. Ερευνητικές αρχές	30
2.3.2. Αρχή Χρηματοοικονομικής Εποπτείας	34
2.3.3. Δικαστικές αρχές	35
2.3.4. Πολιτική περί εγκλήματος	38
2.3.5. Εκπαίδευση	39
3. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΙΩΣΗ	41
3.1. ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	41
3.1.1. Βάσεις δεδομένων και μητρώα	41
3.2. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	48
3.2.1. Ταυτοποίηση τραπεζικών λογαριασμών	48
3.3. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	52
3.3.1. Νομικό πλαίσιο	52
3.3.2. Απλουστευμένη ανταλλαγή πληροφοριών για τραπεζικούς λογαριασμούς	52
3.3.3. Αιτήσεις παροχής πληροφοριών μέσω του Εθνικού Γραφείου Ανάκτησης Κεφαλαίων και Περιουσιακών Στοιχείων	52
3.3.4. Αρμόδιες αρχές	53
3.3.5. Προβλήματα που διαπιστώθηκαν	53
3.4. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	54

3.4.1.	Νομικό πλαίσιο	54
3.4.2.	Ειδικές νομικές εξουσίες και μέσα για τη διερεύνηση των χρηματοοικονομικών πτυχών των εγκληματικών δραστηριοτήτων	54
3.4.3.	Χρήση και αποτελεσματικότητα της διερεύνησης χρηματοοικονομικών συναλλαγών σε συγκεκριμένα εγκλήματα	55
3.4.4.	Συμμετοχή ιδιωτικών πραγματογνωμόνων στις έρευνες	55
3.4.5.	Οικονομικές πληροφορίες	56
3.5.	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΟΛ ΚΑΙ ΤΗΝ EUROJUST	57
3.5.1.	Ευρωπόλ	57
3.5.2.	Eurojust	58
3.6.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	58
3.6.1.	Πληροφορίες και βάσεις δεδομένων	58
3.6.2.	Συνεργασία στο ευρωπαϊκό επίπεδο	59
3.6.3.	Διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών και χρήση οικονομικών πληροφοριών	59
3.6.4.	Συνεργασία με την Ευρωπόλ	60
4.	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΕΥΣΗ	62
4.1.	ΔΕΣΜΕΥΣΗ	62
4.1.1.	Σε εθνικό επίπεδο	62
4.1.2.	Συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο - Εφαρμογή της απόφασης πλαισίου 2003/577/ΔΕΥ	65
4.1.3.	Αμοιβαία συνδρομή στον τομέα της δέσμευσης	65
4.2.	ΔΗΜΕΥΣΗ (ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΠΛΑΙΣΙΟΥ 2005/212/ΦΕΥ ΚΑΙ 2006/783/ΔΕΥ)	67
4.2.1.	Δήμευση σε εθνικό επίπεδο	67
4.2.2.	Δήμευση σε ευρωπαϊκό επίπεδο	71
4.3.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	71
5.	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	73
5.1.	ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ, ΙΔΙΩΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ OLAF	73
5.1.1.	Μέτρα εξασφάλισης της διαβίβασης πληροφοριών στην OLAF για προληπτική δράση	73
5.1.2.	Ενημέρωση της OLAF για τα αποτελέσματα συναφών υποθέσεων	73
5.1.3.	Ενδεχόμενος ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε ποινική έρευνα	74
5.1.4.	Συμμετοχή υπαλλήλων της OLAF σε ποινική έρευνα	74
5.1.5.	Συμμετοχή της OLAF σε Κοινή Ομάδα Έρευνας (ΚΟΕ)	74
5.1.6.	Εμπειρία με ΚΟΕ που ασχολούνται με την απάτη κατά των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	74
5.1.7.	Συντονισμός επαφών με την OLAF	75

5.1.8.	Προσδοκίες όσον αφορά την υποστήριξη από την OLAF	75
5.2.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	75
6.	ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	76
6.1.	ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	76
6.2.	ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ	79
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ		80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΥΠΗΡΞΕ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ		81
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ/ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ		86

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τη συνεδρίαση της Πολυτομεακής Ομάδας για το Οργανωμένο Έγκλημα (ΠΤΟ)¹ στις 26 Φεβρουαρίου 2008, η Προεδρία πρότεινε τρία θέματα για τον πέμπτο γύρο αμοιβαίων αξιολογήσεων², δύο εκ των οποίων έτυχαν ουσιώδους υποστήριξης. Κατά τη συνεδρίαση της ίδιας Ομάδας στις 6 Μαΐου 2008, οι περισσότερες αντιπροσωπίες τάχθηκαν υπέρ της επιλογής του οικονομικού εγκλήματος και της διερεύνησης χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Στις 17 Ιουνίου 2008, η Ομάδα αποφάσισε ότι το αντικείμενο του πέμπτου γύρου θα είναι «οικονομικό έγκλημα και διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών». Το πεδίο της αξιολόγησης καλύπτει αρκετές πράξεις για την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος. Ωστόσο, συμφωνήθηκε επίσης ότι η αξιολόγηση θα πρέπει να μην εξετάσει απλώς τη μεταφορά της συναφούς νομοθεσίας της ΕΕ στο εθνικό δίκαιο αλλά να εξετάσει εκτενέστερα το αντικείμενο³, με σκοπό την περιγραφή συνολικής εικόνας ενός συγκεκριμένου εθνικού συστήματος. Την 1η Δεκεμβρίου 2008, η ΠΤΟ ενέκρινε λεπτομερές ερωτηματολόγιο⁴.

Η σημασία της αξιολόγησης τονίσθηκε πρώτα από την τσεχική Προεδρία, όταν συζητήθηκε η δικαστική απάντηση στην οικονομική κρίση⁵ και στη συνέχεια από το Συμβούλιο κατά τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της ΕΕ για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος με βάση την OCTA 2009 και τη ROCTA⁶.

Η Επιτροπή ανέφερε τα θέματα που άπτονται της αξιολόγησης, ιδίως τη βελτίωση του επιχειρησιακού πλαισίου για την κατάσχεση και τη δήμευση προϊόντων εγκλήματος, στην ανακοίνωσή της «Ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών»⁷.

Τα κράτη μέλη διόρισαν πραγματογνώμονες με ουσιώδεις πρακτικές γνώσεις στον τομέα του οικονομικού εγκλήματος και της διερεύνησης χρηματοοικονομικών συναλλαγών, σύμφωνα με γραπτό αίτημα του Προέδρου της ΠΤΟ προς τις αντιπροσωπίες.

¹ Από την 1η Ιουλίου 2010, οι αρμοδιότητες για την εν λόγω διαδικασία μεταβιβάστηκαν στην Ομάδα «Γενικές Υποθέσεις και Αξιολογήσεις» (GENVAL).

² 6546/08 CRIMORG 34.

³ 10540/08 CRIMORG 89.

⁴ 16710/08 CRIMORG 210.

⁵ 9767/09 JAI 293 ECOFIN 360.

⁶ 8301/2/09 REV 3 CRIMORG 54.

⁷ 11060/09 JAI 404.

Κατά τη συνεδρίαση της 17ης Μαρτίου 2009, η ΠΙΤΟ συζήτησε και ενέκρινε τη σειρά των επισκέψεων αμοιβαίων αξιολογήσεων⁸. Η Ελλάδα ήταν το δέκατο πέμπτο κράτος μέλος που αξιολογήθηκε κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου γύρου.

Η αξιολόγηση ανατέθηκε στους εξής πραγματογνώμονες: κ. Stefan Uecker (Αναπληρωτής Προϊστάμενος της Διεύθυνσης *ÖS I 2*, Σοβαρό και Οργανωμένο Έγκλημα, Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εσωτερικών, Βερολίνο/Γερμανία), κ. Willem Jacob “Pim” van der Veer (Προϊστάμενος Επιθεωρητής, *Operatie Opsporing, FinEc*, De Bilt/Κάτω Χώρες) και ο κ. Χριστόφορος Μαυρομάτης (Ανώτερος Υπαστυνόμος, Γραφείο Διερεύνησης Οικονομικού Εγκλήματος, Αρχηγείο της Αστυνομίας, Λευκωσία/ Κύπρος). Ήταν παρόντες επίσης τέσσερις παρατηρητές: ο κ. Christian Tournié (ΓΔ Εσωτερικών Υποθέσεων, Ευρωπαϊκή Επιτροπή), ο κ. Andrea Venegoni (*OLAF*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή), ο κ. Erik Fågelsbo (Eurojust) και ο κ. Carlo van Heuckelom (Προϊστάμενος της Μονάδας Οικονομικών Εγκλημάτων και Τεχνολογίας, Ευρωπόλ) μαζί με την κα Mari Härmäläinen και τον κ. Peter Nath από τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου.

Η παρούσα έκθεση συντάχθηκε από την ομάδα πραγματογνωμόνων με τη συνδρομή της Γραμματείας του Συμβουλίου βάσει των διαπιστώσεων από την επίσκεψη αξιολόγησης, η οποία πραγματοποιήθηκε μεταξύ 28ης Μαρτίου και 1ης Απριλίου 2011, και των αναλυτικών απαντήσεων που έδωσε η Ελλάδα στο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης⁹.

⁸ 5046/1/09 REV 1 CRIMORG 1.

⁹ SN 1543/11 EU RESTREINT

2. ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

2.1. Ειδικευμένες μονάδες

Η Ελλάδα έχει ενημερώσει, μέσω των απαντήσεών της στο ερωτηματολόγιο, ότι, όσον αφορά την καταπολέμηση του χρηματοοικονομικού εγκλήματος καθώς και τη διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών εν γένει, υπάρχουν ειδικευμένες οντότητες οι οποίες ασχολούνται αποκλειστικά ή κυρίως με το συγκεκριμένο αντικείμενο εντός ή μεταξύ των ερευνητικών και διωκτικών αρχών, μεταξύ των δικαστικών αρχών και σε διάφορες άλλες αρχές που δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.

Λίγο μετά την επίσκεψη, η Ελληνική Αστυνομία αναδιαρθρώθηκε σημαντικά χάρη στην έναρξη ισχύος του προεδρικού διατάγματος 9/2011 με το οποίο συγκροτήθηκε η **Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (ΥΠ.Ο.ΑΔ.Η.Ε)**.

2.1.1. Ερευνητικές αρχές

2.1.1.1. Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας

Σε **κεντρικό επίπεδο**, το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας αποτελεί οντότητα η οποία ανήκει στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Η Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας υπάγεται στον Κλάδο Ασφάλειας και διαιρείται στα εξής τμήματα:

- Κέντρο Συλλογής και Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πληροφοριών (ΚΕΣΥΔΕΠ)
- Τμήμα Ανάλυσης και Καταπολέμησης Εγκληματικότητας
- Τμήμα Οικονομικών Εγκλημάτων
- Τμήμα Ναρκωτικών και Παραβατικότητας Ανηλίκων

Το Τμήμα Οικονομικών Εγκλημάτων είναι αρμόδιο για τη μελέτη μέτρων αντιμετώπισης των εγκλημάτων τα οποία υπάγονται στην κατηγορία αυτή:

- Απιστία
- Απάτη
- Εκβίαση
- Καταδολίευση δανειστών

- Χρεοκοπία
- Πλαστογραφία
- Τοκογλυφία
- Υπεξαγωγή εγγράφων
- Δωροδοκία
- Νόθευση και παραβίαση απορρήτου
- Παραβάσεις της νομοθεσίας περί: επιταγών, συναλλαγματικών, αξιογράφων και λειτουργίας εμπορικών εταιριών, πνευματικής ιδιοκτησίας, νομίματος και προστασίας των καταναλωτών, ανταγωνισμού, σημάτων, νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, λαθρεμπορίου και αρχαιοκαπηλίας, και εγκλημάτων με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών

Το Τμήμα Οικονομικών Εγκλημάτων αποτελεί κατ' ουσίαν επιτελική υπηρεσία, η οποία δίδει κατευθύνσεις και οδηγίες υπό μορφή διαταγών, προς τις επιχειρησιακές υπηρεσίες της Αστυνομίας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο κατά τη δίωξη των προαναφερόμενων εγκλημάτων κατά την επίσκεψη, το Τμήμα στελεχωνόταν από πέντε άτομα.

2.1.1.2. Διευθύνσεις Ασφάλειας Αττικής και Θεσσαλονίκης

Το **επιχειρησιακό επίπεδο** αναδιαρθρώθηκε σημαντικά κατά την περίοδο μεταξύ της επίσκεψης και της ολοκλήρωσης της παρούσας έκθεσης. Τα Τμήματα Οικονομικών Εγκλημάτων των Διευθύνσεων Ασφάλειας Αττικής και Θεσσαλονίκης μετονομάσθηκαν σε **Τμήματα Προστασίας Περιουσιακών Δικαιωμάτων** με καθήκον το χειρισμό υποθέσεων όσον αφορά τα ακόλουθα εγκλήματα (επισημαίνονται τα αντίστοιχα άρθρα του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα):

- Νόθευση (άρθρο 242)
- Απάτη (άρθρο 386)
- Απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386 Α)
- Απάτη σχετικά με τις ασφάλειες (άρθρο 388)
- Απατηλή πρόκληση βλάβης (άρθρο 389)
- Απιστία (άρθρο 390)
- Καταδολίευση δανειστών (άρθρο 397)
- Χρεοκοπία (άρθρο 398)

- Τοκογλυφία (άρθρο 404)
- Αισχροκέρδεια (άρθρο 405)
- Παραπλάνηση σε χρηματιστηριακές πράξεις (άρθρο 406)

Καθώς και τα εγκλήματα που προβλέπονται στα ακόλουθα άρθρα του Ποινικού Κώδικα: άρθρο 235 (Παθητική δωροδοκία), άρθρο 236 (Ενεργητική δωροδοκία) και άρθρο 237 (Δωροδοκία δικαστή). Επίσης, τα εν λόγω τμήματα χειρίζονται τις υποθέσεις των εγκλημάτων των άρθρων 207 έως 223 του Ποινικού Κώδικα, ιδίως όσων αφορούν το νόμισμα και τους τίτλους καθώς και τις υποθέσεις που αφορούν παραβάσεις της νομοθεσίας που αφορά τίτλους και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και την προστασία των καταναλωτών.

Παράλληλα, στα πλαίσια των Διευθύνσεων Ασφάλειας Αττικής και Θεσσαλονίκης, λειτουργούν αντίστοιχα:

- τμήματα για τη δίωξη εκβιαστών, αρμόδια για το χειρισμό υποθέσεων εκβιασμού και
- τμήματα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και των αρχαιοτήτων, αρμόδια για το χειρισμό υποθέσεων που αφορούν την παράνομη διακίνηση, εμπορία και κλοπή έργων τέχνης και αρχαιοτήτων καθώς και υποθέσεων για την εφαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με την προστασία των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς γενικά και των πνευματικών δικαιωμάτων.

Με την εισαγωγή της νέας δομής, καταργήθηκε το Τμήμα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Διεύθυνσης Ασφάλειας Θεσσαλονίκης και τα καθήκοντα του ασκούνται πλέον από την **Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος**, η οποία δραστηριοποιείται σε εθνικό επίπεδο.

Τα εγκλήματα που διαπράττονται στην υπόλοιπη Ελλάδα αντιμετωπίζονται από Υποδιευθύνσεις Αστυνομίας και Τμήματα Ασφαλείας και όπου αυτά δεν υφίστανται, Αστυνομικά Τμήματα γενικής αρμοδιότητας. Στις περιπτώσεις όπου κρίνεται αναγκαίο και απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις, αξιωματικοί των ανωτέρω τμημάτων Αττικής και Θεσσαλονίκης μπορούν να συνδράμουν τις έρευνες των εκεί διωκτικών αρχών.

Κατά την επίσκεψη, οι αρμόδιες υπηρεσίες στελεχώνονταν ως εξής:

- Τμήμα Περιουσιακών Δικαιωμάτων Αττικής 58 άτομα
- Τμήμα Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Αρχαιοτήτων Αττικής : 31 άτομα

- Τμήμα Δίωξης Εκβιαστών Αττικής: 25 άτομα
- Τμήμα Περιουσιακών Δικαιωμάτων Θεσσαλονίκης: 26 άτομα
- Τμήμα Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης: 11 άτομα
- Τμήμα Δίωξης Εκβιαστών Θεσσαλονίκης: 16 άτομα

2.1.1.3. Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Με το προεδρικό διάταγμα 9/2011 συγκροτήθηκε η **Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (ΥΠ.Ο.Α.Δ.Η.Ε.)**.

Η **Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος** διαρθρώνεται ως εξής:

- **A.) Επιτελείο**
- **B.) Υποδιεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας**
- **Γ.) Υποδιεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος**

Επιτελείο της Υπηρεσίας Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Το **Επιτελείο της Υπηρεσίας Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος** διαρθρώνεται στα ακόλουθα τμήματα:

- α) **Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης**
- β) **Τμήμα Εκπαίδευσης:** παρέχει διαρκή τεχνική εκπαίδευση και μετεκπαίδευση στο προσωπικό της Υπηρεσίας Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος καθώς και στο προσωπικό άλλων υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας σε θέματα διερεύνησης του οικονομικού και ηλεκτρονικού εγκλήματος. Προς τούτο, καταρτίζει και υλοποιεί σχετικά προγράμματα εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς και με άλλες αρμόδιες υπηρεσίες ή φορείς της Ελλάδας και άλλων χωρών.
- γ) **Τμήμα Μελετών:** συλλέγει, μελετά, αναλύει και επεξεργάζεται πληροφορίες, στοιχεία και δεδομένα σχετικών με την αποστολή της υπηρεσίας και προωθεί τα στοιχεία στις υποδιευθύνσεις για περαιτέρω επιχειρησιακή αξιοποίηση. Επίσης, είναι αρμόδιο για την παρακολούθηση των εξελίξεων σε θέματα οικονομικού και ηλεκτρονικού εγκλήματος, τόσο σε εσωτερικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, την εκπόνηση σχετικής ετήσιας μελέτης, με συναγωγή συμπερασμάτων για την εγκληματικότητα επί των αδικημάτων αυτών στην Ελλάδα και την υποβολή αιτιολογημένων προτάσεων για την αντιμετώπισή τους.

- δ) **Κέντρο Επιχειρήσεων**, στο πλαίσιο του Επιτελείου της Υπηρεσίας Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, το οποίο εξασφαλίζει το συντονισμό και την επικοινωνία του προσωπικού της υπηρεσίας κατά τη διάρκεια της επιχειρησιακής του δράσης. Επίσης, στο Κέντρο Επιχειρήσεων λειτουργεί σε 24ωρη βάση τηλεφωνικό κέντρο με ειδική γραμμή καταγγελιών καθώς και ηλεκτρονική διεύθυνση για την επικοινωνία των πολιτών με την υπηρεσία.

Υποδιεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας

Η **Υποδιεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας** (ΥΠΟΑ) έχει ως αποστολή την πρόληψη, έρευνα και καταστολή οικονομικών εγκλημάτων και, ιδίως, αυτών που τελέστηκαν σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων του Δημοσίου και της εθνικής οικονομίας ή εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά του οργανωμένου εγκλήματος και διαρθρώνεται στα ακόλουθα τμήματα:

- α) Τμήμα Προστασίας Δημόσιας Περιουσίας, το οποίο είναι αρμόδιο για την έρευνα και τη δίωξη οικονομικών εγκλημάτων τα οποία διαπράττονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα και βλάπτουν ή απειλούν τα συμφέροντα του ελληνικού δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα,
- β) Τμήμα Προστασίας Οικονομίας, το οποίο είναι αρμόδιο για την έρευνα και τη δίωξη εγκλημάτων τα οποία έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στα έσοδα του Δημοσίου και επηρεάζουν σημαντικά την ομαλή λειτουργία της αγοράς,
- γ) Τμήμα Φορολογικής Αστυνόμευσης, το οποίο είναι αρμόδιο για τη δίωξη εγκλημάτων που αφορούν στη φορολογική και τελωνειακή νομοθεσία,
- δ) Τμήμα Κοινωνικής και Ασφαλιστικής Προστασίας, το οποίο είναι αρμόδιο για την έρευνα και τη δίωξη παραβάσεων σε βάρος οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, πρόνοιας και περίθαλψης των πολιτών.

Για την εκπλήρωση της αποστολής της, η ΥΠΟΑ συνεργάζεται με το Κέντρο Συλλογής και Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πληροφοριών (ΚΕΣΥΔΕΠ) του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, τις άλλες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος, καθώς και με άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, αρχές και φορείς. Στο πλαίσιο της επιχειρησιακής και ερευνητικής της δράσης δύναται να έχει πρόσβαση στα αρχεία οποιασδήποτε αστυνομικής υπηρεσίας, καθώς και σε αρχεία άλλων υπηρεσιών. Επίσης, η ΥΠΟΑ συνεργάζεται με αντίστοιχες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και διεθνείς συμφωνίες.

Οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας οι οποίες έχουν αναλάβει αρχικά να χειρισθούν υποθέσεις ή στοιχεία αρμοδιότητας της ΥΠΟΑ υποχρεούνται να παραδίδουν, να διαβιβάζουν ή να γνωστοποιούν άμεσα σε αυτήν οποιοδήποτε στοιχείο.

Δυνάμει του άρθρου 32, παράγραφος 4 του νόμου 3986/2011¹⁰, η ΥΠΟΑ διαθέτει ευρείες αρμοδιότητες. Ως εκ τούτου, δεν ισχύει το φορολογικό, τραπεζικό, χρηματιστηριακό και επιχειρηματικό απόρρητο κατά τη διάρκεια προανάκρισης που διεξάγει η ΥΠΟΑ. Μετά την ολοκλήρωση των ερευνών της, η ΥΠΟΑ διαβιβάζει τα δεδομένα για τα φορολογικά και τελωνειακά αδικήματα στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών ούτως ώστε να επιβληθούν διοικητικές κυρώσεις.

Υποδιεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Η Υποδιεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος διαρθρώνεται στα ακόλουθα τμήματα:

- α) Τμήμα Γενικών Υποθέσεων και Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, το οποίο είναι αρμόδιο για τη συνεχή έρευνα του Διαδικτύου και των άλλων μέσων ηλεκτρονικής επικοινωνίας και ψηφιακής αποθήκευσης για την ανακάλυψη, εξιχνίαση και δίωξη των εγκληματικών πράξεων που διαπράττονται σε αυτά ή μέσω αυτών σε ολόκληρη τη χώρα, πλην αυτών που προβλέπονται στην ακόλουθη περίπτωση β).
- β) Τμήμα Προστασίας Ανηλίκων, το οποίο είναι αρμόδιο για την εξιχνίαση και δίωξη των εγκλημάτων που διαπράττονται κατά των ανηλίκων με τη χρήση του Διαδικτύου και των άλλων μέσων ηλεκτρονικής ή ψηφιακής επικοινωνίας και αποθήκευσης.
- γ) Τμήμα Προστασίας Λογισμικού και Πνευματικών Δικαιωμάτων, το οποίο είναι αρμόδιο για το χειρισμό υποθέσεων παράνομης διείσδυσης σε υπολογιστικά συστήματα και κλοπής, καταστροφής ή παράνομης διακίνησης λογισμικού υλικού, ψηφιακών δεδομένων και οπτικοακουστικών έργων, που τελούνται σε ολόκληρη τη χώρα, καθώς και για την παροχή συνδρομής σε άλλες αρμόδιες υπηρεσίες που διερευνούν τις υποθέσεις αυτές, κατά την ισχύουσα νομοθεσία.
- δ) Τμήμα Ασφάλειας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, το οποίο λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της 7001/2/1261–κα από 28–8–2009 κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης¹¹ για την πρόληψη και έρευνα των εγκλημάτων παραβίασης των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που τελούνται σε ολόκληρη τη χώρα.

¹⁰ Βλ. ΦΕΚ Α, τεύχος 152.

¹¹ Βλ. ΦΕΚ Β, τεύχος 1879.

2.1.1.4. Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος - ΣΔΟΕ)

Το **Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ)** αποτελεί υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών με επικεφαλής Ειδικό Γραμματέα προέκυψε από την αναδιάρθρωση των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών της Ελλάδας με το νόμο 2343/1995. Με το προεδρικό διάταγμα 218/1996, το οποίο αργότερα συμπληρώθηκε με το προεδρικό διάταγμα 154/1997, το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος συστάθηκε στις 10 Απριλίου 1997 και αποτελεί τη συνέχεια όλων των διωκτικών υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (Υπηρεσία Ελέγχου Διακίνησης Αγαθών, Ειδική Υπηρεσία Τελωνειακών Ερευνών, Τμήμα Θαλασσίων Μέσων Δίωξης Τελωνείων, Τελωνειακή Διεύθυνση Ελέγχου Οικονομικού Εγκλήματος).

Ο νόμος 3296/2004 (άρθρο 30) οδήγησε στην αναδιάρθρωση των υπηρεσιών του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος καθώς και στη μετονομασία του Σώματος σε Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων, ενώ με το προεδρικό διάταγμα 85/2005, το οποίο συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με το άρθρο 88 του νόμου 3842/2010 επανήλθε η αρχική ονομασία του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος. Επίσης, με το νόμο 3842/2010 τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε η νομοθεσία που διέπει το Σώμα.

Η αποστολή του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) είναι ευρύτατη και περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- προληπτικό έλεγχο για την εφαρμογή των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας,
- προσωρινό φορολογικό έλεγχο, ιδίως στους παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους, με έμφαση στο ΦΠΑ,
- έλεγχο για την εφαρμογή των διατάξεων της τελωνειακής νομοθεσίας,
- έρευνα, εντοπισμό και καταστολή οικονομικών παραβάσεων ιδιαίτερης βαρύτητας και σημασίας, όπως:
 - νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες,
 - παράνομες χρηματιστηριακές, τραπεζικές και χρηματοπιστωτικές συναλλαγές,
 - παραβάσεις που σχετίζονται με προμήθειες, επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις,
 - οικονομικές απάτες σε βάρος των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανεξάρτητα από τον τόπο τέλεσης,

- πρόληψη, δίωξη και καταπολέμηση άλλων παραβάσεων, όπως η παράνομη διακίνηση:
 - ναρκωτικών, πρόδρομων και ψυχοτρόπων ουσιών,
 - όπλων και εκρηκτικών,
 - τοξικών και επικίνδυνων ουσιών (ραδιενεργά/ πυρηνικά υλικά, τοξικά απόβλητα),
 - αρχαιοτήτων και πολιτιστικών αγαθών.

Επιτήρηση του θαλάσσιου χώρου με διενέργεια ελέγχων για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου,

- έρευνα, αποκάλυψη και καταπολέμηση παράνομων συναλλαγών, απατών και δραστηριοτήτων, που διενεργούνται με χρήση ηλεκτρονικών μέσων, του Διαδικτύου και νέων τεχνολογιών,
- προστασία, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, του αιγιαλού και της παραλίας, ως και των ανταλλάξιμων και δημόσιων κτημάτων, αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών, από τις αυθαίρετες καταπατήσεις και κατασκευές επ' αυτών,
- πρόληψη και δίωξη του οικονομικού εγκλήματος επί θεμάτων ιδιάζουσας φύσης ή οικονομικού ενδιαφέροντος για το Ελληνικό Δημόσιο, την Εθνική Οικονομία και την Ευρωπαϊκή Ένωση ή που θίγουν το κοινωνικό σύνολο και αφορούν κυρίως:
 - προμήθειες, χρηματοδοτήσεις, δάνεια και τυχερά παιχνίδια,
 - δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, άδειες σήματος και συναφή εμπορικά δικαιώματα,
 - παραχάραξη νομισμάτων, τίτλων και αξιών του δημοσίου.

Προκειμένου να εκτελούν τα καθήκοντά τους, οι υπάλληλοι του ΣΔΟΕ έχουν ευρύτατες αρμοδιότητες, μεταξύ άλλων, δικαίωμα πρόσβασης σε οποιαδήποτε πληροφορία ή στοιχείο απαιτείται για την άσκηση του έργου τους. Συμπεριλαμβάνεται το δικαίωμα άρσης του τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου, τηρούνται, όμως, υποχρεωτικά οι διατάξεις περί εχεμύθειας¹².

Επίσης, οι υπάλληλοι του ΣΔΟΕ έχουν δικαίωμα να δεσμεύουν περιουσιακά στοιχεία και μέσα που συνδέονται με εγκληματική δραστηριότητα με σκοπό τη διασφάλιση συμφερόντων του Δημοσίου ή σε περιπτώσεις οικονομικού εγκλήματος, μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίου· μπορούν να δεσμεύουν τραπεζικούς λογαριασμούς και περιουσιακά στοιχεία με έγγραφο ή εντολή του προϊσταμένου της αρμόδιας διεύθυνσης, με την υποχρέωση να ενημερώνουν για την ενέργεια αυτή τον αρμόδιο εισαγγελέα εντός 24 ωρών¹³.

Το ΣΔΟΕ έχει πανελλαδική παρουσία με 13 περιφερειακές διευθύνσεις στις πρωτεύουσες των Διοικητικών Περιφερειών της χώρας. Επιπλέον, σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη εδρεύουν δύο Επιχειρησιακές Διευθύνσεις Ειδικών Υποθέσεων. Η λειτουργία των Περιφερειακών και Επιχειρησιακών Διευθύνσεων του ΣΔΟΕ υποστηρίζεται και συντονίζεται από την Κεντρική Υπηρεσία που εδρεύει στην Αθήνα.

¹² Πρβ. προεδρικό διάταγμα 85/2005, άρθρο 2 παρ. 3.

¹³ Πρβ. νόμο 3296/04, άρθρο 30.

Το ΣΔΟΕ διαθέτει περίπου 1.150 υπαλλήλους από τους οποίους οι 655 είναι εφοριακοί, οι 345 τελωνειακοί, ενώ οι 150 ανήκουν στους λοιπούς κλάδους του Υπουργείου Οικονομικών (π.χ. πληροφορικής, δακτυλογράφοι, μηχανικοί κλπ). Το 75% είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

2.1.1.5. Γραφείο Ανάκτησης Κεφαλαίων και Περιουσιακών Στοιχείων (ΓΑΚΠΣ) και άλλοι παρεμφερείς οργανισμοί

Το Ελληνικό Γραφείο Ανάκτησης Κεφαλαίων και Περιουσιακών Στοιχείων (ΓΑΚΠΣ) υπάγεται στο Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ). Δυνάμει του άρθρου 88 του νόμου 3842/2010¹⁴ έχει συγκροτηθεί τμήμα (ΤΜΗΜΑ Δ- ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ) εντός της Διεύθυνσης 3 (ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ) στην Κεντρική Υπηρεσία του ΣΔΟΕ και άρχισε να λειτουργεί την 1η Σεπτεμβρίου 2010.

Οι αρμοδιότητες του Τμήματος αφορούν θέματα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, παράνομης προέλευσης ιδιωτικών κεφαλαίων, παράνομων χρηματιστηριακών και τραπεζικών εργασιών και παράνομων χρηματοπιστωτικών συμβάσεων, συναλλαγών και δραστηριοτήτων.

Το Τμήμα Δ έχει ορισθεί ως Εθνικό Γραφείο Ανάκτησης Κεφαλαίων και Περιουσιακών Στοιχείων σύμφωνα με το άρθρο 1 της απόφασης 2007/845/ΔΕΥ του Συμβουλίου¹⁵ και ως σημείο επαφής με τις αντίστοιχες υπηρεσίες των κρατών μελών της ΕΕ μέσω του δικτύου CARIN.

Το Τμήμα Δ συνεργάζεται με τις αντίστοιχες υπηρεσίες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανίχνευση και τον εντοπισμό, μαζί με τις ελληνικές αρχές, προϊόντων και άλλων περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από διασυνοριακές εγκληματικές δραστηριότητες και ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο δικαστικής συνδρομής για δέσμευση, κατάσχεση ή δήμευση σε ποινικές υποθέσεις και την εφαρμογή της απόφασης 2007/845/ΔΕΥ καθώς και των ακόλουθων αποφάσεων πλαισίου του Συμβουλίου: α) 2001/500/ΔΕΥ για το ξέπλυμα χρήματος, τον εντοπισμό, τον προσδιορισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος, β) 2003/577/ΔΕΥ¹⁶,

¹⁴ Πρβ. ΦΕΚ 58, 23.5.2010, Τεύχος Α) σχετικά με την «τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του προεδρικού διατάγματος 85/2005» (ΦΕΚ 122, Τεύχος Α).

¹⁵ Απόφαση 2007/845/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 2007, σχετικά με τη συνεργασία των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στα κράτη μέλη προς ανίχνευση και εντοπισμό προϊόντων εγκλήματος και άλλων συναφών περιουσιακών στοιχείων (ΕΕ L 332, 17.12.2007, σ. 103-105).

¹⁶ Απόφαση πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 196, 2.8.2003, σ. 45).

γ) 2005/212/ΔΕΥ¹⁷, δ) 2006/783/ΔΕΥ¹⁸ και ε) 2006/960/ΔΕΥ¹⁹.

Επίσης, συνεργάζεται σε εθνικό επίπεδο με όλες τις αρμόδιες αρχές της χώρας για την άμεση ανταπόκριση και παροχή συνδρομής όταν λαμβάνει αιτήσεις των αντίστοιχων υπηρεσιών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία και των τρίτων χωρών που καλύπτονται με συμβάσεις αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής που έχει υπογράψει η Ελλάδα.

Το Ελληνικό ΓΑΚΠΣ έχει εντολή και εξουσία να διεξάγει εσωτερικές έρευνες και, όπου απαιτείται, να διαβιβάζει τις αιτήσεις στις Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΣΔΟΕ, προκειμένου να διενεργούν σχετικές έρευνες και ελέγχους.

Οι διωκτικές και δικαστικές αρχές της χώρας, υποχρεούνται να ενημερώνουν έγκαιρα το ΓΑΚΠΣ για όλες τις δεσμεύσεις, κατασχέσεις και δημεύσεις περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαίων αφενός για την τήρηση στοιχείων στον τομέα αυτό και αφετέρου για να ανταποκρίνονται στις αιτήσεις της EUROPOL και των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως εθνικό σημείο επαφής για την Ελλάδα.

Το ΓΑΚΠΣ διαβιβάζει πληροφορίες και καταγγελίες, των οποίων έχει λάβει γνώση, πρωτίστως, προς τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες για τη διενέργεια των σχετικών ελέγχων.

Παρακολουθεί την πορεία του ελεγκτικού και διωκτικού έργου των Περιφερειακών Διευθύνσεων του ΣΔΟΕ στα θέματα αρμοδιότητας του τμήματος, εισηγείται αρμοδίως τη λήψη των αναγκαίων διοικητικών και νομοθετικών μέτρων για την αποτελεσματικότερη λειτουργία και δράση τους και ελέγχει την πιστή εφαρμογή της εκάστοτε ισχύουσας εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας και νομολογίας.

Επίσης, το ΓΑΚΠΣ εκπονεί επιχειρησιακά σχέδια για όλα τα θέματα αρμοδιότητάς του και εισηγείται αρμοδίως την έγκριση και ένταξη των σχεδίων αυτών στον ετήσιο προγραμματισμό δράσης του ΣΔΟΕ.

Συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες και όργανα της ΕΕ και μεριμνά για τη συμμετοχή

¹⁷ Απόφαση πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2005, για τη δήμευση των προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος (ΕΕ L 68, 15.3.2005, σ. 49-51).

¹⁸ Απόφαση πλαίσιο 2006/783/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2006 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις αποφάσεις δήμευσης (ΕΕ L 328, 24.11.2006, σ. 59-78).

¹⁹ Απόφαση πλαίσιο 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006 για την απλούστευση της ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 386, 29.12.2006, σ. 89-100).

υπαλλήλων της Διεύθυνσης σε επιτροπές ή όργανα της ΕΕ, καθώς και σε μικτές ομάδες ή επιτροπές για θέματα που άπτονται της κοινοτικής νομοθεσίας.

Τέλος, ενημερώνει τις αρμόδιες εθνικές αρχές καθώς και τις κοινοτικές υπηρεσίες ή όργανα της ΕΕ για τα αποτελέσματα των ερευνών και ελέγχων και για τις διαπιστωθείσες παραβάσεις.

Κατά την επίσκεψη, το Τμήμα 3 στελεχωνόταν από τρεις υπαλλήλους όλοι εκ των οποίων είχαν ολοκληρώσει μεταπτυχιακές οικονομικές και νομικές σπουδές και διέθεταν αξιόλογη επαγγελματική πείρα. Σε επιχειρησιακό επίπεδο, το τμήμα 3 υποστηρίζεται από επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό του ΣΔΟΕ και από προσωπικό αποσπασμένο από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με κοινή απόφαση του Υπουργού οικονομικών και του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εφόσον κρίνεται αναγκαίο.

Σύμφωνα με τα παρασχεθέντα στοιχεία, το ΓΑΚΠΣ προφανώς δεν συμμετέχει στη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων που έχουν κατασχεθεί και δημευθεί και δεν έχουν συγκροτηθεί ειδικές υπηρεσίες για την εκπλήρωση αυτού του καθήκοντος.

*2.1.1.6. Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης*²⁰

Κατά την επίσκεψη, το νομικό πλαίσιο που ρύθμιζε, μεταξύ άλλων, τη ΜΔΧΠ είχε αναπροσαρμοσθεί λίγο πριν με την έναρξη ισχύος του νόμου 3932/2011 για τη σύσταση της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης²¹. Ως εκ τούτου, τον Φεβρουάριο του 2011, συστάθηκε μια νέα αρχή, η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (εφεξής, ενίοτε, η «Αρχή»). Αν και χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών, χαίρει διοικητικής και επιχειρησιακής αυτοτέλειας και έχει υπό την αιγίδα της τρεις ανεξάρτητες μονάδες που διαθέτουν οικείο προσωπικό, αρμοδιότητες και υποδομή αλλά τελούν υπό την εξουσία του Προέδρου της Αρχής. Οι μονάδες είναι: Μονάδα Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΔΧΠ), Μονάδα Οικονομικών Κυρώσεων (ΜΟΚ) και Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (ΜΕΔΠΚ). Της Αρχής προϊστάται Πρόεδρος, ο οποίος διορίζεται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

²⁰ Πρβ. επίσης τη δέκατη έκθεση παρακολούθησης της FATF για την Ελλάδα από την τρίτη αμοιβαία αξιολόγηση της Ελλάδας που συζητήθηκε κατά τη σύνοδο ολομέλειας της FATF τον Οκτώβριο του 2011 (έγγραφο FATF/PLEN(2011)62, παρ. 106-112).

²¹ Πρβ. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αριθ. Α 49.

Ο Πρόεδρος είναι Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, πλήρως αποσπασμένος στην Αρχή και είναι επίσης Πρόεδρος των τριών μονάδων που ανήκουν στην Αρχή. Κατά την επίσκεψη, καταρτίζονται οι λεπτομερείς κανόνες για τη λειτουργία των τριών μονάδων.

Μονάδα Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΔΧΠ)

Η Ελληνική ΜΔΧΠ συστάθηκε το 1997 και έκτοτε έχει αναδιαρθρωθεί ουσιαστικά, ιδίως μετά την έκθεση αξιολόγησης της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) του 2007²², κατά την τρίτη αμοιβαία αξιολόγηση για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας κατόπιν της οποίας η Ελλάδα εντάχθηκε στη διαδικασία ενισχυμένης συμμόρφωσης²³.

Η ΜΔΧΠ είναι μία από τις τρεις μονάδες υπό την αιγίδα της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης. Αντικαθιστά την προηγούμενη Επιτροπή για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (NEED/XT) («Επιτροπή του άρθρου 7») και επί του παρόντος λειτουργεί με νέα δομή η οποία ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2010 άμα τη αφίξει του νέου Προέδρου της ΜΔΧΠ και έκτοτε έχει αναπτυχθεί περαιτέρω. Σύμφωνα με το άρθρο 7Γ του νόμου 3932/2011, με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Οικονομικών, Εξωτερικών και Προστασίας του Πολίτη, μετά από εισήγηση του Προέδρου και των Μελών της Αρχής, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τη λειτουργία και των τριών μονάδων, συμπεριλαμβανομένης της ΜΔΧΠ. Η επιχειρησιακή αυτοτέλεια των τριών μονάδων, συμπεριλαμβανομένης της ΜΔΧΠ, εξασφαλίζεται από τα ατομικά και πλήρως προστατευόμενα γραφεία και τις χωριστές βάσεις δεδομένων που δεν συνδέονται μεταξύ τους.

Οι προανακριτικές εξουσίες τις οποίες διέθετε η ΜΔΧΠ καταργήθηκαν με τον ίδιο νέο νόμο. Βάσει του άρθρου 7Α, παρ. 1, στοιχείο γ) του νόμου 3932/2011, καθήκον της Ελληνικής ΜΔΧΠ είναι η συγκέντρωση, διερεύνηση και αξιολόγηση των αναφορών υπόπτων συναλλαγών (ΑΥΣ) που υποβάλλουν τα υπόχρεα πρόσωπα. Σύμφωνα με το νόμο 3691/2008 (εφεξής «νόμος για την καταπολέμηση της ΝΕΕΔ») το τραπεζικό απόρρητο αίρεται κατά τις έρευνες και τους λογιστικούς ελέγχους της ΜΔΧΠ.

²² Πρβ. www.fatf-gafi.org: Έκθεση αξιολόγησης της Ελλάδας από τη FATF, 29 Ιουνίου 2007.

²³ Η Ελλάδα μετέβη από τη διαδικασία ενισχυμένης παρακολούθησης σε διαδικασία τακτικής παρακολούθησης τον Οκτώβριο του 2010 και από την τακτική σε διετή παρακολούθηση τον Οκτώβριο του 2011, θέτοντας τέρμα στη διαδικασία παρακολούθησης.

Η ΜΔΧΠ συγκροτείται από τον Πρόεδρο και επτά από τα Μέλη της Αρχής²⁴. Βάσει συναίνεσης, αποφασίζουν αν οι υποθέσεις (είτε είναι μία ή περισσότερες συναφείς ΑΥΣ) παραπέμπονται στις δικαστικές αρχές ή τίθενται προς το παρόν στο αρχείο. Η ΜΔΧΠ λειτουργεί με ειδική δομή που εξασφαλίζει ότι εκτελούνται τα βασικά καθήκοντα και επιτρέπει στα Μέλη να λαμβάνουν τις τελικές αποφάσεις όσον αφορά τους φακέλους που δημιουργούνται μετά από την παραλαβή ΑΥΣ. Κατά την επίσκεψη, είχαν συγκροτηθεί και λειτουργούσαν οι ακόλουθες υπηρεσίες: ανάλυσης· διερεύνησης πληροφοριών σχετικά με το έγκλημα, διεθνών σχέσεων και έρευνας· διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων· και ΤΠ. Όσον αφορά τη διαχείριση των εν λόγω υπηρεσιών, ο Πρόεδρος επικουρείται από τον Διευθυντή της ΜΔΧΠ. Κύριος ρόλος της υπηρεσίας διερεύνησης πληροφοριών σχετικά με το έγκλημα είναι η συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών τις οποίες μπορεί να λαμβάνει η ΜΔΧΠ άμεσα και έμμεσα από τις δικαστικές αρχές, την αστυνομία, τις υπηρεσίες πληροφοριών και τις τελωνειακές υπηρεσίες. Πληροφορίες αυτού του είδους συλλέγονται για όλους τους φακέλους. Επίσης, η συγκεκριμένη υπηρεσία συμμετέχει ενεργά στην ανάλυση ΑΥΣ. Ενώ το προσωπικό της είναι αποσπασμένο από αστυνομικές υπηρεσίες και υπηρεσίες πληροφοριών, δεν συμμετέχει σε αστυνομικές έρευνες, διότι η ΜΔΧΠ δεν διαθέτει εξουσία διεξαγωγής ερευνών. Καίτοι αναπόσπαστα τμήματα της ΜΔΧΠ, η υπηρεσία διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων και η υπηρεσία ΤΠ επίσης παρέχουν στήριξη στη Μονάδα Οικονομικών Κυρώσεων (ΜΟΚ) και στη Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (ΜΕΔΠΚ).

Με το νόμο 3932/2011 δημιουργήθηκαν 50 θέσεις στη ΜΔΧΠ, 31 εκ των οποίων είχαν πληρωθεί κατά την επίσκεψη. Η υπηρεσία ανάλυσης είχε επτά υπαλλήλους. Οι περισσότεροι υπάλληλοι είναι αποσπασμένοι από τα υπουργεία και τις υπηρεσίες που εκπροσωπούνται σε επίπεδο Μελών της ΜΔΧΠ. Αφ' ης στιγμής αποσπασθεί στη ΜΔΧΠ, το προσωπικό δεσμεύεται από κανόνες εχεμύθειας που επιβάλλονται δια νόμου και ισχύουν εξίσου για το μητρικό οργανισμό τους. Τα αντίστοιχα Μέλη δεν έχουν εποπτικό ρόλο όσον αφορά το προσωπικό που έχει αποσπασθεί από τα υπουργεία ή την υπηρεσία τους στη ΜΔΧΠ και το προσωπικό εργάζεται υπό την άμεση καθοδήγηση του Προέδρου και του Διευθυντή της ΜΔΧΠ.

²⁴ Τα συγκεκριμένα μέλη προέρχονται από τις ακόλουθες αρχές: α) ένα στέλεχος από το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και ένα από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών που προτείνονται από τον αρμόδιο υπουργό, β) ένα στέλεχος από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που προτείνεται από τον αρμόδιο υπουργό, γ) ένα στέλεχος από την Τράπεζα της Ελλάδος που προτείνεται από τον Διοικητή της, δ) ένα στέλεχος από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς που προτείνεται από το Διοικητικό Συμβούλιό της, ε) ένα στέλεχος από το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας που προτείνεται από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη και στ) ένα στέλεχος από το Αρχηγείο του Λιμενικού Σώματος που προτείνεται από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη.

Μονάδα Οικονομικών Κυρώσεων (ΜΟΚ)

Η Μονάδα Οικονομικών Κυρώσεων (ΜΟΚ) είναι υπεύθυνη για την επιβολή των κυρώσεων οι οποίες επιβάλλονται από διεθνείς οργανισμούς, ήτοι μέσω αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ή κανονισμών και αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εκδίδονται με σκοπό την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Συνεπώς, είναι υπεύθυνη για την έγκαιρη ειδοποίηση όλων των υπόχρεων προσώπων και απαιτεί τη διεξαγωγή ενδελεχούς έρευνας για τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων κάθε είδους που ανήκουν στα κατονομαζόμενα πρόσωπα ή οντότητες.

Εκτός από τον Πρόεδρο, η ΜΟΚ αποτελείται από δύο από τα Μέλη της Αρχής, ένα στέλεχος από το Αρχηγείο της Αστυνομίας και ένα στέλεχος από το Υπουργείο Εξωτερικών. Επίσης, η ΜΟΚ πλαισιώνεται και υποστηρίζεται σε ανεξάρτητη βάση από πέντε διοικητικούς και βοηθητικούς υπαλλήλους καθώς και από δύο ειδικευμένους επιστήμονες με γνώσεις και πείρα σε θέματα τρομοκρατίας. Οι πέντε θέσεις που αντιστοιχούν στην ΜΟΚ πληρούνται με αποσπάσεις από την Ελληνική Αστυνομία και το Υπουργείο Εξωτερικών.

Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (ΜΕΔΠΚ)

Επικεφαλής της ΜΕΔΚΠ είναι ο Πρόεδρος και δύο από τα Μέλη της Αρχής, ένα στέλεχος από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών και ένα στέλεχος από την Τράπεζα της Ελλάδος. Επίσης, η ΜΕΔΚΠ διαθέτει 15 υπαλλήλους (7 θέσεις επιστημονικού προσωπικού). Όλες οι θέσεις πληρούνται με αποσπάσεις από τους φορείς από τους οποίους προέρχονται τα Μέλη της Μονάδας καθώς και από τις Γραμματείες των Δικαστηρίων και των Εισαγγελιών.

Σύμφωνα με το νόμο 3932/2011, άρθρο 7Α, παρ. 3 στοιχείο γ), «η Μονάδα δέχεται τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης όλων των προσώπων που υποχρεούνται στην υποβολή τέτοιας δήλωσης, πλην εκείνων που αναφέρονται στις περιπτώσεις α) έως ε) της παρ. 1 του άρθρου 1, του άρθρου 14 του νόμου 3213/2003 και του Προέδρου, των Μελών και του προσωπικού της Αρχής. Επιπλέον, διερευνά και αξιολογεί τις πληροφορίες που διαβιβάζονται ή περιέρχονται στην Αρχή σχετικά με τη μη υποβολή ή με ανακρίβειες των δηλώσεων αυτών, προβαίνοντας σε δειγματοληπτικό, κατά την κρίση της, ή στοχευμένο έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων. Ο έλεγχος, πέραν της διαπίστωσης της υποβολής και του αληθούς περιεχομένου της δήλωσης, περιλαμβάνει σε κάθε περίπτωση τη διακρίβωση, κατά πόσον η απόκτηση νέων περιουσιακών στοιχείων ή η επαύξηση υφιστάμενων δικαιολογείται από το ύψος των πάσης φύσεως εσόδων των υπόχρεων σε δήλωση προσώπων, σε συνδυασμό με τις δαπάνες διαβίωσής του. Η Μονάδα μπορεί να καλεί τους ελεγχόμενους για να δώσουν διευκρινίσεις ή να προσκομίσουν συμπληρωματικά παραστατικά στοιχεία εντός ρητής προθεσμίας».

2.1.2. Τελωνεία και ειδικοί φόροι κατανάλωσης

Υπεύθυνη για τα τελωνεία και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης στην Ελλάδα είναι η Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης του Υπουργείου Οικονομικών η οποία τελεί υπό την αρχή του Γενικού Γραμματέα Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων.

Η υπηρεσία διαθέτει περίπου 2.900 τελωνειακούς υπαλλήλους και περίπου 230 τελωνειακούς σταθμούς ανά την επικράτεια ²⁵. Τον Ιούνιο του 2010, δόθηκε εντολή για την ίδρυση κοινού κέντρου αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, στον Προμαχώνα.

Παρότι οι τελωνειακοί υπάλληλοι υπάγονται στον Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων, φέρουν στολή και όπλο. Επίσης, έχουν το καθήκον και την εξουσία να διενεργούν προανακρίσεις σε περιπτώσεις λαθρεμπορίου, αποφυγής καταβολής δασμών και φόρων ή άλλου τελωνειακού αδικήματος. Το 2009, τέθηκε σε ισχύ ο νέος Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας, προκειμένου η ελληνική νομοθεσία να προσαρμοσθεί στις αλλαγές που επέφεραν η ολοκλήρωση της Ενιαίας Αγοράς και η εφαρμογή του Κοινοτικού Τελωνειακού Κώδικα. Επίσης, η ελληνική υπηρεσία τελωνείων και ειδικών φόρων κατανάλωσης προετοίμαζε τη νομοθεσία για την εφαρμογή όλων των απαραίτητων τροποποιήσεων σχετικά με τη λειτουργία των ηλεκτρονικών τελωνείων.

Εντός της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης, η **33η Διεύθυνση Ελέγχου Τελωνείων** έχει διάφορα καθήκοντα τα οποία άπτονται του οικονομικού εγκλήματος και των οικονομικών ερευνών.

Η 33η Διεύθυνση είναι υπεύθυνη, μεταξύ άλλων, για τα ακόλουθα:

- Χάραξη της πολιτικής για τους τελωνειακούς ελέγχους
- Παροχή κατευθύνσεων για τις αρμόδιες για τους τελωνειακούς ελέγχους υπηρεσίες
- Επιλογή υποθέσεων ή μεταφορών για ελέγχους
- Συντονισμός της επιχειρησιακής δράσης των τελωνείων
- Συνεργασία των τελωνειακών υπηρεσιών άλλων κρατών μελών
- Συμμετοχή στην αρμόδια υπηρεσία και ομάδα της ΕΕ και στους αρμόδιους διεθνείς φορείς και ομάδες για καθήκοντα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της

²⁵ Οι ελληνικές αρχές έχουν ενημερώσει ότι μετά την επίσκεψη ο αριθμός των τελωνειακών υπαλλήλων μειώθηκε σε 2.313 και ο αριθμός των τελωνειακών σταθμών σε 111.

- Λήψη ενδεδειγμένων μέτρων για τη διοικητική υποστήριξη των ελέγχων
- Διαχείριση των συστημάτων πληροφοριών που αφορούν τους τελωνειακούς ελέγχους.

Η 33η Διεύθυνση έχει έξι τμήματα²⁶ που εκτελούν τα ακόλουθα καθήκοντα:

- Καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και των τελωνειακών παραβάσεων
- Καταπολέμηση των ναρκωτικών και των όπλων
- Ερευνητικά μέσα/ Τεχνικός εξοπλισμός
- Ανάλυση κινδύνων
- Τμήμα Πληροφοριών (AFIS)
- Έλεγχος ρευστών διαθεσίμων

Το **Τμήμα Ελέγχου των Ρευστών Διαθεσίμων για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες** λειτουργεί στο πλαίσιο των ελέγχων ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Κοινότητα (κανονισμός 1889/2005)²⁷, καθώς και της πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων, που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (νόμος 3691/2008).

Σε περιπτώσεις που εγείρονται υπόνοιες ή υφίστανται ενδείξεις παράνομων δραστηριοτήτων οικονομικού χαρακτήρα, οι υποθέσεις διαβιβάζονται αρμοδίως στην Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

²⁶ Μετά την επίσκεψη, ο αριθμός των τμημάτων της 33ης Διεύθυνσης μειώθηκε σε τέσσερα:

- Καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και των τελωνειακών παραβάσεων
- Καταπολέμηση των ναρκωτικών και των όπλων
- Ανάλυση κινδύνων
- Τμήμα Πληροφοριών (AFIS)

Το τμήμα ελέγχου ρευστών διαθεσίμων συγχωνεύθηκε με το τμήμα δίωξης ναρκωτικών και όπλων. Το τμήμα «Ερευνητικά μέσα/ Τεχνικός εξοπλισμός» μεταφέρθηκε στην 3η Διεύθυνση (προσωπικό) ως τμήμα Δ «Μέσα δίωξης».

Οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν ότι όλες οι διαρθρωτικές αλλαγές της τελωνειακής διοίκησης αποσκοπούν στη μείωση των λειτουργικών δαπανών, στην καλύτερη χρήση του ανθρώπινου δυναμικού και στη σύσταση πιο ευέλικτων μονάδων.

²⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1889/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με τους ελέγχους ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Κοινότητα, ΕΕ L 309, 25.11.2005, σ. 9-12.

2.1.3. Δικαστικές αρχές

2.1.3.1. Εισαγγελικές υπηρεσίες

Υπάρχουν Εισαγγελείς που ασχολούνται αποκλειστικά με το οικονομικό έγκλημα: Στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών, που είναι η μεγαλύτερη Εισαγγελία της χώρας και συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό των υποθέσεων οικονομικού εγκλήματος, έχουν οριστεί έξι Εισαγγελείς Οικονομικού Εγκλήματος.

Αυτοί εποπτεύουν και διευθύνουν το προανακριτικό έργο επί των οικονομικών εγκλημάτων και σε αυτούς ανατίθεται η άσκηση ποινικής δίωξης για τα εν λόγω εγκλήματα, συμπεριλαμβανομένων όλων των υποθέσεων υπό τη δικαιοδοσία του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρο 18, παρ. 4 του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών). Για τις προκαταρκτικές εξετάσεις και προανακρίσεις υποθέσεων αρμοδιότητας ΣΔΟΕ, η οποία καλύπτει ολόκληρη τη χώρα, η κατά τόπον αρμοδιότητα του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών επεκτείνεται σε όλη την επικράτεια (άρθρο 30, παρ. 20 του νόμου 3296/2004).

Κατά την επίσκεψη, είχε ήδη τεθεί σε δημόσια διαβούλευση από το Υπουργείο Οικονομικών προσχέδιο νόμου για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Στο άρθρο 1 προβλέπεται ο **θεσμός του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος** ο οποίος είναι ανώτερος εισαγγελικός λειτουργός και έχει κατά προτεραιότητα αρμοδιότητα σε ολόκληρη τη χώρα να διενεργεί προανακριτικές πράξεις, καθώς και να εποπτεύει να συντονίζει και να καθοδηγεί τη διενέργεια ανακριτικών πράξεων από τους γενικούς ή ειδικούς ανακριτικούς υπαλλήλους (υπαλλήλους ΣΔΟΕ, εφοριών, αστυνομίας, λιμενικού, τελωνείων κλπ.). Ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος θα συντονίζει και θα κατευθύνει τα στάδια της προδικασίας, δηλαδή της ουσιαστικής έρευνας των οικονομικών εγκλημάτων από όλες τις συναρμόδιες διωκτικές αρχές, ούτως ώστε οι φάκελοι της δικογραφίας

που παραλαμβάνουν οι «Οικονομικοί Εισαγγελείς» των κατά τόπους εισαγγελιών να είναι πλήρεις.²⁸

2.1.3.2. Δικαστές κατά την προδικασία

Όσον αφορά τους ανακριτές που ασχολούνται αποκλειστικά με το οικονομικό έγκλημα, στο Πρωτοδικείο Αθηνών λειτουργούν δέκα ειδικά ανακριτικά γραφεία, όπου τοποθετούνται ανακριτές (πρωτοδίκες), στους οποίους ανατίθεται αποκλειστικά η διερεύνηση υποθέσεων οικονομικών εγκλημάτων (ψήφισμα της 16/31.12.1924).

2.1.4. Οικονομική Εποπτική Αρχή

Υπάρχουν δύο ρυθμιστικές αρχές βάσει του νόμου για την καταπολέμηση της NEEΔ. Έχουν την εξουσία να εκδίδουν δεσμευτικούς κανονισμούς και/ή συνολικές κατευθυντήριες γραμμές και είναι υπεύθυνες για την εποπτεία των ελληνικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων όσον αφορά την καταπολέμηση της NEEΔ και της ΧΤ. Είναι:

- (1) Η Τράπεζα της Ελλάδος για τράπεζες και άλλα πιστωτικά ιδρύματα, επιχειρήσεις και χρηματιστηριακές εταιρίες ασφάλισης και αντασφάλισης (από 1ης Δεκεμβρίου 2012), εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης και πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων, πιστωτικές εταιρίες, ιδρύματα πληρωμών (πρώην αποστολείς χρημάτων) και ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και ανταλλακτήρια συναλλάγματος.
- (2) Η Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για εταιρίες επενδυτικών υπηρεσιών, μεσολαβητές επενδυτικών υπηρεσιών, διαχειριστές αμοιβαίων κεφαλαίων (συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαίων ακινήτων και των κεφαλαίων κοινοπραξίας) και εταιρίες επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

²⁸ Οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν μετά την επίσκεψη ότι με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του νόμου 3943/2011, προστέθηκε στο νόμο 2523/1997 το άρθρο 17Α, το οποίο προβλέπει τη θεσμοθέτηση «Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος». Κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 17Α, το γραφείο του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος λειτουργεί από τον Νοέμβριο του 2011 στο Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ). Το γραφείο λειτουργεί υπό τη διεύθυνση του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος και στελεχώνεται από τέσσερις ακόμη εισαγγελείς (τον αναπληρωτή και τρεις βοηθούς Εισαγγελείς Οικονομικού Εγκλήματος, οι οποίοι διορίστηκαν με απόφαση της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών). Επίσης, οκτώ ακόμη υπάλληλοι του Υπουργείου Οικονομικών εργάζονται στο ανωτέρω γραφείο: ένας ελεγκτής, ένας ειδικός σε οικονομικές και τραπεζικές συναλλαγές και σχέδια, ένας στο τμήμα λογιστικών ελέγχων τελωνείων, τρεις υπάλληλοι του ΣΔΟΕ και δύο ειδικοί στο λογιστικό έλεγχο. Κατά συνέπεια, εκτός από τους προαναφερόμενους βοηθούς Εισαγγελείς Οικονομικού Εγκλήματος, με απόφαση του Προϊσταμένου της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης διορίστηκε εισαγγελέας στο γραφείο της ανωτέρω Εισαγγελίας ως βοηθός Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος.

Η Τράπεζα της Ελλάδος και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχουν εγκρίνει την επιβολή περαιτέρω απαιτήσεων με κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται, σύμφωνα με το νόμο εφαρμογής της οδηγίας για την κατάχρηση της αγοράς και κατόπιν αιτήσεως του ρυθμιστή του τομέα κινητών αξιών (Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς), να συλλέγει οικονομικές πληροφορίες από τράπεζες και να τις διαβιβάζει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ώστε να χρησιμοποιούνται με σκοπό την εποπτεία. Ωστόσο, όσον αφορά τις αιτήσεις τις οποίες υποβάλλουν δικαστικές ή φορολογικές αρχές ή αρχές επιβολής του νόμου στο πλαίσιο των οικονομικών ερευνών τους σε τράπεζες και άλλες εποπτικές αρχές για παροχή οικονομικών πληροφοριών, η Τράπεζα της Ελλάδος δεν έχει εξουσία να υποχρεώνει τα ιδρύματα στα οποία υποβάλλονται οι αιτήσεις ή να παρεμβαίνει στο έργο τους, εκτός από το να διαβιβάζει τις αιτήσεις, σε ορισμένες περιπτώσεις, στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Συγκεκριμένα, βάσει τροποποίησης των διατάξεων του άρθρου 3 του νομοθετικού διατάγματος 1059/1971 (τραπεζικό απόρρητο) τον Ιούλιο του 2011, η Τράπεζα της Ελλάδος παραλαμβάνει τις αιτήσεις οικονομικών πληροφοριών από τις δικαστικές αρχές²⁹ και τις διαβιβάζει στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ως εκ τούτου, από τον Ιούλιο του 2011, όλες οι αιτήσεις αυτού του είδους παραλαμβάνονται από την Τράπεζα της Ελλάδος (και όχι πλέον από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών) και διαβιβάζονται με ασφαλές ηλεκτρονικό μήνυμα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προς τα οποία απευθύνονται. Η υποχρέωση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να απαντούν αναλυτικά και έγκαιρα στις αιτήσεις των διωκτικών ή φορολογικών αρχών για λήψη οικονομικών πληροφοριών απορρέει άμεσα από το νόμο για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (άρθρο 37 παράγραφος 1). Τα ιδρύματα που δεν συμμορφώνονται με την απαίτηση αυτή υπόκεινται σε διοικητικές και άλλες κυρώσεις οι οποίες προβλέπονται στον εν λόγω νόμο.

Άλλοι εποπτικοί φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα του οικονομικού εγκλήματος είναι: η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ), το Υπουργείο Οικονομικών (Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων), η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων του νόμου 3229/2004 (Α' 38), το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

2.1.5. Εποπτεία του ασφαλιστικού τομέα

Από την 1η Δεκεμβρίου 2010, η εποπτεία του ασφαλιστικού τομέα στην Ελλάδα εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία διαδέχθηκε την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠΕΙΑ) στην άσκηση του συγκεκριμένου καθήκοντος.

²⁹ Όμως, οι αιτήσεις των φορολογικών αρχών για πληροφορίες που αφορούν τραπεζικούς λογαριασμούς εξακολουθούν να αποστέλλονται στην Ελληνική Ένωση Τραπεζών για διαβίβαση στις τράπεζες καθώς και απευθείας στις συγκεκριμένες τράπεζες.

2.1.6. Επιμόρφωση

2.1.6.1. Ερευνητικές αρχές

Αστυνομία

Αρμόδια για την εκπαίδευση των αστυνομικών είναι η Διεύθυνση Εκπαίδευσης του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία διαθέτει τρία τμήματα με ευρεία καθήκοντα: Εκπαίδευση, Επιμόρφωση και Διεθνής και Ευρωπαϊκή Εκπαίδευση.

Η βασική εκπαίδευση του προσωπικού που προσλαμβάνεται στην Ελληνική Αστυνομία παρέχεται από τη Σχολή Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας, σε πανεπιστημιακό επίπεδο και διαρκεί τέσσερα έτη. Οι αστυφύλακες εκπαιδεύονται στη Σχολή Αστυφυλάκων (διετής φοίτηση), η οποία επίσης θεωρείται ισοδύναμη με πανεπιστημιακή σχολή σύμφωνα με το ελληνικό σύστημα κατάταξης.

Εκτός από τις ανωτέρω σχολές, οι αστυνομικοί εκπαιδεύονται στη Σχολή Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης της Ελληνικής Αστυνομίας στην Αθήνα και τη Βέροια.

Στο πλαίσιο της Σχολής αυτής, λειτουργούν τα εξής αξιόλογα οργανωτικά τμήματα:

- Το Τμήμα Επαγγελματικής Μετεκπαίδευσης Ανθυπαστυνόμων (ΤΕΜΑ) το οποίο πρέπει υποχρεωτικά να περάσουν οι ανθυπαστυνόμοι για να μπορέσουν να προαχθούν σε υπαστυνόμους.
- Το Τμήμα Επαγγελματικής Μετεκπαίδευσης Επιτελών - Στελεχών (ΤΕΜΕΣ), στο οποίο εκπαιδεύονται οι Αστυνόμοι Β' για να μπορέσουν να προαχθούν σε Αστυνόμους Α'.

Τα θέματα οικονομικών εγκλημάτων περιλαμβάνονται πλέον στους κύκλους μαθημάτων των αστυνομικών σχολών σε όλα τα επίπεδα και στα ετήσια εκπαιδευτικά μαθήματα για το προσωπικό της αστυνομίας.

Επίσης, η Σχολή Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης της Ελληνικής Αστυνομίας διοργανώνει και πραγματοποιεί σεμινάρια και εκπαιδευτικά προγράμματα για συγκεκριμένα θέματα που ενδιαφέρουν την αστυνομία, όταν υπάρχει εκπαιδευτική ανάγκη. Σε αυτά τα προγράμματα συμμετέχουν εκπρόσωποι της Ελληνικής Αστυνομίας καθώς και εκπρόσωποι από άλλες χώρες. Οι σχολές της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετέχουν επίσης στον κύκλο μαθημάτων της Σχολής Εθνικής Ασφάλειας που διαρκεί έξι μήνες, απευθύνεται σε ανώτερους αξιωματικούς της Ελληνικής αστυνομίας και περιλαμβάνει διαλέξεις για το οικονομικό έγκλημα.

Πηγή έμπνευσης αποτελούν τα αντίστοιχα μαθήματα που διοργανώνουν η ΕΥΡΩΠΟΛ και η INTERPOL και απηχούν κυρίως τις πραγματικές εκπαιδευτικές ανάγκες της Ελληνικής Αστυνομίας. Επίσης, η Ελλάδα παρέσχε στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των κύκλων μαθημάτων και των εκπαιδευόμενων και το ακριβές αντικείμενο των μαθημάτων. Κατά την πενταετία πριν από την επίσκεψη, διοργανώθηκαν 45 κύκλοι μαθημάτων στο συγκεκριμένο τομέα για το προσωπικό της αστυνομίας. Αυτός ο αριθμός περιλαμβάνει τα σεμινάρια που πραγματοποιήθηκαν υπό την αιγίδα της Σχολής Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης και διαφόρων ευρωπαϊκών και διεθνών οργανισμών (INTERPOL, ΕΥΡΩΠΟΛ, ΕΑΑ) όχι όμως και τη συνεχή και καθιερωμένη διαδικασία εκπαιδευτικών μαθημάτων τα οποία παρέχονται ετησίως στις βασικές σχολές της Ελληνικής Αστυνομίας και στις ανωτέρω σχολές μετεκπαίδευσης.

Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ)

Οι πραγματογνώμονες ενημερώθηκαν ότι η επιμόρφωση είναι υποχρεωτική για το σύνολο του προσωπικού του ΣΔΟΕ και ότι πρόκειται για συνεχή και συγκροτημένη διαδικασία η οποία καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων και τομέων που αφορούν την αποστολή και τις αρμοδιότητες του ΣΔΟΕ.

Οι νεοεισερχόμενοι στην υπηρεσία παρακολουθούν υποχρεωτικά βασικά και εισαγωγικά μαθήματα στο Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του ΕΚΔΔ (Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης). Το ΕΚΔΔ διοργανώνει επίσης μαθήματα για θέματα δημόσιας διοίκησης και ειδικά θέματα συναφή με την αποστολή του ΣΔΟΕ, όπως για τις «οικονομικές πληροφορίες» το οποίο διοργανώθηκε από κοινού με τη γαλλική *Ecole Nationale d'Administration (ENA)*.

Η Σχολή Επιμόρφωσης Υπαλλήλων Υπουργείου Οικονομικών (ΣΕΥΥΟ) συμβάλλει επίσης στην επιμόρφωση του προσωπικού του ΣΔΟΕ: διοργανώνει ειδικά μαθήματα για το προσωπικό του ΣΔΟΕ καθώς και εξειδικευμένα μαθήματα με αλλοδαπούς φορείς σε τακτική βάση, όπως τα εντατικά μαθήματα μίας εβδομάδας για τις «τεχνικές έρευνας», σε συνεργασία με την φορολογική υπηρεσία (IRS) των ΗΠΑ, ο τελευταίος κύκλος των οποίων διοργανώθηκε στα τέλη του 2010. Εν όψει της εισαγωγής του νέου ηλεκτρονικού συστήματος ELENXIS, η ΣΕΥΥΟ διοργάνωσε 44 μαθήματα για 660 υπαλλήλους του ΣΔΟΕ τα οποία έπρεπε να ολοκληρωθούν τον Απρίλιο του 2011.

Προηγμένα μαθήματα παρέχονται υπό μορφή σεμιναρίων εντός της υπηρεσίας, π.χ. για φορολογικά θέματα, τελωνειακά ζητήματα και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, απάτη στον τομέα του ΦΠΑ, τεχνικές έρευνας, χρήση ειδικού λογισμικού, νέες τάσεις και εξελίξεις και γλωσσική κατάρτιση.

2.1.6.2. Δικαστικές αρχές

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στο Εφετείο Θεσσαλονίκης, οι πραγματογνώμονες ενημερώθηκαν ότι η Σχολή Δικαστών της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης στη Θεσσαλονίκη παρέχει εκπαίδευση για το οικονομικό έγκλημα, στην οποία έχουν πρόσβαση και οι φοιτητές Νομικής. Επίσης, ορισμένες φορές το χρόνο, διοργανώνονται ειδικά σεμινάρια για εν ενεργεία δικαστές και εισαγγελείς. Το Τμήμα Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου (Κομοτηνή), το οποίο διαθέτει λέκτορες ειδικευμένους στο οικονομικό έγκλημα, διοργανώνει επίσης κύκλους συναφών μαθημάτων, στους οποίους έχουν πρόσβαση δικαστές και εισαγγελείς όλων των βαθμίδων και επιπέδων.

2.1.6.3. Τελωνεία και Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν μετά την επίσκεψη, η εκπαίδευση των τελωνειακών υπαλλήλων παρέχεται πλέον σε κεντρική βάση από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΔΔ).

2.2. Πολιτική περί εγκλήματος

2.2.1. Πολιτική με στόχο τα έσοδα

Στις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο, οι ελληνικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι κινείται ποινική έρευνα κινούνται με αφορμή την ανακάλυψη των προϊόντων της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων (sic!). Δυνάμει των άρθρων 1, 2, 3 και 45 του νόμου για την καταπολέμηση της ΝΕΕΔ, η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες συνιστά αυτοτελές αδίκημα. Οι έρευνες διενεργούνται από τις διωκτικές αρχές υπό την εποπτεία και τον τακτικό έλεγχο του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Στις έρευνες αυτές όλες οι συναρμώδιες υπηρεσίες εξετάζουν ταυτόχρονα αν τα εμπλεκόμενα πρόσωπα ή οι συνεργοί τους έχουν διαπράξει και το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, αναζητώντας ενδείξεις μεταφοράς κεφαλαίων ή αγοράς ακινήτων.

Σε περίπτωση επιβεβαίωσης των ενδείξεων, υποβάλλεται εμπιστευτική έκθεση στον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών καθώς και στην Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

Όσον αφορά την επίσημη πολιτική έρευνας ή δίωξης για τον εντοπισμό προϊόντων εγκλήματος, οι ελληνικές αρχές διευκρίνισαν ότι όλες οι διωκτικές αρχές λειτουργούν ως σημεία επαφής για τη διερεύνηση των αιτήσεων που διαβιβάζονται από την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης μέσω του εκπροσώπου τους ο οποίος έχει αποσπασθεί στην Αρχή.

Υπογράμμισαν ότι αν και διωκτική αρχή, η Αρχή υποχρεούται επίσης να διεξάγει προανακρίσεις για αδικήματα συναφή με το οικονομικό έγκλημα.

2.2.2. Προτεραιότητα του εντοπισμού, της κατάσχεσης και της δήμευσης περιουσιακών στοιχείων

Απαντώντας στο ερωτηματολόγιο, οι ελληνικές αρχές ανέφεραν ότι όλες οι διωκτικές αρχές δίνουν προτεραιότητα στην καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος.

Στο πλαίσιο αυτό, έχουν καθορισθεί εξειδικευμένες δράσεις οι οποίες αφορούν τη δημόσια ασφάλεια και αποσκοπούν αφενός στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, με έμφαση στην οικονομική διάσταση και στη δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και αφετέρου στην πάταξη του οικονομικού και ηλεκτρονικού εγκλήματος.

Όλα αυτά τα ειδικά μέτρα απορρέουν από το Πρόγραμμα Αντιεγκληματικής Δράσης (2010-2014) του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν, οι εξειδικευμένες δράσεις περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- Ενημέρωση της αρμόδιας επιτροπής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες σε περιπτώσεις βεβαιώσεων πράξεων που αποτελούν βασικά αδικήματα δυνάμει του νόμου 3691/2008
- Συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών στον τομέα της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων που αφορούν οικονομικές απάτες και απάτες που συνδέονται με τη φοροδιαφυγή
- Ενδυνάμωση της συνεργασίας με την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, με σκοπό την πρόληψη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των κρουσμάτων απάτης μέσω του Διαδικτύου, που ζημιώνουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας

- Συνεργασία των Υπηρεσιών Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος με τις καθ' ύλην αρμόδιες ειδικευμένες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας (π.χ. υπηρεσίες δίωξης ναρκωτικών, υπηρεσίες antitrafficking, αλλοδαπών, κ.λ.π.) αλλά και με τις περιφερειακές υπηρεσίες, για την εξάρθρωση εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σε σοβαρές εγκληματικές δραστηριότητες , χρησιμοποιώντας το Διαδίκτυο ως βοηθητικό μέσο
- Αξιοποίηση από τις περιφερειακές υπηρεσίες των κατευθυντήριων οδηγιών που έχουν εκπονηθεί από τη Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας/Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας για την αντιμετώπιση των απατών με τη μέθοδο SKIMMING
- Συγκρότηση μικτών κλιμακίων με Δημοτική Αστυνομία, Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) και λοιπούς συναρμόδιους φορείς για την αντιμετώπιση του παραεμπορίου
- Αξιοποίηση των διαύλων διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας για ανταλλαγή πληροφοριών, ως επίσης και του δικτύου αξιωματικών συνδέσμων που είναι τοποθετημένοι κυρίως σε χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, για την άμεση και αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών σε υποθέσεις οργανωμένου εγκλήματος.

Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί το Κεντρικό Πρόγραμμα Αντιεγκληματικής Δράσης (2010-2014), που εφαρμόζει το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, στο οποίο καθορίζεται ότι το οικονομικό έγκλημα αποτελεί κεντρικό σημείο αναφοράς για την Ελληνική Αστυνομία.

2.2.3. Εντοπισμός, κατάσχεση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων ως αυτοτελής στόχος της ποινικής έρευνας

Ο εντοπισμός, η κατάσχεση και η δήμευση περιουσιακών στοιχείων δεν αποτελούν αυτοτελή στόχο των ποινικών ερευνών για όλα τα εγκλήματα, αλλά μόνο για εκείνα που συνδέονται με το οικονομικό έγκλημα και κυρίως με τη ΝΕΕΔ. Σε κάθε περίπτωση, σε όλο το φάσμα του ελληνικού ποινικού συστήματος, η κατάσχεση και η δήμευση περιουσιακών στοιχείων έχουν βοηθητικό χαρακτήρα. Οι αρμόδιες δικαστικές αρχές, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε υπόθεσης, μπορούν πάντοτε να χρησιμοποιούν εξειδικευμένο προσωπικό των ειδικών διωκτικών αρχών.

2.3. Συμπεράσματα

2.3.1. Ερευνητικές αρχές

- Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν στους πραγματογνώμονες, η Ελλάδα διαθέτει ένα μονολιθικά δομημένο αστυνομικό σώμα, το οποίο λειτουργεί αυστηρά υπό την αιγίδα της δικαιοσύνης. Ιδανικά, η δομή αυτή θα έπρεπε να προβλέπει σαφώς καθορισμένες αρμοδιότητες, να αποφεύγει την επικάλυψη και να εξουδετερώνει τον αντιπαραγωγικό ανταγωνισμό μεταξύ αστυνομικών υπηρεσιών. Στην Ελλάδα ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος της διερεύνησης σοβαρών οικονομικών εγκλημάτων έχει αναλάβει ένα υβριδικό σώμα, το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) το οποίο, κατά τα φαινόμενα, εξαρτάται

από το Υπουργείο Οικονομικών. Επειδή οι εν λόγω υπάλληλοι εξαρτώνται από το Υπουργείο Οικονομικών και εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους όσον αφορά τη φορολογία και την επιβολή φορολογικών προστίμων, υπάρχει εύλογος προβληματισμός ότι ούτε εξασφαλίζεται ούτε τηρείται η αρχή της «ισότητας των όπλων». Όντως, ενώ χρησιμοποιούν τις αστυνομικές εξουσίες τις οποίες διαθέτουν, οι υπάλληλοι του ΣΔΟΕ δεν μπορούν να θεωρηθούν αμερόληπτο μέρος της διαδικασίας. Κατά την επίσκεψη αξιολόγησης, η ομάδα δεν αντιλήφθηκε αν ελέγχεται ή εξισορροπείται ο κίνδυνος για τη δέουσα έννομη διαδικασία.

- Τα κυριότερα οικονομικά εγκλήματα που αντιμετωπίζει η ίδια η Ελληνική Αστυνομία είναι η απάτη με αντικείμενο προκαταβολές, η απάτη 419 και η απάτη με μέσα πληρωμής πλην μετρητών / απάτη με πιστωτικές κάρτες.³⁰ Το ΣΔΟΕ ερευνά τα σοβαρότερα οικονομικά εγκλήματα, όπως την ενδοκοινοτική απάτη αφανούς εμπορίου (MTIC) και την ευρείας κλίμακας νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ Ελληνικής Αστυνομίας, ΣΔΟΕ και τελωνειακής διοίκησης δεν είναι σαφής, όπως δεν είναι σαφή τα κριτήρια παραπομπής μιας έρευνας στη μία ή στην άλλη ερευνητική αρχή. Ορισμένα ερωτηματικά εγείρονται λόγω της εδαφικής κατανομής των ερευνών, διότι οι σημαντικότερες έρευνες διενεργούνται από τις ερευνητικές αρχές της Αττικής. Αυτό προκαλεί επίσης ερωτήματα σχετικά με την προτεραιότητα και τη διάσπαση των ικανοτήτων.
- Σε επίπεδο διαχείρισης, δεν φαίνεται να υπάρχει συντονισμένο και στρατηγικό σχέδιο δράσης κατά του οργανωμένου εγκλήματος.
- Παρά το ρητό αίτημα της ομάδας αξιολόγησης, δεν δόθηκαν πληροφορίες για σαφείς στόχους ή σύστημα μέτρησης επιδόσεων. Δεν προσδιορίστηκαν βασικοί δείκτες επιδόσεων³¹ και οι στατιστικές αφορούσαν μόνο τους φόρους και τα πρόστιμα που είχαν επιβληθεί

³⁰ Κατά την περίοδο μετά την επίσκεψη τον Μάρτιο του 2011 σημειώθηκαν σημαντικές νομικές και οργανωτικές αλλαγές στην Ελλάδα και, παρά το συμπέρασμα το οποίο συνήγαγε η ομάδα αξιολόγησης μετά την άμεση εντύπωση από την επίσκεψη τον Μάρτιο του 2011, οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν και υπογράμμισαν ότι αρκετές υποθέσεις διερευνήθηκαν επιτυχώς. Το γεγονός ότι οι νεοσύστατες Υποδιευθύνσεις Οικονομικής Πολιτικής και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος συνέβαλαν σημαντικά στη διαδικασία αυτή αποδεικνύει ότι ορισμένα μέτρα που είχαν μόλις αρχίσει να εφαρμόζονται κατά το χρόνο της επίσκεψης οδήγησαν σε ενθαρρυντική πρόοδο.

Εν προκειμένω, οι ελληνικές αρχές τόνισαν ότι οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας συμβάλλουν ήδη σημαντικά στις προσπάθειες του ελληνικού κράτους να πατάξει τη φοροδιαφυγή και ότι μεταξύ 1ης Νοεμβρίου 2011 και 15ης Μαρτίου 2012 συνέλαβαν συνολικά 185 άτομα για χρέη στο Δημόσιο, ενώ το συνολικό ποσό των οφειλών τους ανερχόταν σε 694 εκατ. ευρώ.

³¹ Για αυτό το θέμα οι ελληνικές αρχές διευκρίνισαν ότι το ΣΔΟΕ αξιολογεί τις επιδόσεις με δείκτες όπως είναι το ποσοστό ολοκληρωμένων ελέγχων, το ποσοστό εγκληματικότητας, το ποσοστό αξιολόγησης άλλων σχεδίων και το είδος των παραβάσεων. Σε εξέλιξη βρίσκεται η έγκριση και άλλων δεικτών (εφαρμογές ELENXIS).

χωρίς συσχετισμό με την πραγματική ανάκτηση υπεξαίρεθέντων κεφαλαίων³². Προφανώς, λόγω των ποσών που διακυβεύονται, αυτό προκαλεί σοβαρές ανησυχίες όσον αφορά τον κρατικό προϋπολογισμό.

- Η ομάδα αξιολόγησης δεν σχημάτισε γνώμη ως προς τις εγκληματολογικές ικανότητες ΤΠ που υποστηρίζουν τις έρευνες οικονομικών εγκλημάτων.³³
- Η κυρίαρχη εντύπωση είναι ότι πρέπει να αναληφθεί σημαντική προληπτική δράση ώστε να δημιουργηθούν και να ενισχυθούν οι ικανότητες και η αποτελεσματικότητα της καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος.
- Από την παρουσίαση πραγματικών υποθέσεων οι πραγματογνώμονες συνήγαγαν ότι μόνο μικρό ποσοστό αυτών φάνηκε να είχε δρομολογηθεί από εγχώριες αρχές και κατόπιν εγχώριων πληροφοριών και σχημάτισαν την εντύπωση ότι οι ελληνικές αρχές επιβολής του

³² Όσον αφορά το χαμηλό επίπεδο είσπραξης των καταβλητέων φόρων και την ανάκτηση κεφαλαίων, η ομάδα αξιολόγησης ενημερώθηκε μετά την επίσκεψη ότι έχει ληφθεί ένα σημαντικό μέτρο για την αντιμετώπιση της κατάστασης και ότι το Υπουργείο Οικονομικών έχει συγκροτήσει τη Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων και Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων με το άρθρο 55 του νόμου 4002/22-8-2011, με στόχο τη ριζική βελτίωση του πλαισίου επιβολής φόρων και είσπραξης δημόσιων εσόδων.

³³ Η ομάδα αξιολόγησης ενημερώθηκε μετά την επίσκεψη για τις ικανότητες ΤΠ της Υπηρεσίας Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (ΥΠ.Ο.ΑΔ.Η.Ε). Η υπηρεσία αυτή διαθέτει ειδικευμένο προσωπικό νέων επιστημόνων οι οποίοι προσελήφθησαν πρόσφατα από την Ελληνική Αστυνομία. Το προσωπικό αυτό το οποίο προσελήφθη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων γνώσεων και προσόντων διαθέτει θεωρητική γνώση και πείρα υψηλού επιπέδου όσον αφορά: εφαρμογές στον οικονομικό, φορολογικό και τραπεζικό τομέα, λογιστικό έλεγχο, τηλεπικοινωνίες, δίκτυα, και έρευνα σχετικά με ψηφιακά αποδεικτικά στοιχεία. Η υπηρεσία διαθέτει επίσης έμπειρο προσωπικό από την αστυνομία που προέρχεται από τις υπάρχουσες δομές ασφάλειας με στόχο την άμεση έναρξη εργασιών για την πάταξη των παράνομων δράσεων οι οποίες βλάπτουν τα συμφέροντα του Δημοσίου και την εθνική περιουσία.

Επί του παρόντος, το προσωπικό της υπηρεσίας ανέρχεται σε 240 άτομα (άνδρες και γυναίκες της αστυνομίας), 34 εκ των οποίων είναι αστυνομικοί γενικών καθηκόντων που έχουν αποφοιτήσει από τη Σχολή Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας. Πέντε από αυτούς διαθέτουν και άλλα πανεπιστημιακά πτυχία.

Επίσης, η υπηρεσία έχει 82 άτομα (άνδρες και γυναίκες της αστυνομίας) εκ των οποίων όλοι είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου με τις ακόλουθες ειδικότητες:

- 15 απόφοιτοι οικονομικών σχολών, ειδικευμένοι σε τραπεζικές εφαρμογές,
- 13 απόφοιτοι οικονομικών σχολών, ειδικευμένοι στις χρηματαγορές,
- 13 απόφοιτοι οικονομικών σχολών, ειδικευμένοι σε εφαρμογές φορολογικού ελέγχου,
- 11 απόφοιτοι οικονομικών σχολών, ειδικευμένοι στα λογιστικά,
- 12 απόφοιτοι σχολών ηλ. υπολογιστών, ειδικευμένοι στη διερεύνηση ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων,
- 7 απόφοιτοι σχολών ηλ. υπολογιστών, μηχανικοί ηλ. υπολογιστών και μηχανικοί επεξεργασίας δεδομένων,
- 6 απόφοιτοι σχολών ηλ. υπολογιστών, ειδικευμένοι ως μηχανικοί τηλεπικοινωνιών,
- 5 απόφοιτοι σχολών ηλ. υπολογιστών, ειδικευμένοι ως ηλεκτρολόγοι μηχανικοί και μηχανικοί ηλ. υπολογιστών.
- άλλα 7 άτομα από το λοιπό προσωπικό της ΥΠ.Ο.ΑΔ.Η.Ε διαθέτουν πανεπιστημιακό πτυχίο.

Από τα 159 άτομα που αριθμεί συνολικά η ΥΠ.Ο.ΑΔ.Η.Ε, τα περισσότερα γνωρίζουν ξένες γλώσσες και διαθέτουν τα ανάλογα πτυχία (αγγλ.: 93 / αγγλ. και γερ.: 24 / αγγλ. και γαλ.: 24 / αγγλ. και ιτ.: 2 / αγγλ. και ισπ.: 2 / γαλ.: 5 / αγγλ., γαλ. και γερ.: 3 / αγγλ., γαλ. και ισπ.: 2 / αγγλ., γερ. και ιτ.: 2 / αγγλ., γαλ. και ιτ.: 2).

νόμου πρέπει να συλλέξουν εμπειρογνωμοσύνη και τεχνογνωσία και ότι η επακόλουθη εξάρτηση από συμβολές από το εξωτερικό δεν είναι κατ' ανάγκην προς το συμφέρον της Ελλάδας.

- Ο αριθμός του προσωπικού που ασχολείται³⁴ με τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ΝΕΕΔ) και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΧΤ) στην Ελληνική Αστυνομία και στα τελωνεία φαίνεται ιδιαίτερα μικρός, ενώ η εκπαίδευση³⁵ στους εν λόγω δύο τομείς φαίνεται γενικά ανεπαρκής.
- Ένας εκπρόσωπος της Ελληνικής Αστυνομίας είναι μέλος της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης. Επτά αστυνομικοί έχουν αποσπασθεί στην Αρχή προς υποστήριξη του ερευνητικού της έργου. Οι αστυνομικές υπηρεσίες υποχρεούνται να ενημερώνουν τη ΜΔΧΠ για τις υποθέσεις ΝΕΕΔ και ΧΤ· σχετική εγκύκλιος διαβιβάστηκε εντός της αστυνομίας. Με εντολή της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας της Ελληνικής Αστυνομίας, κάθε αστυνομική διεύθυνση διαθέτει αξιωματικό σύνδεσμο στη σχετική επιτροπή. Η Ελληνική Αστυνομία παρέχει στη ΜΔΧΠ πρόσβαση στη βάση δεδομένων της.
- Η Ελληνική Αστυνομία διαβίβασε στη ΜΔΧΠ 51 υποθέσεις το 2007, 114 υποθέσεις το 2008, 103 υποθέσεις το 2009 και 121 το 2010 για περαιτέρω διερεύνηση. Η αστυνομία προβλέπει επίσης τη διάθεση ενός υπαλλήλου ως μέλους της ΜΔΧΠ και ενός υπαλλήλου ως μέλους της Αρχής Χρηματοοικονομικής Εποπτείας καθώς και την απόσπαση αστυνομικών υπαλλήλων στη ΜΔΧΠ.
- Με το προεδρικό διάταγμα 9/2011 συστάθηκε η νέα Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας (ΥΟΑ), η οποία έχει δικαιοδοσία σε όλη την ελληνική επικράτεια, υπάγεται απευθείας στον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και εποπτεύεται από τον Εισαγγελέα του Οργανωμένου Εγκλήματος.
- Αποστολή της ΥΟΑ είναι η αποτροπή, έρευνα και καταπολέμηση των οικονομικών εγκλημάτων, εστιάζοντας στο οργανωμένο έγκλημα και στα εγκλήματα κατά του Δημοσίου και της εθνικής οικονομίας. Η ΥΟΑ αποτελείται από τέσσερα τμήματα με χωριστές αρμοδιότητες: i) προστασία δημόσιας περιουσίας, ii) προστασία οικονομίας, iii) φορολογική αστυνόμευση και iv) κοινωνική και ασφαλιστική προστασία.

³⁴ Η ομάδα αξιολόγησης ενημερώθηκε από τις ελληνικές αρχές ότι αμέσως μετά την επίσκεψη η κατάσταση άλλαξε άρδην. Χάρη στη σύσταση της Υποδιεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, συνολικά 240 άνδρες και γυναίκες, πέραν όσων ήδη εργάζονταν στις υπηρεσίες πάταξης οικονομικών εγκλημάτων, ανέλαβαν καθήκοντα διερεύνησης χρηματοοικονομικών εγκλημάτων καθώς και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

³⁵ Στο σημείο αυτό επίσης, η ομάδα αξιολόγησης επισημαίνει τις αλλαγές που έχουν επέλθει και την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την εκπαίδευση μετά την επίσκεψη και περιγράφεται στο επί μέρους κεφάλαιο 2.1.6. της παρούσας έκθεσης.

- Η ΥΟΑ διαθέτει ειδικευμένο προσωπικό με περίπου 100 νέους επιστήμονες (πτυχιούχους Πληροφορικής και Χρηματοοικονομικών Επιστημών), σε συνεργασία με την επίσης νεοσύστατη υποδιεύθυνση δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος. Το προσωπικό χρειάζεται θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις σε χρηματοοικονομικά θέματα.³⁶
- Λόγω της μεταβατικής φάσης στην οποία βρισκόταν το ελληνικό σύστημα καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος κατά την επίσκεψη, ιδίως όσον αφορά την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ ΥΟΑ και ΣΔΟΕ, οι πραγματογνώμονες δεν ήταν σε θέση να εκτιμήσουν τις συνέπειες του εγχειρήματος στην αποτελεσματικότητα του συνολικού συστήματος καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος και διερεύνησης χρηματοοικονομικών συναλλαγών στην Ελλάδα.³⁷
- Κατά συνέπεια, το μέλλον θα δείξει αν η σύσταση της νέας υπηρεσίας θα καλύπτει την προφανή απουσία ολοκληρωμένης έρευνας χρηματοοικονομικών συναλλαγών, παρέχοντας δηλαδή μια συνιστώσα έρευνας η οποία, από την έναρξη της διερεύνησης υποθέσεων οργανωμένου ή οικονομικού εγκλήματος εξετάζει την πιθανότητα εξασφάλισης των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν με εγκληματικές δραστηριότητες.

2.3.2. Αρχή Χρηματοοικονομικής Εποπτείας

- Η Τράπεζα της Ελλάδος ως εποπτική αρχή για την καταπολέμηση της ΝΕΕΔ και της ΧΤ δεν δύναται να συλλέγει οικονομικές πληροφορίες προς όφελος είτε των δικαστικών αρχών και των αρχών επιβολής του νόμου είτε των φορολογικών αρχών κατά τη διάρκεια των επιτόπιων και λοιπών επιθεωρήσεων, διότι οι πληροφορίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για εποπτικούς σκοπούς και να ανταλλάσσονται με άλλες αρμόδιες

³⁶ Από τα στοιχεία που δόθηκαν μετά την επίσκεψη, η ομάδα αξιολόγησης συμπέρανε ότι το προσωπικό της Οικονομικής Αστυνομίας φαίνεται ότι διαθέτει επαρκή θεωρητικά προσόντα και ότι έχει λάβει ειδική εκπαίδευση υπό την αιγίδα της Ελληνικής Αστυνομίας:

- τον Νοέμβριο του 2010, 25 άτομα της Υποδιεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος εκπαιδεύθηκαν σε θέματα οικονομικών εγκλημάτων από υπαλλήλους των αμερικανικών φορολογικών αρχών (IRS).

- τον Μάιο του 2011 όλοι οι υπάλληλοι ειδικών καθηκόντων της Υποδιεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος εκπαιδεύθηκαν επί πέντε εβδομάδες στη ΣΕΥΥΟ.

- τον Ιούλιο του 2011, οι ίδιοι υπάλληλοι εκπαιδεύθηκαν επί δύο εβδομάδες από το ΣΔΟΕ.

- τον Οκτώβριο του 2011, 114 άνδρες και γυναίκες της αστυνομίας εκπαιδεύθηκαν ώστε να μπορούν να δρουν ως σημεία επαφής με την Υποδιεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος για εγκλήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της.

- Τον Νοέμβριο του 2011, 16 υπάλληλοι της Υποδιεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος εκπαιδεύθηκαν στο ΚΕΣΥΔΕΠ σε θέματα ανάλυσης επιχειρησιακών πληροφοριών.

³⁷ Όσον αφορά το συμπέρασμα αυτής και της επόμενης περίπτωσης, οι ελληνικές αρχές εξέφρασαν την άποψή τους ότι τα αποτελέσματα μετά τη σύσταση της Οικονομικής Αστυνομίας είναι ήδη σαφή και καταδεικνύουν την αξιόλογη πρόοδο όσον αφορά την πάταξη οικονομικών εγκλημάτων.

εποπτικές αρχές. Εξαίρεση αποτελούν οι ύποπτες συναλλαγές οι οποίες, εάν διαπιστωθούν κατά τη διάρκεια της εποπτείας, θα πρέπει να αναφερθούν στη ΜΔΧΠ (είτε από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που τελεί υπό επιθεώρηση είτε από την Τράπεζα της Ελλάδος).

- Η Τράπεζα της Ελλάδος στην απόφαση 290/12/11.11.2009 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων «Καθορισμός του πλαισίου επιβολής διοικητικών κυρώσεων στα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύματα σύμφωνα με το άρθρο 52 του νόμου 3691/2008» έχει θεσπίσει ευρύ και απαγορευτικό φάσμα χρηματικών και μη ποινών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με ορισμένες ρυθμιστικές πτυχές του νόμου για την καταπολέμηση της NEEΔ. Τα πρόστιμα για τα νομικά πρόσωπα κυμαίνονται από 30.000 έως 2.000.000 ευρώ ή από 50.000 έως 3.000.000 ευρώ για τα κατ' επανάληψη εγκλήματα. Για τα φυσικά πρόσωπα κυμαίνονται από 10.000 έως 300.000 ευρώ και από 20.000 έως 500.000 ευρώ για τα κατ' επανάληψη εγκλήματα. Οι μη χρηματικές ποινές για τα νομικά πρόσωπα περιλαμβάνουν απαγόρευση άσκησης συγκεκριμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, απαγόρευση επέκτασης δικτύου ή προσωρινή αναστολή της άδειας. Για τα φυσικά πρόσωπα προβλέπουν θέση σε διαθεσιμότητα για ορισμένο ή αόριστο χρόνο και/ή απαγόρευση ανάληψης άλλων καθηκόντων.

2.3.3. Δικαστικές αρχές

- Ο τρόπος διάρθρωσης των ελληνικών εισαγγελικών και δικαστικών αρχών βασίζεται στις ίδιες αρχές με τα περισσότερα συστήματα αστικού δικαίου της ΕΕ. Ωστόσο, φαίνεται ότι το ελληνικό σύστημα ποινικού δικαίου δεν συμβαδίζει, όσον αφορά ορισμένες πτυχές του, με τα περισσότερα συστήματα των άλλων κρατών μελών. Παράδειγμα αποτελεί η στάση έναντι της ποινικής ευθύνης των νομικών προσώπων: έχει επισημανθεί επανειλημμένα ότι η εισαγωγή αυτής της έννοιας στην ελληνική έννομη τάξη θα ήταν αδύνατη, διότι θα θεωρείτο ότι αντιβαίνει στο Σύνταγμα και στην αρχή της «υπαιτιότητας», η οποία – κατά την ελληνική ερμηνεία – δεν μπορεί ποτέ να αποδίδεται σε νομικές οντότητες. Όσον αφορά ιδίως το συγκεκριμένο θέμα, η έννοια αυτή πρέπει να επανεξετασθεί, κυρίως επειδή έχει απορριφθεί στα περισσότερα σύγχρονα συστήματα ποινικού δικαίου. Επίσης, ο ενστερνισμός αυτής της αρχής ενδέχεται να υπονομεύσει την αποτελεσματική δίωξη σοβαρών και οργανωμένων

οικονομικών εγκλημάτων, για τη διάπραξη των οποίων χρησιμοποιούνται συχνά εταιρικά σχήματα.³⁸

- Από τις επισκέψεις στα δικαστήρια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης προέκυψε σαφώς ότι αποκλειστικός ρόλος της εισαγγελίας όσον αφορά το οικονομικό έγκλημα είναι η αντίδραση σε αυτό. Οι πραγματογνώμονες ενημερώθηκαν ότι δεν προβλέπεται ειδικά η διεξαγωγή προληπτικών ερευνών. Από τα στοιχεία που δόθηκαν κατά την επίσκεψη στο ΣΔΟΕ στην Αθήνα, είναι αμφίβολο αν οι αρμόδιοι φορείς γνωρίζουν καν την έννοια της προληπτικής έρευνας. Αντίθετα, η Περιφερειακή Διεύθυνση (Κεντρικής Μακεδονίας) του ΣΔΟΕ στη Θεσσαλονίκη αποδείχθηκε ιδιαίτερα δημιουργική όσον αφορά διάφορα σχέδια διεξαγωγής προληπτικών ερευνών. Ωστόσο, εν προκειμένω επίσης εγείρονται ερωτήματα σχετικά με την εποπτεία που ασκούν οι εισαγγελικές και δικαστικές αρχές καθώς και με τη διάκριση μεταξύ φορολογικών ή διοικητικών ερευνών και ποινικών ερευνών.

38

Βλ. FATF/PLEN(2010)27/REV1: Απάντηση στο ερώτημα αν η θέσπιση της ποινικής ευθύνης των νομικών οντοτήτων είναι συμβατή με τις θεμελιώδεις αρχές του Ελληνικού Συντάγματος ή άλλων νομοθετημάτων έδωσαν τρεις καθηγητές από τα πανεπιστήμια της Αθήνας, της Θράκης και της Θεσσαλονίκης σε σχετική γνώμη: «Η θέσπιση ποινικών κυρώσεων κατά νομικών οντοτήτων αντιβαίνει προς τις θεμελιώδεις αρχές του ελληνικού δικαίου. Βάσει του ελληνικού δικαίου, η ποινική ευθύνη βασίζεται στην αρχή της ατομικής ευθύνης, η οποία υπαγορεύει ότι μόνο ένα πρόσωπο μπορεί να θεωρείται υπεύθυνο για πράξη την οποία έχει τελέσει και να κολάζεται ποινικά (*nullum crimen nulla poena sine culpa*). Το άρθρο 7 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει το έγκλημα ως πράξη ενός προσώπου που συνιστά ποινικό αδίκημα βάσει καθεστώτος πριν από την τέλεσή της, ενώ το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος καθιερώνει την προστασία της αξίας του ανθρώπου ως θεμελιώδη αρχή που διέπει όλες τις δράσεις της Πολιτείας. Ο ποινικός κολασμός χωρίς πράξη του προσώπου για την οποία μπορεί να του αποδοθεί ποινική ευθύνη αποτελεί παράβαση αμφοτέρων των ανωτέρω άρθρων του Συντάγματος.

Πράγματι, οι νομικές οντότητες δεν έχουν καθαυτές ικανότητα δράσης και δεν μπορούν να έχουν δόλια προαίρεση όσον αφορά μια πράξη. Ο κολασμός μιας νομικής οντότητας συνεπάγεται μετατόπιση της ποινικής ευθύνης από πρόσωπα σε ένα είδος συλλογικής οργανωσιακής ευθύνης, αντίθετης προς τις ανωτέρω αρχές. Η ανικανότητα της νομικής οντότητας να δρα δεν δικαιολογεί την επιβολή ποινικών κυρώσεων κατά της νομικής οντότητας για πράξεις που τελούν οι υπάλληλοί της. Όμως και η θέσπιση ποινικών κυρώσεων κατά προσώπων με βάση αποκλειστικά την ιδιότητά τους εντός της νομικής οντότητας και όχι τις δικές τους αξιόποινες πράξεις δεν είναι συμβατή προς το Σύνταγμα.

Σημειωτέον ότι το άρθρο 14 του Ποινικού Κώδικα ορίζει το έγκλημα ως συγκεκριμένη πράξη καταλογιστή στο δράστη της. Ο δράστης πρέπει να είναι ικανός να φέρει την ευθύνη. Η απόπειρα μεταφοράς αυτού του αμιγώς ηθικού στοιχείου ποινικής ευθύνης στον τομέα των νομικών οντοτήτων θα υπονομεύσει την ίδια τη βάση του συστήματος ποινικών κυρώσεων. Ωστόσο, η μη θέσπιση ποινικών κυρώσεων δεν σημαίνει ότι οι βλαπτικές ενέργειες των νομικών οντοτήτων δεν μπορούν να τιμωρούνται αποτελεσματικά. Η ελληνική νομοθεσία προβλέπει ευρύ φάσμα διοικητικών κυρώσεων (π.χ. πρόστιμα, δήμευση περιουσίας, ανάκληση αδειών κλπ.), οι οποίες μπορούν να είναι αποτελεσματικές χωρίς να παραβιάζουν τις ανωτέρω θεμελιώδεις αρχές.

Η παράγραφος 12 της Σύστασης II της FATF επιτρέπει στα κράτη να επιλέγουν την επιβολή διοικητικών (αντί ποινικών) κυρώσεων σε νομικές οντότητες. Με βάση τα ανωτέρω, η Ελλάδα δεν έχει θεσπίσει ποινικές κυρώσεις, ενώ έχει ενισχύσει το σύστημα επιβολής διοικητικών κυρώσεων για την καταπολέμηση των πρακτικών νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

- Όταν ερωτήθηκαν για τις μεθόδους διαχείρισης που εφαρμόζονται στα πρωτοδικεία και στο εφετείο, οι Έλληνες εκπρόσωποι δήλωσαν ότι πιστεύουν ότι οι σύγχρονες μέθοδοι εταιρικής διαχείρισης δεν ενδείκνυνται για το δικαστικό σύστημα. Αυτή η προσέγγιση αντικατοπτρίζεται στην έλλειψη καθορισμού στόχων, βασικών δεικτών επιδόσεων και συστήματος διαχείρισης επιδόσεων. Κατά την εκτίμηση της ομάδας αξιολόγησης, μόνο λίγες ή μη επιχειρηματικές διαδικασίες είναι αυτοματοποιημένες και δεν έχει ποτέ γίνει αυτοαξιολόγηση, πολλώ δε μάλλον έλεγχος, των υπαρχουσών δομών. Προτείνεται αναδιάρθρωση σε βάθος των ισχυουσών διαδικασιών με εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης στις εν λόγω εισαγγελικές και δικαστικές αρχές για τον πλήρη εκσυγχρονισμό του συστήματος. Είναι απαραίτητη προϋπόθεση ώστε η υφιστάμενη δομή να μετουσιωθεί σε αποτελεσματικό μέσο με γνώμονα τις επιδόσεις για μια ουσιαστική αντίδραση στο οικονομικό έγκλημα και τη διαφθορά.³⁹
- Οι εκπρόσωποι των εισαγγελικών και δικαστικών αρχών δεν φάνηκαν εξοικειωμένοι με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες των αρχών επιβολής του νόμου της ΕΕ για την ενίσχυση των προσπαθειών τους για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου οικονομικού εγκλήματος· αυτό εξηγεί την παντελή έλλειψη ολοκληρωμένης προσέγγισης.

³⁹

Οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν μετά την επίσκεψη ότι έγιναν οι ακόλουθες αλλαγές:

1. Σύμφωνα με την απόφαση 49937/1-6-2011 του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κάθε έξι (6) μήνες οι Εισαγγελίες Πρωτοδικών και Εφετών ολόκληρης της χώρας αποστέλλουν στατιστικά στοιχεία σχετικά με εντολές δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων και τον αριθμό των αιτήσεων από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για δέσμευση και δήμευση σε υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Τα έγγραφα αυτά συγκεντρώνονται από την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και διαβιβάζονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Επίσης ορίζεται Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου για τη συλλογή και επεξεργασία αυτών των πληροφοριών.
2. Επίσης, κατά τα πρόσφατα έτη, η Εισαγγελία Πλημμελειοδικών αποστέλλει στατιστικά διαγράμματα στην Εισαγγελία Εφετών και στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με τις σχετικές εντολές του Εισαγγελέα Εφετών ή του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, όσον αφορά θέματα όπως: υποβολή στατιστικών στοιχείων ανά εξάμηνο για υποθέσεις εγκλημάτων που διαπράττονται κατά την άσκηση υπηρεσίας και υποθέσεις διαφθοράς: ανά τετράμηνο, κατάλογο ποινικών υποθέσεων του Τριμελούς και Μονομελούς Πλημμελειοδικείου όσον αφορά υποθέσεις με προθεσμία: ανά τετράμηνο· υποβολή διαγραμμάτων σχετικά με την πρόοδο των υποθέσεων: ανά τρίμηνο· διαγραμμάτων με σοβαρά οικονομικά προβλήματα και υποβολή δεδομένων σε υποθέσεις φοροδιαφυγής: ανά έτος. Η επεξεργασία τέτοιων δεδομένων συχνά καταλήγει στην έκδοση οδηγιών, εγκυκλίων κλπ. από τους αρμόδιους εισαγγελείς εφετών και του Αρείου Πάγου. Επίσης κάθε χρόνο ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου ή δικαστής παρ' Αρείω Πάγω επιθεωρεί τους εισαγγελείς και τους δικαστικούς λειτουργούς. Οι γραμματείς επιθεωρούνται κάθε χρόνο από τις εισαγγελίες και τα δικαστήρια σε όλη τη χώρα.

Φερ' ειπείν, οι ΑΦΕ και η Πανευρωπαϊκή Ολοκληρωμένη Πλατφόρμα για προληπτική ανταλλαγή πληροφοριών για το έγκλημα και, ως εκ τούτου, οι δυνατότητές τους δεν αξιοποιούνται πλήρως.

- Λόγω της δύσκολης κατάστασης που αντιμετώπιζε η Ελλάδα πριν, κατά και μετά την επίσκεψη, προετοιμαζόταν η σύσταση νέας εισαγγελίας για το οικονομικό έγκλημα. Διευκρινίσθηκε ότι η νέα αυτή υπηρεσία, η οποία θα τελεί υπό την εποπτεία του Αρείου Πάγου, θα στελεχωθεί από πραγματογνώμονες των πρωτοδικείων με δικαιοδοσία για όλη την επικράτεια. Παρότι η ομάδα αξιολόγησης θεώρησε ότι αυτή η εξέλιξη βελτιώνει το υπάρχον σύστημα, δεν μπόρεσε να εκτιμήσει τις πρακτικές συνέπειές της, διότι, κατά την επίσκεψη, το εγχείρημα εξεταζόταν από τη Βουλή.

2.3.4. Πολιτική περί εγκλήματος

- Κατά την επίσκεψη, οι ελληνικές αρχές ανέφεραν επανειλημμένα την εθνική στρατηγική που περιλαμβάνει αρκετά ολοκληρωμένα μέτρα για την ενίσχυση της καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος και την ελάφρυνση του κρατικού προϋπολογισμού. Ωστόσο, δεν διετίθετο ούτε μετάφραση στα αγγλικά ούτε περίληψη του εν λόγω εγγράφου. Κατά συνέπεια, η ομάδα αξιολόγησης δεν ήταν σε θέση να σχολιάσει το περιεχόμενο ούτε την καταλληλότητα του εγγράφου.
- Η εν λόγω στρατηγική έχει προφανώς βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του ΣΔΟΕ, ενισχύοντας τις ικανότητές του.
- Ορισμένες οντότητες έδωσαν παραδείγματα δράσης για τη διαμόρφωση πολιτικής: Κατά την επίσκεψη, το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας ενημέρωσε ότι έχει καταρτίσει «Πρόγραμμα Αντεγκληματικής Πολιτικής 2010-2014», το οποίο χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς για όλες τις αστυνομικές υπηρεσίες. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, επιλέχθηκαν συγκεκριμένες δράσεις για τη δημόσια ασφάλεια, οι οποίες επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος με έμφαση στο οικονομικό και στο ηλεκτρονικό έγκλημα.
- Εν προκειμένω, επισημάνθηκαν αρκετές ειδικευμένες δράσεις οι οποίες είχαν ως στόχο όχι μόνο την εφαρμογή της αντεγκληματικής πολιτικής αλλά και τη διευκόλυνση του συντονισμού μεταξύ διαφόρων φορέων εντός της αστυνομίας και άλλων αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών, όπως π.χ. του ΣΔΟΕ.

- Επίσης, ενισχύθηκε η οντότητα η οποία λειτουργούσε ως Μονάδα Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΔΧΠ) μετά τον τρίτο γύρο αξιολογήσεων της FATF από τον οποίο προέκυψε ότι δεν πληρούσε τις προδιαγραφές και τη σύνοδο ολομέλειας της FATF, τον Οκτώβριο του 2009 κατά την οποία η Ελλάδα τέθηκε σε διαδικασία ενισχυμένης παρακολούθησης. Η Ελλάδα μετέβη από τη διαδικασία ενισχυμένης παρακολούθησης σε διαδικασία τακτικής παρακολούθησης τον Οκτώβριο του 2010, διότι η FATF διαπίστωσε ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά τις εξελίξεις για τη ΜΔΧΠ, και από την τακτική σε διετή παρακολούθηση ένα χρόνο αργότερα, μερικούς μήνες μετά την επίσκεψη. Επειδή οι αλλαγές είχαν πραγματοποιηθεί πολύ πρόσφατα σε σχέση με την επίσκεψη, κρίθηκε ότι ήταν ακόμη νωρίς να αξιολογηθούν.

2.3.5. Εκπαίδευση

- Η Ελληνική Αστυνομία προβλέπει γενική τυποποιημένη εκπαίδευση για τους αστυνομικούς και στα εκπαιδευτικά προγράμματα όλων των βαθμίδων έχουν προστεθεί μαθήματα για τα οικονομικό έγκλημα. Κατά την επίσκεψη, δεν είχε καταρτισθεί τυπική διαδικασία πιστοποίησης για τους οικονομικούς ανακριτές. Κατά συνέπεια, οι πραγματογνώμονες θεωρούν σκόπιμο να προτείνουν τη θέσπιση ειδικού ταχύρυθμου προγράμματος υψηλού δυναμικού ώστε να αποκτήσουν οι νέοι προσοντούχοι επαγγελματίες προοπτική σταδιοδρομίας και ταυτόχρονα να βελτιωθούν οι επιδόσεις του συνολικού συστήματος καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος.
- Παρέμεινε επίσης ασαφές σε ποιο βαθμό τα μέλη του ΣΔΟΕ εκπαιδεύονται, διότι όλα προέρχονται από φορολογικές ή τελωνειακές υπηρεσίες που υπάγονται στο Υπουργείο Οικονομικών. Αν και η ομάδα αξιολόγησης έλαβε πληροφορίες όσον αφορά την εκπαίδευση την οποία έλαβε το σύνολο του προσωπικού του ΣΔΟΕ στο πλαίσιο της αρχικής επιμόρφωσης και κάποια μορφή ειδικευμένης εκπαίδευσης (π.χ. νέο ηλεκτρονικό σύστημα ELENXIS), δεν δόθηκαν στοιχεία όσον αφορά κάποιους συγκροτημένους και ολοκληρωμένους κύκλους μαθημάτων. Από την παρουσίαση που έγινε κατά την επίσκεψη αξιολόγησης και τις συζητήσεις με τις διάφορες υπηρεσίες διαπιστώθηκε σαφής έλλειψη εγκληματολογικής εκπαίδευσης. Το ίδιο ισχύει και για τις ειδικές τεχνικές έρευνας καθώς δεν έχει αναπτυχθεί ούτε εφαρμόζεται κατάλληλα δομημένο, συνεχές και ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

- Στο δικαστικό κλάδο σχεδόν δεν υπάρχει ειδική εκπαίδευση για τη διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών και οικονομικών εγκλημάτων. Οι εισαγγελείς λαμβάνουν εξωτερική εκπαίδευση ιδία πρωτοβουλία. Πέραν της εκπαίδευσης στο πλαίσιο της εργασίας, δεν φαίνεται να υπάρχει συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα το οποίο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και να παρέχει στους δικαστές συνεχή επαγγελματική επιμόρφωση. Δεν υπάρχει τυπική διαδικασία πιστοποίησης ή διαδικασία επιβεβαίωσης ή τεκμηρίωσης της απαιτούμενης εμπειρογνομosύνης ή ειδίκευσης για τους δικαστές που ασχολούνται με τη διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών ή τη διαδικασία έκδοσης της απόφασης σε οιοδήποτε στάδιο.⁴⁰
- Κατά την επίσκεψη στο Πρωτοδικείο Αθηνών οι πραγματογνώμονες ενημερώθηκαν ότι οι ανακριτές που ασχολούνται με υποθέσεις οικονομικού εγκλήματος γενικά και νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες συγκεκριμένα έχουν υψηλή εξειδίκευση.
- Κατά την επίσκεψη στην 33η Διεύθυνση Ελέγχου Τελωνείων, οι πραγματογνώμονες ενημερώθηκαν ότι η βασική εκπαίδευση του προσωπικού διαρκεί δύο εβδομάδες και ότι η εκπαίδευση, ιδίως σχετικά με τις ανταλλαγές με άλλα κράτη μέλη, φαίνεται ότι προκαλεί προβληματισμό. Επίσης, η εισαγωγή νέων ηλεκτρονικών συστημάτων προϋποθέτει πρόσληψη προσωπικού με γνώσεις ηλεκτρονικών υπολογιστών και κατάλληλη εκπαίδευση, κάτι που ισχύει και για πολλούς νεότερους τελωνειακούς υπαλλήλους που διαθέτουν πανεπιστημιακό πτυχίο αλλά δεν έχουν λάβει ειδική εκπαίδευση για τα τελωνεία ούτως ώστε να εκτελούν σωστά τα καθήκοντά τους.

⁴⁰ Οι ελληνικές αρχές πληροφόρησαν μετά την επίσκεψη τα ακόλουθα σχετικά με την εκπαίδευση: η Εθνική Σχολή Δικαστών διοργανώνει εκπαιδευτικά σεμινάρια για εισαγγελείς και δικαστικούς λειτουργούς με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και τη συζήτηση πρόσφατων νομικών εξελίξεων. Επί του παρόντος, η ύψιστη προτεραιότητα της Σχολής είναι η εκπαίδευση σε θέματα οικονομικού εγκλήματος. Για το σκοπό αυτό, διοργανώθηκε κύκλος σεμιναρίων, τον Ιανουάριο του 2011, για το οικονομικό έγκλημα και τον Οκτώβριο του 2011, για την ευρωπαϊκή σύμβαση έκδοσης, το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τη σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής.

3. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΙΩΞΗ

3.1. Διαθέσιμες πληροφορίες και βάσεις δεδομένων

3.1.1. Βάσεις δεδομένων και μητρώα

Οι κύριες βάσεις δεδομένων των ελληνικών διοικητικών υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος είναι:

Στοιχεία για **ακίνητα**:

- Εθνικό Κτηματολόγιο

Στοιχεία για **εταιρίες**:

- Μητρώο Ανώνυμων Εταιριών, το οποίο τηρείται στις Νομαρχίες
- Βιβλίο Εταιριών, το οποίο τηρείται σε κάθε Πρωτοδικείο
- Γενικό Μητρώο Επιχειρήσεων, το οποίο τηρείται σε κάθε Εμπορικό Επιμελητήριο
- Σχετική βάση τηρείται επίσης στη Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων

Για **οχήματα**:

- Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας,
- Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών

Για **σκάφη**:

- Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας (Διεύθυνση Ναυτιλιακής Πολιτικής)
- Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (Λιμενικό Σώμα)

Λεπτομερέστερη περιγραφή των πλέον σημαντικών βάσεων δεδομένων ακολουθεί στα επιμέρους κεφάλαια της παρούσας έκθεσης.

3.1.1.1. Τραπεζικοί λογαριασμοί

Η Ελλάδα δεν διαθέτει κεντρική βάση δεδομένων για τραπεζικούς λογαριασμούς. Ωστόσο, οι ελληνικές αρχές υποστηρίζουν ότι είναι δυνατή η πρόσβαση σε τραπεζικούς λογαριασμούς μέσω της Ένωσης Τραπεζών Ελλάδος και της Τράπεζας της Ελλάδος.

Κατά την επίσκεψη, η ταυτοποίηση και ο εντοπισμός δεδομένων τραπεζικών λογαριασμών και προσώπων που συνδέονται με τραπεζικούς λογαριασμούς πραγματοποιούνταν κατόπιν αιτήσεως στην Ένωση Τραπεζών Ελλάδος.

3.1.1.2. Εθνικό Κτηματολόγιο

Το Εθνικό Κτηματολόγιο είναι νέα υπηρεσία, η οποία καταγράφει τα ακίνητα της κάθε περιφέρειας και αυτούς οι οποίοι τα κατείχαν ή τα κατέχουν (ανά ακίνητο καταγραφή), η οποία σταδιακά θα αντικαταστήσει τα Υποθηκοφυλακεία, όπου καταγραφόταν και ενημερωνόταν η περιουσιακή μερίδα των Ελλήνων πολιτών (ανά πολίτη καταγραφή, αγοροπωλησίες ακινήτων, υποθήκες – προσημειώσεις, κατασχέσεις, διεκδικήσεις, βάρη κτλ). Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες έχουν πρόσβαση στο Εθνικό Κτηματολόγιο, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης.

Στα Κτηματολόγια καταχωρίζονται νομικές και τεχνικές πληροφορίες που αποσκοπούν στον ακριβή καθορισμό των ορίων των ακινήτων και στη δημοσιότητα των εγγραπτών στα κτηματογραφικά βιβλία δικαιωμάτων και βαρών με τρόπο που διασφαλίζει τη δημόσια πίστη. Το Κτηματολόγιο διέπεται από τις ακόλουθες αρχές:

1) την αρχή της κτηματοκεντρικής οργάνωσης των κτηματολογικών πληροφοριών, η οποία απαιτεί τη σύνταξη, τήρηση και διαρκή ενημέρωση κτηματολογικών διαγραμμάτων, 2) την αρχή του ελέγχου της νομιμότητας των τίτλων και λοιπών αναγκαίων στοιχείων για την αποδοχή της αίτησης εγγραφής στα κτηματολογικά γραφεία, 3) την αρχή της διασφάλισης της τάξης των κτηματολογικών εγγραφών, ανάλογα με το χρόνο υποβολής της σχετικής αίτησης (αρχή της χρονικής προτεραιότητας), 4) την αρχή της δημοσιότητας των κτηματολογικών γραφείων, 5) την αρχή της διασφάλισης της δημόσιας πίστης, ώστε να προστατεύεται κάθε καλόπιστος συναλλασσόμενος που στηρίζεται στις κτηματολογικές εγγραφές και 6) την αρχή της καταλληλότητας του Κτηματολογίου ως συστήματος δεκτικού καταχώρισης και πρόσθετων κατηγοριών πληροφοριών σε οποιονδήποτε χρόνο στο μέλλον (αρχή του ανοικτού Κτηματολογίου). Όλες οι νομικές και χωρικές πληροφορίες τηρούνται σε μία τεράστια ψηφιακή βάση δεδομένων: το Σύστημα Πληροφορικής Εθνικού Κτηματολογίου (ΣΠΕΚ), που τηρείται στην Κτηματολόγιο ΑΕ και στο οποίο είναι συνδεδεμένα μέσω Διαδικτύου τα 96 Κτηματολογικά Γραφεία. Η Κτηματολόγιο ΑΕ είναι τακτικό μέλος της EUROGRAPHICS.

3.1.1.3. Εταιρίες

Τα στοιχεία που αφορούν εταιρίες περιλαμβάνονται σε διαφορετικά μητρώα:

- (1) Σε κάθε Πρωτοδικείο τηρείται Βιβλίο Εταιριών, στο οποίο καταχωρίζονται υποχρεωτικά στοιχεία των ομορρύθμων εταιριών, των ετερορρύθμων εταιριών και των εταιριών περιορισμένης ευθύνης, στην περιφέρεια του οποίου (Πρωτοδικείου) έχει την έδρα της η εταιρία (άρθρο 42 του Εμπορικού Νόμου, άρθρο 8 του νόμου 3190/1955).
- (2) Σε κάθε νομαρχία τηρείται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών, στο οποίο καταχωρίζονται στοιχεία κάθε ανώνυμης εταιρίας, στην περιφέρεια της οποίας (νομαρχίας) έχει την έδρα της η εταιρία (άρθρο 7β, παρ. 2 του νόμου 2190/1920). Επίσης, αν πρόκειται για τράπεζες, ανώνυμες ασφαλιστικές εταιρίες, ανώνυμες εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και αμοιβαίων κεφαλαίων και ανώνυμες εταιρίες που έχουν τις μετοχές τους εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, το ως άνω προβλεπόμενο Μητρώο τηρείται στην αρμόδια κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου.
- (3) Σε κάθε Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο τηρείται Γενικό Μητρώο Επιχειρήσεων, στο οποίο καταχωρίζονται όλες οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, για τις οποίες είναι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο το Επιμελητήριο. Είναι δε τα Επιμελητήρια νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, που λειτουργούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εμπορίου (νόμος 2081/1992, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Στις παραπάνω περιπτώσεις πρόσβαση στα αναφερόμενα μητρώα έχει κάθε ενδιαφερόμενος· κατόπιν αιτήσεως χορηγούνται αντίγραφα των σχετικών στοιχείων και πράξεων των εταιριών.

3.1.1.4. Μητρώα οχημάτων

Στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας τηρείται βάση δεδομένων αδειών κυκλοφορίας μηχανοκίνητων οχημάτων. Επίσης τηρείται βάση δεδομένων που αφορά κλοπές - ανευρέσεις οχημάτων και πινακίδων αριθμού κυκλοφορίας.

Η βάση δεδομένων αδειών κυκλοφορίας οχημάτων ενημερώνεται καθημερινά από την αντίστοιχη βάση δεδομένων του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, φορέας που είναι υπεύθυνος για τα συγκεκριμένα δεδομένα. Αρμόδια για την βάση δεδομένων αδειών κυκλοφορίας

μοτοποδηλάτων, καθώς και για τις κλοπές - ανευρέσεις οχημάτων είναι η Ελληνική Αστυνομία. Μέχρι σήμερα πρόσβαση στα παραπάνω αρχεία έχουν όλοι οι φορείς που συνεργάζονται άμεσα με την Ελληνική Αστυνομία, όπως το Λιμενικό Σώμα, το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών και το Υπουργείο Οικονομικών (Τελωνεία).

Όσον αφορά στις βάσεις δεδομένων που τηρεί το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη η πρόσβαση σε αυτές είναι άμεση για τους αστυνομικούς υπαλλήλους, μέσω των ηλεκτρονικών εφαρμογών που έχουν σχεδιαστεί για το σκοπό αυτό.

(Δεν απαιτείται δικαστική άδεια)

3.1.1.5. Μητρώα σκαφών και πλοίων

Λόγω των τοπογραφικών χαρακτηριστικών της Ελλάδας και της μεγάλης ανάγκης για θαλάσσιες μεταφορές, τα θαλάσσια μητρώα έχουν μεγαλύτερη σημασία από ό,τι στα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και, ως εκ τούτου, περιγράφονται λεπτομερέστερα.

Στο Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας (Διεύθυνση Ναυτιλιακής Πολιτικής) τηρούνται τα ακόλουθα κεντρικά μητρώα:

- (1) Μητρώο των Ναυτικών Εταιριών (νόμος 959/79) (ΦΕΚ 192, 24.8.1979, τεύχος Α) και
- (2) Μητρώο των Ναυτιλιακών Εταιριών Πλοίων Αναψυχής (νόμος 3182/03) (ΦΕΚ 220, 12.9.2003, τεύχος Α).

Το Μητρώο των Ναυτικών Εταιριών αριθμεί περί τις 4.570 εταιρίες ενώ αυτό των Ναυτιλιακών Εταιριών Πλοίων Αναψυχής αριθμεί περί τις 1.320 εταιρίες.

Σύμφωνα με τους προαναφερόμενους νόμους, οι οποίοι διέπουν τις ανωτέρω εταιρίες, στα δύο μητρώα τηρούνται τα εξής:

- Βιβλίο Μητρώου Ναυτικών Εταιριών και Βιβλίο Μητρώου Ναυτιλιακών Εταιριών Πλοίων Αναψυχής,
- Φάκελος κάθε εταιρίας,
- Μερίδα κάθε εταιρίας και
- Ευρετήριο των εταιριών.

Το Μητρώο των Ναυτικών Εταιριών και των Ναυτιλιακών Εταιριών Πλοίων Αναψυχής είναι δημόσιο έγγραφο. Η πρόσβαση σε αυτό και η λήψη αντιγράφων είναι ελεύθερη, χωρίς την απόδειξη έννομου συμφέροντος, με την υποβολή απλής αίτησης.

Επίσης, τηρούνται οι φάκελοι αλλοδαπών ναυτιλιακών εταιριών, οι οποίες εγκαθιστούν γραφεία στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 4 του νόμου 2234/94 (ΦΕΚ 142, 31.8.1994, τεύχος Α), τα οποία απασχολούνται με τη διαχείριση, εκμετάλλευση κλπ. πλοίων άνω των 500 κόρων ολικής χωρητικότητας, τα οποία δεν εκτελούν εσωτερικούς αλλά διεθνείς πλόες.

Τα γραφεία αυτά, 1.350 τον αριθμό, υποβάλλουν ετησίως στα συναρμόδια υπουργεία ετήσιες εκθέσεις της οικονομικής τους δραστηριότητας.

Πληροφορίες που αφορούν τη νομική κατάσταση των εταιριών αυτών σε κάθε χρονική στιγμή, θα πρέπει να αναζητούνται στο μητρώο της χώρας στην οποία έχουν την έδρα τους (κύρια εγκατάσταση).

Επίσης τηρούνται μητρώα ελληνικών πλοίων (πλοία που φέρουν ενιαίο σήμα κλήσης), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του Βασιλικού Διατάγματος (10/17 Ιουλίου 1910) και του άρθρου 19, παρ. 2δ του Προεδρικού Διατάγματος 242/1999 (ΦΕΚ 201, τεύχος Α) καθώς και συναφή ευρετήρια. Στα μητρώα σημειώνονται για κάθε πλοίο το όνομα, το σήμα κλήσης, το είδος, η προωστική ισχύς, ο λιμένας νηολόγησης, η ολική και καθαρή χωρητικότητα, η ημερομηνία νηολόγησης και διαγραφής.

Όσον αφορά τα πλοία άνω των 1.500 κόρων ολικής χωρητικότητας τα οποία νηολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του νομοθετικού διατάγματος 2687/53 πλοία ως κεφάλαια εξωτερικού, τηρούνται ατομικοί φάκελοι για το καθένα εξ αυτών.

Δεν υπάρχει ηλεκτρονική βάση δεδομένων για τα μητρώα και γραφεία των ανωτέρω παραγράφων.

Η Διεύθυνση Θαλασσίων Συγκοινωνιών (Τμήμα Θαλασσίου Τουρισμού) του Υπουργείου κατάρτισε άτυπο πίνακα μητρώου επαγγελματικών πλοίων αναψυχής του νόμου 2743/99, στον οποίο καταχωρίζονται όλα τα στοιχεία που αναγράφονται στην άδεια του σκάφους. Το εν λόγω μητρώο περιέχει περίπου 7.300 καταχωρίσεις, ενημερώνεται καθημερινά και εξυπηρετεί τις ανάγκες και την εύρυθμη λειτουργία του τμήματος.

Όταν το Λιμενικό Σώμα, Διεύθυνση Ασφαλείας, που υπάγεται στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη απαιτεί πληροφορίες στοιχείων για ελληνικές ναυτιλιακές εταιρίες και εταιρίες πλοίων αναψυχής κατά τη διάρκεια έρευνας, απευθύνεται στη Διεύθυνση Ναυτιλιακής Πολιτικής του Υπουργείου Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας. Για πληροφορίες στοιχείων σκαφών (κάθε κατηγορίας) απευθύνεται στις κατά τόπους λιμενικές αρχές, οι οποίες τηρούν υπό μορφή αρχείου, Βιβλία Εγγραφής Μικρών Σκαφών και Νηολόγια. Επίσης, υπάρχει βάση δεδομένων για επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη, η οποία τηρείται από τη Διεύθυνση Λιμενικής Αστυνομίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και στην οποία έχουν έμμεση πρόσβαση όλες οι λιμενικές αρχές.

3.1.1.6. Βάσεις δεδομένων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) του Υπουργείου Οικονομικών

Επίσης, το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) για την επίτευξη των στόχων του χρησιμοποιεί τη μηχανογραφική υποδομή της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών στην οποία έχει άμεση πρόσβαση. Αναλυτικότερα στη ΓΓΠΣ λειτουργούν οι παρακάτω εφαρμογές:

TAXIS

Η τεχνολογική υποδομή του TAXIS αποτελείται από ένα ολοκληρωμένο ηλεκτρονικό δίκτυο 282 περιφερειακών υπολογιστών (ένας υπολογιστής-server για κάθε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία), 8.600 θέσεων εργασίας κατανεμημένων στις ΔΟΥ ανάλογα με το μέγεθός τους και ενός κεντρικού υπολογιστικού εξοπλισμού στη ΓΓΠΣ.

Οι εφαρμογές του TAXIS περιέχουν βάσεις δεδομένων για τα παρακάτω:

- Φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων
- Φόρος μισθωτών υπηρεσιών
- Μητρώο φυσικών και νομικών προσώπων
- Κώδικας βιβλίων και στοιχείων
- ΦΠΑ
- Εφαρμογή καταγραφής αποτελεσμάτων διασταυρώσεων
- Πληροφοριακό σύστημα περιουσιολογίου - ETAK
- Πληροφοριακό σύστημα επιβατηγών οχημάτων και πληρωμής τελών κυκλοφορίας
- Εφαρμογή καταγραφής και παρακολούθησης βλαβών εξοπλισμού.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων (ICIS)

Μέσω του ICIS (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων), εκτελούνται οι ακόλουθες διατυπώσεις/διαδικασίες της Τελωνειακής Υπηρεσίας:

- Διαχείριση δηλωτικών εμπορευμάτων
- Διαχείριση εισαγωγών – εξαγωγών
- Διαχείριση ειδικών φόρων κατανάλωσης

- Παρακολούθηση διαμετακόμισης εμπορευμάτων μεταξύ δύο σημείων της ΕΕ με ανταλλαγή ηλεκτρονικών (edifact) μηνυμάτων / παρακολούθηση δελτίων ΑΤΑ και ΤΙΡ
- Διαχείριση εφαρμοστικού δασμολογίου (TARIC) και εθνικής τελωνειακής νομοθεσίας
- Παρακολούθηση τιμών εμπορευμάτων
- Ανάλυση κινδύνου για τους διενεργούμενους ελέγχους και υποβοήθηση λήψης αποφάσεων
- Διαχείριση φυσικών και νομικών προσώπων
- Διαχείριση τελωνειακών παραβάσεων – λαθρεμποριών

Πιλοτικό Πληροφοριακό Σύστημα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ)

Στο μεταβατικό στάδιο μέχρι την ολοκλήρωση και παραγωγική λειτουργία του ELENXIS έχουν εγκατασταθεί δύο υποσυστήματα του ICIS στο ΣΔΟΕ.

- (1) Υποσύστημα ειδικών πληροφοριών και υποθέσεων. Περιλαμβάνει τη διαχείριση εντολών ελέγχου, πληροφοριακών δελτίων αποτελεσμάτων ελέγχου κλπ.
- (2) Υποσύστημα φυσικών και ανθρώπινων πόρων. Περιλαμβάνει τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού (επιχειρησιακή εξέλιξη, μεταβολές, δυναμολόγια, εκθέσεις ελέγχου κλπ.) και των μέσων ελέγχου. Επίσης, παρέχει στατιστική παρακολούθηση της απόδοσης των μέσων δίωξης και του ανθρώπινου δυναμικού.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ελεγκτικών Υπηρεσιών - ELENXIS

Επιπλέον, στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» η ΓΓΠΣ έχει αναλάβει την ευθύνη ανάπτυξης του έργου πληροφορικής ELENXIS, το οποίο, πριν από την επίσκεψη αναμενόταν να τεθεί σε λειτουργία.

Το ELENXIS παρέχει ενιαία λύση για το σύνολο των Ελεγκτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών (Φορολογικές Ελεγκτικές Υπηρεσίες, Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), Τελωνειακές Ελεγκτικές Υπηρεσίες, Οικονομική Επιθεώρηση) με άμεσους στόχους τη βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας του κρατικού ελεγκτικού έργου και τη συμβολή στην αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται στον πολίτη.

Οι ελληνικές αρχές ανέμεναν ότι, μετά την ολοκλήρωσή του, το ELENXIS θα παρέχει πλήρη υποστήριξη στο έργο των ελεγκτών, αφού τους δίνει πρόσβαση σε διάφορα στοιχεία, π.χ.:

- Επικαιροποιημένα στοιχεία
- Δημιουργία εγγράφων βάσει προτύπων
- Υπολογισμός προστίμων (ΚΒΣ, ΦΠΑ, κλπ.)

- Υποστήριξη οικονομικής ανάλυσης στοιχείων (Computer Audit SESAM)
- Ηλεκτρονικές αναζητήσεις
- Διασταυρώσεις
- Έλεγχος νόμιμης έκδοσης αθεωρήτων βάσει της απόφασης 1083/2003 του Υπουργείου Οικονομικών
- Έλεγχος πλαστότητας αδειών κυκλοφορίας και πινακίδων φορτηγών
- Διασταύρωση ΑΦΜ μισθωτών με δηλώσεις ΦΜΥ (M7)
- Έλεγχος πλαστότητας πιστοποιητικών ταξινόμησης
- Αναζήτηση και διασταύρωση στοιχείων δυνάμει του άρθρου 20 ΚΒΣ
- Έλεγχος κλεμμένων αστυνομικών ταυτοτήτων και διαβατηρίων
- Έλεγχος ΑΦΜ
- Εφαρμογή ποσοτικής καταμέτρησης αποθεμάτων - κλειστή αποθήκη
- Εφαρμογή καταμέτρησης ταμείου και αξιόγραφων

3.2. Συνεργασία σε εθνικό επίπεδο

3.2.1. Ταυτοποίηση τραπεζικών λογαριασμών

3.2.1.1. Νομικό πλαίσιο

Η πρόσβαση στις ακόλουθες πληροφορίες που αφορούν τραπεζικούς λογαριασμούς για την επιβολή του νόμου στην Ελλάδα, ήτοι

- (α) εντοπισμός άγνωστου τραπεζικού λογαριασμού που ανήκει σε συγκεκριμένο πρόσωπο
 - (β) εντοπισμός του άγνωστου κατόχου συγκεκριμένου τραπεζικού λογαριασμού
 - (γ) προσδιορισμός πράξεων από και προς συγκεκριμένο τραπεζικό λογαριασμό σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα κατά το παρελθόν
 - (δ) παρακολούθηση πράξεων προς και από συγκεκριμένο τραπεζικό λογαριασμό στο μέλλον,
- διέπεται κατά βάση από δύο νομικές βάσεις:

1. **Άρθρο 3 του νομοθετικού διατάγματος 1059/71** για κάθε κακούργημα⁴¹:
2. **Νόμος 3691/2008** [ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ] (ιδίως το άρθρο 7) για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τα βασικά αδικήματα:

3.2.1.2. *Είδη καλυπτόμενων εγκλημάτων*

Όπως ήδη εξηγήθηκε στο κεφάλαιο 3.2.1.1, τα μέτρα που περιγράφονται υπό (α) έως (δ) μπορούν να λαμβάνονται για κάθε κακούργημα (ισχύει το άρθρο 3 του νομοθετικού διατάγματος 1059/71).

Επίσης, τα μέτρα μπορούν να λαμβάνονται δυνάμει του νόμου 3691/2008 για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τα βασικά αδικήματα⁴².

⁴¹ Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, κακούργημα είναι το ποινικό αδίκημα το οποίο τιμωρείται με τουλάχιστον πενταετή κάθειρξη.

⁴² Βασικά αδικήματα είναι: (α) εγκληματική οργάνωση (άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ)), (β) τρομοκρατικές πράξεις και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (άρθρο 187Α ΠΚ), (γ) παθητική δωροδοκία (άρθρο 235 ΠΚ), (δ) ενεργητική δωροδοκία (άρθρο 236 ΠΚ), (ε) δωροδοκία δικαστή (άρθρο 237 ΠΚ), (στ) εμπορία ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ), (στ) απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ), (η) σωματεμπορία (άρθρο 351 ΠΚ), (θ) οι διατάξεις των άρθρων 20, 21, 22 και 23 του νόμου 3459/2006 «Κώδικας νόμων για τα ναρκωτικά», (ι) οι διατάξεις των άρθρων 15 και 17 του νόμου 2168/1993 «Όπλα, Πυρομαχικά, Εκρηκτικές Ύλκες κλπ.», (ια) οι διατάξεις των άρθρων 53, 54, 55, 61 και 63 του νόμου 3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς», (ιβ) οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 8 του νόμου 181/1974 «Περί προστασίας εξ ιοντιζουσών ακτινοβολιών», (ιγ) οι διατάξεις των άρθρων 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 87 και του άρθρου 88 του νόμου 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια», (ιδ) οι διατάξεις των άρθρων 3, 4 και 6 του νόμου 2803/2000 «Προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων», (ιε) η δωροδοκία αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 του νόμου 2656/1998 «Για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές», (ιστ) η δωροδοκία στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως προβλέπεται α) στα άρθρα 2, 3 και 4 της Σύμβασης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία επικυρώθηκε με το άρθρο 1 του νόμου 2802/2000 και β) στα άρθρα 3 και 4 του νόμου 2802/2000, (ιζ) οι διατάξεις των άρθρων 29 και 30 του νόμου 3340/2005 «Για την προστασία της κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης της αγοράς», (ιη) τα αδικήματα φοροδιαφυγής που προβλέπονται στα άρθρα 17, 18 και 19 του νόμου 2523/1997, κατά περίπτωση, και τα αδικήματα της λαθρεμπορίας που προβλέπονται στα άρθρα 155, 156 και 157 του νόμου 2360/2001, κατά περίπτωση, (ιθ) όλα τα λοιπά αδικήματα τα οποία τιμωρούνται με ποινή στερητική της ελευθερίας ελάχιστης διάρκειας έξι μηνών και χρηματική ποινή.

3.2.1.3. Διάρκεια μέτρου σχετικά με τραπεζικό λογαριασμό

Ο νόμος δεν προβλέπει μέγιστη διάρκεια του μέτρου ούτε στις περιπτώσεις όπου η πρόσβαση παρέχεται δυνάμει του άρθρου 3 του νομοθετικού διατάγματος 1059/71 ούτε δυνάμει του νόμου 3691/2008.

3.2.1.4. Άλλα μέτρα που απαιτούνται για τη λήψη του μέτρου

Σε περίπτωση κακουργήματος αλλά και σε περίπτωση νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, η παροχή των απαραίτητων πληροφοριών για την κίνηση της έρευνας είναι ουσιώδης προϋπόθεση για την ανίχνευση και τον κολασμό και, κατά συνέπεια, για τη λήψη των μέτρων που περιγράφονται στην παράγραφο 3.2.1.1, υπό (α) έως (δ).

3.2.1.5. Αρμόδιες αρχές

Στις περιπτώσεις όπου τα μέτρα λαμβάνονται δυνάμει του νομοθετικού διατάγματος 1059/71, αρμόδια αρχή να ζητήσει τα μέτρα είναι ο εισαγγελέας (κατά την προανάκριση) ή ο ανακριτής (κατά το στάδιο της κύριας ανάκρισης). Στην περίπτωση αυτή, απαιτείται βούλευμα του αρμόδιου Δικαστικού Συμβουλίου. Οι εν λόγω δικαστικές αιτήσεις αποστέλλονται στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία στη συνέχεια τις διαβιβάζει σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα.

Σε περιπτώσεις πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της χρηματοδότησης βάσει του νόμου 3691/2008, αρμόδια αρχή είναι η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης η οποία δεν χρειάζεται περαιτέρω εξουσιοδότηση για τη λήψη του μέτρου.

Οι αιτήσεις όλων των αρχών που μπορούν να αιτούνται οικονομικές πληροφορίες από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποστέλλονται στα πιστωτικά ιδρύματα από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών. Επίσης, όσον αφορά το ΣΔΟΕ ή άλλες φορολογικές αρχές που έχουν δικαίωμα να ζητούν πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών από πιστωτικά ιδρύματα, μπορούν να αποστέλλονται αιτήσεις απευθείας στα εν λόγω ιδρύματα.

3.2.1.6. Ενημέρωση των προσώπων τα οποία αφορά το μέτρο

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν, δεν προβλέπεται διάταξη για την ενημέρωση των προσώπων που αφορά τα οποία αφορά ένα από τα μέτρα του κεφαλαίου 3.2.1.1, α) έως β).

3.2.1.7. Απόρρητο ή προνόμιο που παρεμποδίζει ή επηρεάζει το μέτρο

Η εκτέλεση των μέτρων βάσει του κεφαλαίου 3.2.1.1 α) έως β) δεν παρεμποδίζεται από οποιοδήποτε απόρρητο ή προνόμιο.

Ο ιδρυτικός νόμος του ΣΔΟΕ (3296/2004 – άρθρο 30 παρ. 6) και ο οργανισμός του ΣΔΟΕ (προεδρικό διάταγμα 85/2005 άρθρο 2 παρ. 3α) αναφέρονται με σαφήνεια στο δικαίωμα των υπαλλήλων του για την παράκαμψη των διατάξεων περί απορρήτου, με την υποχρέωση τήρησης των διατάξεων περί εχεμύθειας (άρθρο 26 του υπαλληλικού κώδικα – νόμος 2683/1999). Ακόμη πιο σαφής είναι η διάταξη του άρθρου 28 β του προεδρικού διατάγματος 154/1997 (κανόνες που διέπουν τα καθήκοντα των υπαλλήλων σε οικονομικά και εμπορικά θέματα).

Είναι συνεπώς προφανές ότι οι υπηρεσίες του ΣΔΟΕ δεν χρειάζεται να λαμβάνουν καμία άλλη άδεια (π.χ. άδεια εισαγγελικής ή δικαστικής αρχής), για το άνοιγμα λογαριασμών ή για τη λήψη τραπεζικών στοιχείων. Το δικαίωμα δε αυτό παρέχεται από το νομοθέτη όχι μόνο στα πλαίσια του φορολογικού ελέγχου αλλά και σε όλες τις περιπτώσεις όπου το ΣΔΟΕ ενεργοποιείται ως διοικητική υπηρεσία για οποιοδήποτε από τα εγκλήματα που υπάγονται στον ευρύτερο κύκλο των αρμοδιοτήτων του.

3.2.1.8. Επιβολή των μέτρων στην πράξη

Στις περιπτώσεις του άρθρου 3 του νομοθετικού διατάγματος 1059/71 (κακουργήματα): Μετά την εξουσιοδότηση για τη λήψη του μέτρου σχετικά με τραπεζικό λογαριασμό, η αίτηση άρσης του τραπεζικού απορρήτου αποστέλλεται σε αυτές τις περιπτώσεις στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία διαβιβάζει τις αιτήσεις σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα προς εκτέλεση.

Στις περιπτώσεις του νόμου 3691/2008 (νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και βασικά αδικήματα, χρηματοδότηση της τρομοκρατίας): Οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν ότι στις περιπτώσεις αυτές, απαγορεύεται η γνωστοποίηση στον εμπλεκόμενο ή σε τρίτους ότι διαβιβάστηκαν αρμοδίως ή ζητήθηκαν πληροφορίες ή ότι διεξάγεται ή ενδέχεται ή πρόκειται να διεξαχθεί έρευνα για αδικήματα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Όσον αφορά την παρακολούθηση τραπεζικών πράξεων, (κεφάλαιο 3.2.1.1, μέτρο δ), οι πληροφορίες διαβιβάζονται στους αρμόδιους για τις έρευνες σε τακτική βάση από τα πιστωτικά ιδρύματα.

3.3. Συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο

3.3.1. Νομικό πλαίσιο

Η Ελλάδα δεν έχει ακόμη μεταφέρει στο εθνικό της δίκαιο το Πρωτόκολλο της Σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ⁴³, ούτε την ίδια τη Σύμβαση⁴⁴.

3.3.2. Απλουστευμένη ανταλλαγή πληροφοριών για τραπεζικούς λογαριασμούς

Η Ελλάδα δεν έχει ακόμα μεταφέρει στο εθνικό της δίκαιο την οδηγία πλαίσιο 2006/969/ΔΕΥ, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την απλούστευση της ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπό το υφιστάμενο καθεστώς, τα στοιχεία που αναφέρονται στο κεφάλαιο 3.2.1.1 α) έως γ) μπορούν να παρέχονται στις δικαστικές αρχές κατόπιν αιτήσεως αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής βάσει της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων του 1959.

3.3.3. Αιτήσεις παροχής πληροφοριών μέσω του Εθνικού Γραφείου Ανάκτησης Κεφαλαίων και Περιουσιακών Στοιχείων

Το Ελληνικό Εθνικό Γραφείο Ανάκτησης Κεφαλαίων και Περιουσιακών Στοιχείων του ΣΔΟΕ συνεργάζεται και ανταλλάσσει πληροφορίες με τις αντίστοιχες υπηρεσίες των κρατών μελών της ΕΕ για την ανίχνευση και τον εντοπισμό προϊόντων και άλλων περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από διασυνοριακές εγκληματικές δραστηριότητες για τους σκοπούς της δικαστικής συνδρομής για δέσμευση, κατάσχεση ή δήμευση σε ποινικές υποθέσεις. Η ανάκτηση των περιουσιακών στοιχείων γίνεται κατόπιν δικαστικής συνδρομής.

Επιπλέον, σε εθνικό επίπεδο, το Εθνικό Γραφείο Κεφαλαίων και Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων συνεργάζεται με όλες τις αρμόδιες αρχές της χώρας για την άμεση ανταπόκριση και

⁴³ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, της 16ης Οκτωβρίου 2001, για κατάρτιση, σύμφωνα με το άρθρο 34 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, του Πρωτοκόλλου της Σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ C 326, 21.11.2001, σ. 1-8.

⁴⁴ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, της 29ης Μαΐου 2000, για κατάρτιση, σύμφωνα με το άρθρο 34 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, της Σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ C 197, 12.7.2000, σ. 1-23.

παροχή συνδρομής στα αιτήματα των αντίστοιχων υπηρεσιών των κρατών μελών της ΕΕ, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία και στις αιτήσεις υπηρεσιών τρίτων χωρών βάσει συμφωνιών αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής που έχει υπογράψει η Ελλάδα.

3.3.4. Αρμόδιες αρχές

3.3.4.1. Κράτος παραλαβής

Σύμφωνα με το **άρθρο 458 του Ελληνικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας**, οι αιτήσεις παροχής δικαστικής συνδρομής εν γένει, διαβιβάζονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα Εφετών και κατόπιν με παραγγελία αυτού ανατίθενται προς εκτέλεση στον ανακριτή ή τους ανακριτές στην περιφέρεια των οποίων πρόκειται να διεξαχθεί η κατά περίπτωση ανακριτική πράξη. Περαιτέρω και σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 53 παρ. 1 της Σύμβασης Σένγκεν** που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το νόμο 2514/1997⁴⁵, οι αιτήσεις δικαστικής συνδρομής μπορούν να διαβιβάζονται και απ' ευθείας μεταξύ των δικαστικών αρχών.

Τέλος, σύμφωνα με το **άρθρο 15 παρ. 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης περί αμοιβαίας Δικαστικής Συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων** του 1959, η οποία κυρώθηκε από τη Ελλάδα με το νομοθετικό διάταγμα 4218/1961⁴⁶, σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης οι αιτήσεις δικαστικής συνδρομής μπορούν να αποστέλλονται και μέσω του διαύλου της INTERPOL. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και ως προς τη λήψη και εκτέλεση αιτήσεων δικαστικής συνδρομής που αφορούν τραπεζικές πληροφορίες, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.2.1.1, α) έως δ).

Κατά την επίσκεψη, υπήρχαν δέκα πέντε Εισαγγελίες Εφετών στην Ελλάδα.

3.3.5. Προβλήματα που διαπιστώθηκαν

Οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν την ομάδα αξιολόγησης ότι τα προβλήματα τα οποία ανακύπτουν συχνά στην πράξη όσον αφορά τις τραπεζικές πληροφορίες οφείλονται στις ιδιαιτερότητες που παραμένουν μεταξύ των ποινικών συστημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρότι παραδέχθηκαν ότι

⁴⁵ ΦΕΚ 140, 27.6.1997, τεύχος Α.

⁴⁶ ΦΕΚ 171, 19.09.1961, τεύχος Α.

έχει επιτευχθεί αξιόλογη πρόοδος, θεωρούν ότι μπορούν να επιτευχθούν ακόμη πολλά ώστε να καταστούν λειτουργικότερα τα υφιστάμενα μέσα δικαστικής συνεργασίας. Τόνισαν ότι, προκειμένου να εκτελούνται οι αιτήσεις δικαστικής συνδρομής, πρέπει να πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης περί αμοιβαίας Δικαστικής Συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων του 1959 και ότι, κατά συνέπεια, η άρση του τραπεζικού απορρήτου στα πλαίσια ικανοποίησης αίτησης δικαστικής συνδρομής επιτρέπεται, για παράδειγμα, βάσει του άρθρου 3 του νομοθετικού διατάγματος 1059/1971⁴⁷ μόνο για κακουργήματα.

3.4. Διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών και χρήση οικονομικών πληροφοριών

3.4.1. Νομικό πλαίσιο

Όσον αφορά τη διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών και τη χρήση οικονομικών πληροφοριών, ισχύουν το νομοθετικό διάταγμα 1059/71 και ιδίως οι ειδικές διατάξεις του νόμου 3691/2008 για την καταπολέμηση της NEEΔ. Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο αντικατέστησε το προηγούμενο το οποίο συνίστατο στο νόμο 2331/1995, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το νόμο 3424/2005.

Παράλληλα με τις νομικές αλλαγές, προωθήθηκαν διαδικασίες συνεχούς βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των συναρμοδίων αρχών, συμπεριλαμβανομένων πιο ευέλικτων διαδικασιών και μηχανισμών για την ανίχνευση, τον έλεγχο, την καταπολέμηση ή την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Κατά τη γνώμη των ελληνικών αρχών, ο νόμος για την καταπολέμηση της NEEΔ έχει λάβει υπόψη αρκετές εξελίξεις, προϋποθέσεις και απαιτήσεις σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και τις έχει εντάξει σε ενιαίο, πρακτικό πλαίσιο. Ο νόμος του 2008 για την καταπολέμηση της NEEΔ συμπληρώθηκε με το νόμο 3932/2011 για την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης με τον οποίο άλλαξε η νομική και οργανωτική δομή της Μονάδας Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΔΧΠ) και συστάθηκαν η Μονάδα Οικονομικών Κυρώσεων (ΜΟΚ) και η Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (ΜΕΔΠΚ).

3.4.2. Ειδικές νομικές εξουσίες και μέσα για τη διερεύνηση των χρηματοοικονομικών πτυχών των εγκληματικών δραστηριοτήτων

Τα άρθρα 4-44 του νόμου 3691/2008 και το άρθρο 30 παρ. 6 του νόμου 3296/2004 προβλέπουν ειδικές νομικές εξουσίες και μέσα για τη διερεύνηση των προϊόντων εγκληματικών δραστηριοτήτων και των χρηματοοικονομικών τους πτυχών.

⁴⁷ ΦΕΚ 270, 23.12.1971, τεύχος Α.

Πέραν αυτών, ειδικές ανακριτικές πράξεις προβλέπονται στο άρθρο 253Α (ανακριτικές πράξεις επί εγκληματικών οργανώσεων) του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ειδικότερα, η χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπόκεινται στις ίδιες εγγυήσεις και διαδικασίες με τους ουσιαστικούς όρους και προϋποθέσεις του νόμου 2472/1997 [ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ].

3.4.3. Χρήση και αποτελεσματικότητα της διερεύνησης χρηματοοικονομικών συναλλαγών σε συγκεκριμένα εγκλήματα

Στις απαντήσεις τους, οι ελληνικές αρχές επεσήμαναν ότι η διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών αποτελεί εξαιρετικά χρήσιμο και αποτελεσματικό μέσο για την συλλογή αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με οικονομικά εγκλήματα (π.χ. απάτη σε βάρος των συμφερόντων του Δημοσίου ή της ΕΕ) και τη διαφθορά καθώς και άλλες μορφές σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, όπως είναι η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών, όπλων και πυρομαχικών, έργων τέχνης και αντικειμένων υπό καθεστώς προστασίας, η εμπορία ανθρώπων, το ηλεκτρονικό έγκλημα, η τρομοκρατία κλπ). Αναγνωρίστηκε ότι η διερεύνηση των χρηματοοικονομικών συναλλαγών μπορεί να αποκαλύψει τους εμπλεκόμενους καθώς και το σημείο στο οποίο βρίσκονται τα παράνομα προϊόντα και κεφάλαια και εν τέλει να συμβάλει στον εντοπισμό και στην ανάκτησή τους.

Συνέχεια της διερεύνησης των χρηματοοικονομικών πτυχών των εγκλημάτων μετά το κλείσιμο της υπόθεσης.

Στην Ελλάδα, η διερεύνηση των προϊόντων ή γενικότερα των χρηματοοικονομικών πτυχών του εγκλήματος μπορεί να συνεχίζεται μετά την ολοκλήρωση της διερεύνησης των βασικών αδικημάτων ή μετά την έκδοση καταδικαστικής απόφασης στο πλαίσιο διερεύνησης του αδικήματος της νομιμοποίησης προϊόντων εγκλήματος (άρθρα 2, 3 και 45 του νόμου του 2008 για την καταπολέμηση της ΝΕΕΔ) που έχει τελεσθεί από τον ίδιο ή άλλο δράστη, ή στα πλαίσια της διερεύνησης της αποδοχής προϊόντων εγκλήματος από άλλο δράστη (άρθρο 394 του Ποινικού Κώδικα).

3.4.4. Συμμετοχή ιδιωτικών πραγματογνωμόνων στις έρευνες

Σύμφωνα με το άρθρο 184 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, είναι δυνατή η συμμετοχή ιδιωτικών πραγματογνωμόνων (π.χ. λογιστών, οικονομικών πραγματογνωμόνων) στη διερεύνηση των προϊόντων εγκλημάτων ή των χρηματοοικονομικών πτυχών του εγκλήματος, εφόσον κρίνεται από τους ανακριτικούς υπαλλήλους που διερευνούν την υπόθεση ή το δικαστήριο ότι απαιτούνται οι ειδικές τους γνώσεις για να γίνει ακριβής διάγνωση και κρίση κάποιου γεγονότος. Η επιλογή γίνεται μεταξύ των προσώπων που αναγράφονται σε σχετικό πίνακα πραγματογνωμόνων που

καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 185 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εκτός του πίνακα αυτού. Ισχύουν για τα πρόσωπα αυτά οι λόγοι αποκλεισμού που ισχύουν για τα δικαστικά πρόσωπα και οφείλουν να εκτελούν τα καθήκοντά τους με πλήρη αμεροληψία και επιμέλεια και με κάθε μυστικότητα (άρθρο 194 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).

3.4.5. Οικονομικές πληροφορίες

3.4.5.1. Διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών κατά τη φάση της συλλογής πληροφοριών

Οι χρηματοοικονομικές συναλλαγές διερευνώνται τόσο στο στάδιο της προανάκρισης που διενεργούν οι γενικοί και ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι κατόπιν παραγγελίας του Εισαγγελέως Πρωτοδικών όσο και στο στάδιο των διοικητικών ερευνών που διενεργούν οι αρμόδιες φορολογικές αρχές, το ΣΔΟΕ κλπ.

3.4.5.2. Συλλογή οικονομικών πληροφοριών ως μοχλός ποινικών ερευνών και ερευνών χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Αναλυτικές οικονομικές πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιούνται ως ένδειξη ότι πρέπει να δρομολογηθεί ποινική έρευνα και έρευνα χρηματοοικονομικών συναλλαγών, από τον εισαγγελέα στον οποίο αποστέλλονται οι πληροφορίες από τις αρμόδιες προανακριτικές ή διοικητικές αρχές ή από την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης. Αυτό ισχύει επίσης και για τις πληροφορίες από τη ΜΔΧΠ.

3.4.5.3. Συλλογή οικονομικών πληροφοριών από άλλες αρχές κατά τη φάση της συλλογής πληροφοριών και συνεργασία μαζί τους

Οι διωκτικές αρχές προκειμένου να συλλέξουν οικονομικές πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τη διερεύνηση των διαφόρων υποθέσεων συνεργάζονται με μεγάλο αριθμό υπηρεσιών και οργανισμών του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (φορολογικές και τελωνειακές Αρχές, Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Τράπεζα της Ελλάδας, EXAE, ΕΥΡΩΠΟΛ, OLAF κλπ.).

Διευκρινίσθηκε επίσης ότι η συνεργασία δεν είναι συστηματική αλλά εξαρτάται από την εκάστοτε υπόθεση: σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν, οι αρμόδιοι ελεγκτές αναζητούν τις πληροφορίες που χρειάζονται «με το βέλτιστο τρόπο» όσον αφορά την ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών, την αξιοπιστία της πηγής πληροφόρησης και την ταχύτητα ανταπόκρισης.

3.5. Συνεργασία με την Ευρωπόλ και την Eurojust

3.5.1. Ευρωπόλ

3.5.1.1. Πείρα

Οι ελληνικές διωκτικές αρχές συνεργάζονται με την Ευρωπόλ μέσω της Εθνικής Μονάδας Ευρωπόλ όσον αφορά την παραλαβή, αποστολή και διεκπεραίωση αιτήσεων συνεργασίας καθώς και μέσω της συμμετοχής εκπροσώπων των διωκτικών αρχών στους Αναλυτικούς Φακέλους Εργασίας (ΑΦΕ) με τη συνεισφορά υποθέσεων και την αξιοποίηση των πληροφοριών που βασίζονται στην πείρα αντίστοιχων υπηρεσιών άλλων κρατών μελών. Τα προϊόντα ανάλυσης της Europol διαβιβάζονται στις αρμόδιες διωκτικές αρχές προς περαιτέρω εκμετάλλευση.

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (νόμος 3663/2008), Κοινές Ομάδες Έρευνας (ΚΟΕ) μπορούν να συγκροτούνται για τις ακόλουθες κατηγορίες εγκλημάτων: παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών, εμπορία ανθρώπων και τρομοκρατικές πράξεις και κατά συνέπεια η Ελλάδα δεν διαθέτει πείρα στη χρήση κοινών ομάδων έρευνας στο τομέα της διερεύνησης χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

Το άρθρο 24 του νόμου 2772/99⁴⁸ για την κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης «Νάπολη II» περί αμοιβαίας συνδρομής και συνεργασίας μεταξύ των τελωνειακών υπηρεσιών των κρατών μελών της ΕΕ επίσης προβλέπει τη σύσταση «κοινών ομάδων ειδικής έρευνας», οι οποίες μπορούν να αναλαμβάνουν καθήκοντα με συγκεκριμένο σκοπό και για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

3.5.1.2. Προσδοκίες

Είναι σαφές ότι αποστολή της Ευρωπόλ είναι να συντρέχει τα κράτη μέλη στις έρευνες για την καταπολέμηση τόσο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες όσο και του οικονομικού εγκλήματος γενικότερα.

Ως εκ τούτου, οι προσδοκίες από τη συνεργασία με την Ευρωπόλ ήταν και παραμένουν υψηλές, καθώς η αξιοποίηση των παρεχόμενων πληροφοριών είχε πάντα εξαιρετική συμβολή στην επιτυχή έκβαση σημαντικών υποθέσεων.

⁴⁸ ΦΕΚ 282, 17.12.1999.

Επίσης, οι ελληνικές αρχές αναμένουν σημαντική μεταφορά τεχνογνωσίας από τη συνεισφορά υποθέσεων από άλλα κράτη μέλη στους ΑΦΕ.

3.5.2. Eurojust

3.5.2.1. Πείρα

Οι ελληνικές δικαστικές και διωκτικές αρχές ανέφεραν ότι έχουν στενή συνεργασία με την Eurojust, ιδίως σε υποθέσεις οικονομικών εγκλημάτων και στη διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Στα ανωτέρω πλαίσια, έχουν διαβιβασθεί στην Eurojust αιτήσεις δικαστικής συνδρομής αλλά και έχουν ληφθεί με μεσολάβηση της Eurojust αιτήσεις άλλων κρατών μελών της ΕΕ με άριστη συνεργασία και αποτελέσματα σε όλες τις περιπτώσεις.

Όσον αφορά τη σύσταση κοινών ομάδων εργασίας ισχύουν τα στοιχεία που αναφέρονται στο κεφάλαιο 3.6.5.1 για την Ευρωπόλ.

3.5.2.2. Προσδοκίες

Υπό το φως των αποτελεσμάτων της συνεργασίας κατά το παρελθόν, οι προσδοκίες από τη συνεργασία με την Eurojust στον τομέα της διερεύνησης χρηματοοικονομικών συναλλαγών είναι υψηλές και ενθαρρύνονται από την ενίσχυση των δυνατοτήτων που δημιουργεί η νέα απόφαση για την Eurojust.

3.6. Συμπεράσματα

3.6.1. Πληροφορίες και βάσεις δεδομένων

- Η Ελλάδα δεν διαθέτει κεντρικό αρχείο τραπεζικών λογαριασμών. Προκειμένου να ταυτοποιούνται τραπεζικοί λογαριασμοί ή κάτοχοι τραπεζικών λογαριασμών, πρέπει να διαβιβάζεται αίτηση των αρμόδιων ερευνητικών αρχών στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία στη συνέχεια την διαβιβάζει ηλεκτρονικά στους αρμόδιους για τη συμμόρφωση υπαλλήλους του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση· τηρείται δε, σχετικό αρχείο. Ωστόσο, δεν γνωστοποιούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος (ούτε από την αιτούσα αρχή ούτε από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα στο οποίο απευθύνεται η αίτηση) τα αποτελέσματα της επεξεργασίας της αίτησης. Όμως, εάν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν απαντούν αναλυτικά και έγκαιρα στις αιτήσεις οικονομικών πληροφοριών των επιλέξιμων δημόσιων αρχών, επιβάλλονται οι κατάλληλες κυρώσεις ή διορθωτικά μέτρα, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του νόμου για τη ΝΕΕΔ.

- Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν, η Ελληνική Ένωση Τραπεζών δεν διαθέτει μηχανογραφημένο σύστημα πρόσβασης σε δεδομένα τραπεζικών λογαριασμών και η διεκπεραίωση των αιτήσεων διαρκεί ημέρες αντί των οκτώ ωρών που προβλέπει η σουηδική πρωτοβουλία.
- Η Ελλάδα έχει δημιουργήσει νέα υπηρεσία, το Εθνικό Κτηματολόγιο το οποίο, κατά την επίσκεψη, επρόκειτο να αντικαταστήσει σταδιακά τα Υποθηκοφυλακεία. Μετά την επίσκεψη, οι πραγματογνώμονες πληροφορήθηκαν από κρατικές πηγές ότι το έργο αυτό έχει σταματήσει⁴⁹ λόγω της κατάστασης της δημόσιας χρηματοδότησης.

3.6.2. Συνεργασία στο ευρωπαϊκό επίπεδο

- Εφόσον δεν έχουν μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο οι ενδεδειγμένες πράξεις της ΕΕ για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή, η διαδικασία διεκπεραίωσης των σχετικών αιτήσεων διέπεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων του 1959 και, ως εκ τούτου, η άρση του τραπεζικού απορρήτου για τη διεκπεραίωση αίτησης δικαστικής συνδρομής επιτρέπεται, φερ' ειπείν, βάσει του άρθρου 3 του νομοθετικού διατάγματος 1059/1971⁵⁰ μόνο σε περιπτώσεις κακουργημάτων. Το γεγονός ότι τα «κακουργήματα» είναι εγκλήματα τα οποία τιμωρούνται με τουλάχιστον πενταετή κάθειρξη παρεμποδίζει αρκετά την άρση του τραπεζικού απορρήτου και επηρεάζει την αποτελεσματικότητα όλης της διαδικασίας.

3.6.3. Διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών και χρήση οικονομικών πληροφοριών

- Η Ελληνική ΜΔΧΠ είναι μία από τις τρεις ανεξάρτητες μονάδες υπό τη διοικητικά και λειτουργικά ανεξάρτητη «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης». Μετά από τη σοβαρή κριτική κατά την

⁴⁹ Όσον αφορά το εθνικό κτηματολόγιο, οι ελληνικές αρχές διευκρίνισαν μετά την επίσκεψη ότι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ), ως μοναδικός μέτοχος της *Κτηματολόγιο Α.Ε.*, είναι υπεύθυνο για την οργανωτική υποστήριξη και λειτουργία των κτηματολογικών γραφείων. Το κτηματολόγιο τηρείται από την *Κτηματολόγιο Α.Ε.*, νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και από τον «*Οργανισμό Κτηματολογίου και Χαρτογραφείων Ελλάδος*», ο οποίος μαζί με το ΥΠΕΚΑ έχει την εποπτεία του κτηματολογίου. Κατά την περίοδο 2008-2009, ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση του κτηματολογίου για τα μεγάλα αστικά κέντρα. Κατά την περίοδο 2010-2011, ανέκυψαν δυσκολίες κατά τη διαδικασία υποβολής προσφορών. Πρόσφατα, την 1η Μαρτίου 2012, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ανακοίνωσε σε συνέντευξη (<http://ktimatologio.gr>) νομοσχέδιο το οποίο προβλέπει μέτρα για την επίσπευση των εργασιών για το κτηματολόγιο και την αναδιάρθρωση του όλου συστήματος.

⁵⁰ Βλ. ΦΕΚ 270, 23.12.1971, Τεύχος 1.

αμοιβαία αξιολόγηση της FATF το 2007⁵¹, η ΜΔΧΠ, η οποία είχε χαρακτηριστεί «μη συμμορφούμενη» (πρώην σύσταση 26 των προτύπων FATF) αναδιαρθρώθηκε πλήρως και η FATF παραδέχθηκε τον Ιούνιο του 2011 στην έκθεσή των συμπεροόδων της ομάδας εξέτασης της περιοχής Ευρώπη/ Ευρασία 2011 «ότι όλα τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στη ΜΔΧΠ θα εκτελεσθούν αποτελεσματικά»⁵².

- Παρότι οι πληροφορίες που ελήφθησαν για τη ΜΔΧΠ από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο και την επίσκεψη ήταν πολύ περιορισμένες - μάλλον λόγω των νομικών και οργανωτικών αλλαγών που πραγματοποιήθηκαν μόλις πριν από την επίσκεψη - τα συνολικά στοιχεία που διαθέτει η FATF, σε συνδυασμό με την απομάκρυνση της Ελλάδας από τη διαδικασία ενισχυμένης παρακολούθησης τον Οκτώβριο του 2011 καταδεικνύουν ότι έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος.⁵³
- Ένα από τα τρία τμήματα της Επιτροπής για την καταπολέμηση της NEEΔ έχει τις δυνατότητες να αποτελέσει «βέλτιστη πρακτική» της ΕΕ. Η Ελλάδα είναι το μόνο κράτος μέλος της ΕΕ που έχει ενσωματώσει στη ΜΔΧΠ του ολοκληρωμένη ατομική χρηματοοικονομική πληροφόρηση για Πολιτικά Εκτεθειμένα Πρόσωπα (ΠΕΠ). Όταν αναπτυχθεί επαρκώς, θα αποτελέσει την πρώτη ευρωπαϊκή δομή δυναμικής διαχείρισης προσωπικών χρηματοοικονομικών πληροφοριών που θα διασταυρώνονται συνεχώς με διαβιβασμένες ΕΥΔ. Η σημερινή αδυναμία έγκειται σαφώς στο ότι η υποχρέωση αυξημένης δέουσας επιμέλειας που προβλέπεται στην τρίτη οδηγία της ΕΕ για την καταπολέμηση της NEEΔ δεν ισχύει για τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα ΠΕΠ. Προφανώς, αυτό επηρεάζει αρνητικά την αποτελεσματικότητα της δομής και καθιστά άνευ ουσίας την ενσωμάτωση στη ΜΔΧΠ χρηματοοικονομικών πληροφοριών που αφορούν τα ΠΕΠ, ενώ η συμπερίληψή τους θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ισχυρού και αποτελεσματικού μέσου κατά της διαφθοράς.

3.6.4. Συνεργασία με την Ευρωπόλ

- Από την έκθεση για την Ελλάδα προκύπτει σαφώς ότι η συνεργασία μέσω της Ευρωπόλ και η χρησιμοποίηση των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχει η Ευρωπόλ στα κράτη μέλη εντός του πεδίου της παρούσας αξιολόγησης είναι πολύ κάτω του μέσου όρου.

⁵¹ Συγκεφαλαίωση της τρίτης έκθεσης αμοιβαίας αξιολόγησης της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας για την Ελλάδα, 29 Ιουλίου 2007.

⁵² Βλ. έγγραφο FATF/ICRG(2011)12, σ. 31

⁵³ Οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν μετά την επίσκεψη ότι το 2001 η ΜΔΧΠ εξέδωσε 187 αποφάσεις δέσμευσης προϊόντων εγκλημάτων ύψους σχεδόν 224 εκατ. ευρώ, περισσότερα από όσα είχαν δεσμευθεί καθ' όλη την περίοδο από τη σύσταση της ΜΔΧΠ το 1997 έως το 2010 (217 εκατ. ευρώ). Επίσης, πληροφόρησαν ότι η τάση για το 2012 έχει ενισχυθεί και ότι από την 1η Ιανουαρίου έως τις 2 Μαρτίου 2012, εκδόθηκαν 62 αποφάσεις για τη δέσμευση προϊόντων εγκλημάτων ύψους άνω των 166 εκατ. ευρώ.

- Αν και πρέπει να αναγνωρισθεί ότι η Ελλάδα συμμετέχει στη διεκπεραίωση των περισσότερων οικονομικών ΑΦΕ, η ποσότητα και η ποιότητα των συμβολών επιδέχονται βελτίωση. Η Ελλάδα σαφώς δεν αξιοποιεί τα οφέλη της Πανευρωπαϊκής Πλατφόρμας για προληπτική και ολοκληρωμένη ανάλυση των οικονομικών πληροφοριών των ΕΥΔ. Οι συμβολές είναι ανεπαρκείς και σε ποσότητα και σε ποιότητα. Η Ελληνική Υπηρεσία Διασύνδεσης για τους Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης (ΥΔΕΦΚ) σαφώς δεν ανταποκρίνεται στα καθήκοντά της και μια ξεκάθαρη αδυναμία είναι ότι ο ΣΔΟΕ δεν εκπροσωπείται στην ΥΔΕΦΚ. Επίσης, η Ελλάδα θα μπορούσε σαφώς να επωφεληθεί από την απόσπαση Ελλήνων αξιωματικών ως εθνικών πραγματογνωμόνων ώστε να αντληθούν γνώσεις από άλλα κράτη μέλη και όλες οι υπηρεσίες της επιβολής του νόμου και της δικαιοσύνης στην Ελλάδα να αποκτήσουν καλύτερη αντίληψη του ρόλου της Ευρωπόλ.
- Οι συστάσεις προς την ΕΕ, το Συμβούλιο και την Επιτροπή θα μπορούσαν να επικεντρωθούν στον καλύτερο έλεγχο της συμπληρωματικότητας των φορέων της ΕΕ, όπως της Ευρωπόλ και της OLAF. Αρκετές περιπτώσεις επισημάνθηκαν μέσω της παρουσίασης συγκεκριμένων υποθέσεων από το ΣΔΟΕ, καταδεικνύοντας μια πολύ ανταγωνιστική και αντιπαραγωγική στάση όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την ενδοκοινοτική απάτη αφανούς εμπορίου (MTIC), την απάτη σχετικά με την τελωνειακή διαδικασία 4200 και το λαθρεμπόριο τσιγάρων. Αρκετές υποθέσεις στις οποίες συμμετείχε η OLAF δεν συμπεριελήφθησαν σκόπιμα στους σχετικούς ΑΦΕ, παραβιάζοντας τη σιωπηρή συμφωνία την οποία συνεπάγεται η επίσημη προσχώρηση στην ομάδα ανάλυσης των σχετικών ΑΦΕ. Εν προκειμένω επίσης, θα πρέπει να εξετασθεί η ανάλυση νέας και γνήσιας δέσμευσης για την ενίσχυση των δομών παροχής πρόσβασης στα προϊόντα, τις υπηρεσίες και τις γνώσεις των κρατών μελών της ΕΕ που διαθέτει η Ευρωπόλ.
- Η χρήση ΚΟΕ για τα εγκλήματα που εξετάζονται στην παρούσα έκθεση παρουσιάστηκε μόνο υποθετικά και εξαιτίας της ελληνικής νομοθεσίας, ενώ έχουν δοκιμασθεί ΚΟΕ σε υποθέσεις οργανωμένου εγκλήματος, δεν έχουν συγκροτηθεί ΚΟΕ για το οικονομικό έγκλημα.

4. ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΕΥΣΗ

4.1. Δέσμευση

4.1.1. Σε εθνικό επίπεδο

4.1.1.1. Νομική βάση

Η νομική βάση για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων πριν από την έκδοση καταδικαστικής απόφασης προβλέπεται στο **άρθρο 48 του νόμου 3691/2008 για την καταπολέμηση της ΝΕΕΔ**.

Επίσης, σύμφωνα με τα άρθρα **253, 258, 259 και 260 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας**, εάν διεξάγεται ανάκριση ή προανάκριση για **κακούργημα ή πλημμέλημα**, είναι δυνατή η κατάσχεση χρημάτων που σχετίζονται με το έγκλημα ή τίτλων αξιών σε τράπεζες ή σε άλλα ιδρύματα δημόσια ή ιδιωτικά, σε ποσότητες που είναι κατατεθειμένες σε τρεχούμενο λογαριασμό και κάθε άλλο κατατεθειμένο πράγμα ή έγγραφο και όταν αυτά περιέχονται σε κιβωτίδια ασφαλείας, έστω και αν δεν ανήκουν στον κατηγορούμενο ή δεν είναι γραμμένα στο όνομά του, αρκεί να σχετίζονται με το έγκλημα.

Όσον αφορά το **ΣΔΟΕ**, σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο (**νόμος 3296/2004**, άρθρο 30 παρ. 6 ή 5), το ΣΔΟΕ προβαίνει μεταξύ άλλων σε

- α) κατασχέσεις βιβλίων, εγγράφων, αγαθών, μέσων μεταφοράς και άλλων στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων και ηλεκτρονικών μέσων αποθήκευσης και μεταφοράς δεδομένων, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά φορολογικές και τελωνειακές διατάξεις.
- β) **δεσμεύσεις**, σε ειδικές περιπτώσεις διασφάλισης συμφερόντων του Δημοσίου σε περιπτώσεις οικονομικού εγκλήματος και μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίου, τραπεζικών λογαριασμών και περιουσιακών στοιχείων, με έγγραφο του προϊσταμένου της αρμόδιας Περιφερειακής Διεύθυνσης, ενημερώνοντας για την ενέργεια αυτή, εντός 24 ωρών, τον αρμόδιο εισαγγελέα.

Τέλος, σύμφωνα με το **άρθρο 11 του νόμου 3213/2003**, [ΔΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ, ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ], όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 9 **του νόμου 3849/2010**, όταν η τακτική ανάκριση αφορά κάποιο από τα αδικήματα των άρθρων 4, 5, 6 παράγραφοι 1 και 2 και του

άρθρου 8, μπορεί ο ανακριτής, με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, να απαγορεύσει την κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιουδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, εφόσον υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να υπαχθούν σε δήμευση σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 9. Σε περίπτωση διεξαγωγής προκαταρκτικής εξέτασης, η απαγόρευση της κίνησης των λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή του ανοίγματος των θυρίδων μπορεί να διαταχθεί από το δικαστικό συμβούλιο. Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα του συμβουλίου επέχει θέση έκθεσης κατάσχεσης, εκδίδεται χωρίς προηγούμενη κλήση του κατηγορούμενου ή του τρίτου, δεν είναι απαραίτητο να αναφέρει συγκεκριμένο λογαριασμό, τίτλο, χρηματοπιστωτικό προϊόν ή θυρίδα και επιδίδεται στον κατηγορούμενο και στο νόμιμο εκπρόσωπο του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού ή στον διευθυντή του υποκαταστήματος του τόπου όπου εδρεύει ο ανακριτής ή ο εισαγγελέας. Σε περίπτωση κοινών λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή κοινής θυρίδας, επιδίδεται και στον τρίτο.

Αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1, ο ανακριτής ή το δικαστικό συμβούλιο μπορεί να διατάξει την απαγόρευση εκποίησης ορισμένου ακινήτου του κατηγορουμένου.

4.1.1.2. Εγκλήματα για τα οποία μπορεί να λαμβάνεται το μέτρο

Το μέτρο της δέσμευσης μπορεί να λαμβάνεται για το έγκλημα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τα βασικά αδικήματα που προβλέπονται στο κεφάλαιο 3.2.1.2 της παρούσας έκθεσης.

4.1.1.3. Διάρκεια του μέτρου

Η διάρκεια του μέτρου δεν καθορίζεται στην ελληνική νομοθεσία· κατά συνέπεια, το μέτρο της δέσμευσης ισχύει έως την αμετάκλητη δικαστική κρίση επί της υπόθεσης.

Ωστόσο, ο κατηγορούμενος ή ο ύποπτος για την τέλεση των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3 του νόμου 3691/2008 δύναται να υποβάλει αίτηση στο δικαστικό συμβούλιο για την άρση της διάταξης του ανακριτή ή την ανάκληση του βουλεύματος με το οποίο διατάχθηκε η δέσμευση (άρθρο 48, παρ. 4 του νόμου για την καταπολέμηση της NEEΔ).

4.1.1.4. Άλλες προϋποθέσεις αναγκαίες για τη λήψη του μέτρου

Προκειμένου να ληφθεί το μέτρο, ο εισαγγελέας και ο ανακριτής πρέπει να συμφωνήσουν κατά τη διάρκεια της κύριας ανάκρισης και το δικαστικό συμβούλιο πρέπει να αποφασίσει για τη δέσμευση κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης ή της προανάκρισης.

4.1.1.5. Αρμόδια αρχή

Οι αρχές που είναι αρμόδιες να διατάσσουν δέσμευση είναι:

Ο ανακριτής κατά την τακτική ανάκριση, ο εισαγγελέας κατά την προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση και η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης βάσει του άρθρου 7, παρ. 11 του νόμου 3691/2008.

4.1.1.6. Ενημέρωση των προσώπων που αφορά το μέτρο

Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα με το οποίο διατάσσεται η δέσμευση επέχει θέση εκθέσεως κατασχέσεως και επιδίδεται στον κατηγορούμενο /στο πρόσωπο το οποίο αφορά (άρθρο 48, παρ. 3 του νόμου 3691/2008).

4.1.1.7. Ένδικα μέσα και ανάκληση της απόφασης δέσμευσης

Ο κατηγορούμενος ή ύποπτος τελέσεως των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3 του νόμου 3691/2008 μπορεί να ζητήσει με αίτησή του στο δικαστικό συμβούλιο την άρση της διάταξης του ανακριτή ή την ανάκληση του βουλεύματος που διέταξε τη δέσμευση. Κατά του βουλεύματος επιτρέπεται έφεση από τα ανωτέρω πρόσωπα και τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ή Εφετών ενώπιον του συμβουλίου εφετών το οποίο αποφαινεται αμετακλήτως. Η υποβολή της αίτησης δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διάταξης ή του βουλεύματος.

Η διάταξη ή το βούλευμα ανακαλούνται αν προκύψουν νέα στοιχεία.

4.1.1.8. Διαχείριση των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν, στην Ελλάδα δεν προβλέπεται διαχείριση των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων σε κεντρικό επίπεδο: Προβλέπεται η έντοκη κατάθεση των χρημάτων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Επίσης λειτουργεί ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού για κατασχεθέντα προϊόντα, ενώ προβλέπεται από το νόμο και η περίπτωση των ιδιωτών που λειτουργούν ως μεσεγγυούχοι.

4.1.2. Συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο - Εφαρμογή της απόφασης πλαισίου 2003/577/ΔΕΥ

Η Ελλάδα δεν έχει ακόμη θέσει σε εφαρμογή την απόφαση πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ⁵⁴.

Κατά την επίσκεψη, είχε ήδη συνταχθεί νομοσχέδιο για τη μεταφορά της απόφασης πλαισίου 2003/577/ΔΕΥ στο εθνικό δίκαιο και επρόκειτο να κατατεθεί στη Βουλή. Σύμφωνα με τις ελληνικές αρχές, ο εθνικός νόμος που ίσχυε κατά την επίσκεψη ήδη κάλυπτε το στόχο της απόφασης πλαισίου έως την πλήρη εφαρμογή της απόφασης πλαισίου.

Εν αναμονή της μεταφοράς της απόφασης πλαισίου 2003/577/ΔΕΥ στο εθνικό δίκαιο, η συνεργασία για την εκτέλεση αποφάσεων για τη δέσμευση περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων πραγματοποιείται βάσει των μηχανισμών του κεφαλαίου 3.3.4 της παρούσας έκθεσης, δηλαδή βάσει του Ελληνικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, της Σύμβασης Σένγκεν και της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων του 1959.

Οι ελληνικές αρχές τόνισαν ότι, παρά τη μη εφαρμογή της απόφασης πλαισίου 2003/577/ΔΕΥ, ότι η απευθείας επικοινωνία δυνάμει της Σύμβασης Σένγκεν αποτελούσε πλέον τον κύριο τρόπο διαβίβασης αιτήσεων.

4.1.3. Αμοιβαία συνδρομή στον τομέα της δέσμευσης**4.1.3.1. Στατιστικές**

Οι ελληνικές αρχές έκριναν ότι η αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε αυτόν τον τομέα βάσει των ισχυουσών νομικών πράξεων πραγματοποιείται ομαλά και ικανοποιητικά. Ωστόσο, ανέφεραν ότι η τήρηση στατιστικών στοιχείων είναι εξαιρετικά δυσχερής, επειδή με την εφαρμογή της Σύμβασης Σένγκεν συμμετέχουν στη διαδικασία πολλές υπηρεσίες που δεν συνδέονται μεταξύ τους ηλεκτρονικά, ούτως ώστε να καθίσταται δυνατή η παροχή στατιστικών στοιχείων.

⁵⁴ Απόφαση πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ, της 22ας Ιουλίου 2003, σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ΕΕ L 196, 2.8.2003, σ. 45.

4.1.3.2. Πείρα ως κράτος έκδοσης

Αρμόδια αρχή

Οι ελληνικές αρχές εξήγησαν ότι όσον αφορά τη διαβίβαση των αιτήσεων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής που αφορούν αποφάσεις δέσμευσης, χρησιμοποιούνται οι ίδιοι δίαυλοι που αναφέρονται στο κεφάλαιο 3.3.4 και η εκτέλεση εξαρτάται από τις ιδιαιτερότητες της εκάστοτε υπόθεσης. Κατά συνέπεια, η σοβαρότητα μιας υπόθεσης καθώς και η ταχύτητα με την οποία πρέπει να διεκπεραιωθεί καθορίζει την επιλογή του διαύλου. Σύμφωνα με την αυτοαξιολόγησή τους, οι ελληνικές αρχές χρησιμοποιούν ευέλικτο καθεστώς, πληρώνοντας πάντοτε τις εγγυήσεις και τις προδιαγραφές της ισχύουσας νομοθεσίας όσον αφορά την εκτέλεση

Ατλας του ΕΛΔ

Ο Ατλας του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου που χρησιμοποιείται καθημερινά από τις Εισαγγελίες Εφετών θεωρήθηκε χρήσιμο μέσο σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν.

4.1.3.3. Πείρα ως κράτος εκτέλεσης

Μηχανισμοί παραλαβής

Οι ελληνικές αρχές ανέφεραν ότι οι αιτήσεις δικαστικής συνδρομής που αφορούν αποφάσεις δέσμευσης μπορούν να αποστέλλονται στις Εισαγγελίες Εφετών με κάθε ενδεδειγμένο μέσο ακόμα και με τηλεομοιοτυπία και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Αφού επιβεβαιωθεί ότι προέρχονται από δικαστική αρχή κράτους μέλους, προωθούνται εν συνεχεία προς εκτέλεση στους αρμόδιους κατά τόπον ανακριτές, με την ένδειξη του επείγοντος.

Πρόσθετες πληροφορίες που απαιτεί η Ελλάδα

Τα ερωτήματα που συνήθως υποβάλλονται στις αιτούσες αρχές αφορούν τις αναγκαίες πληροφορίες, οι οποίες προσδιορίζονται στα σχετικά άρθρα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων.

Αρμόδιες αρχές και ρόλος του ΓΑΚΠΣ

Εφόσον γίνεται λόγος για διαδικασία δέσμευσης στην ελληνική έννομη τάξη, δηλαδή μέσω απόφασης δέσμευσης ποινικού δικαστηρίου ή απόφασης πολιτικού δικαστηρίου, αρμόδια αρχή για την εκτέλεση στην πρώτη περίπτωση είναι ο κατά τόπον αρμόδιος εισαγγελέας στον οποίο απευθύνεται η αίτηση.

4.2. Δήμευση (συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων πλαισίου 2005/212/ΦΕΥ και 2006/783/ΔΕΥ)

4.2.1. Δήμευση σε εθνικό επίπεδο

4.2.1.1. Νομική βάση

Κατά τις βασικές (γενικές) ρυθμίσεις των διατάξεων του άρθρου 76 του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα και του άρθρου 373 του Ελληνικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το δικαστήριο με τελειωτική απόφαση δύναται να διατάξει δήμευση περιουσιακών στοιχείων ως παρεπόμενη ποινή, που επιβάλλεται στα προϊόντα του εγκλήματος ή τα υποκατάστατα αυτών καθώς και στα μέσα τέλεσης του εγκλήματος.

Πέραν αυτού, οι ειδικές διατάξεις του άρθρου 46 του νόμου για την καταπολέμηση της ΝΕΕΔ προβλέπουν τα ακόλουθα:

1. Τα περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν προϊόν βασικού αδικήματος ή των αδικημάτων του άρθρου 2 του νόμου για την καταπολέμηση της ΝΕΕΔ ή που αποκτήθηκαν αμέσως ή εμμέσως από προϊόν τέτοιων αδικημάτων ή τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν ή προορίζονταν να χρησιμοποιηθούν προς τέλεση αυτών των αδικημάτων, κατάσχονται και, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση αποδόσεώς τους στον ιδιοκτήτη δημεύονται υποχρεωτικά με την καταδικαστική απόφαση. Η δήμευση επιβάλλεται και ακόμη και αν τα περιουσιακά στοιχεία ή μέσα ανήκουν σε τρίτο, εφόσον αυτός τελούσε εν γνώσει του βασικού αδικήματος ή των αδικημάτων του άρθρου 2 κατά το χρόνο κτήσεως αυτών. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και σε περίπτωση απόπειρας των ανωτέρω αδικημάτων.

2. Σε περίπτωση που η περιουσία ή το προϊόν κατά την παράγραφο 1 δεν υπάρχει πλέον, δεν έχει βρεθεί ή δεν είναι δυνατόν να κατασχεθεί, κατάσχονται και δημεύονται υπό τους όρους της παραγράφου 1 περιουσιακά στοιχεία ίσης αξίας προς εκείνη της προαναφερθείσας περιουσίας ή του προϊόντος κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως την προσδιορίζει το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι του ποσού της αξίας της περιουσίας ή του προϊόντος, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία προς δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας της περιουσίας ή του προϊόντος. Με τις διατάξεις αυτές του νόμου 3691/2008 διευρύνεται το φάσμα των αντικειμένων που μπορούν να δημεύονται· στην περίπτωση αυτή, η δήμευση επιβάλλεται υποχρεωτικά.

Το ποινικό δίκαιο προβλέπει επίσης δήμευση για συγκεκριμένες κατηγορίες αδικημάτων ως ακολούθως:

- α) Σύμφωνα με το άρθρο 160 του νόμου 2960/2001 [ΕΘΝΙΚΟΣ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ], σε κάθε περίπτωση λαθρεμπορίας, τα εμπορεύματα τα οποία αποτελούν αντικείμενο αυτής, δημεύονται. Η δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, επέρχεται ανεξάρτητα της συμμετοχής στο αδίκημα του έχοντος οποιοδήποτε δικαίωμα επί του πράγματος, εκτός από τις περιπτώσεις που ο ίδιος αποδείξει έλλειψη συμμετοχής ή γνώσης της τελεσθείσας αξιόποινης πράξης.
- β) Σύμφωνα με το άρθρο 238 του Ποινικού Κώδικα, για τα εγκλήματα της δωροδοκίας (άρθρα 235, 236 και 237 του Ποινικού Κώδικα), η απόφαση διατάσσει να δημευθούν τα δώρα και όποια άλλα περιουσιακά στοιχεία δόθηκαν, καθώς και εκείνα που αποκτήθηκαν αμέσως ή εμμέσως από αυτά. Αν τα εν λόγω προϊόντα έχουν αναμιχθεί με περιουσία που αποκτήθηκε από νόμιμες πηγές, η σχετική περιουσία υπόκειται σε δήμευση μέχρι την καθορισμένη αξία του αναμειχθέντος προϊόντος. Το εισόδημα ή άλλα οφέλη που απορρέουν από τα εν λόγω προϊόντα, από περιουσία που αποκτήθηκε με τα εν λόγω προϊόντα ή από περιουσία με την οποία έχουν αυτά αναμιχθεί υπόκεινται επίσης σε δήμευση στον ίδιο βαθμό, όπως τα προϊόντα του αδικήματος. Αν τα περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, δεν υπάρχουν πλέον, δεν έχουν βρεθεί, δεν είναι δυνατόν να κατασχεθούν ή ανήκουν σε τρίτον, σε βάρος του οποίου δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί δήμευση, δημεύονται περιουσιακά στοιχεία του υπαιτίου ίσης αξίας με αυτά κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως την προσδιορίζει το δικαστήριο.

- γ) Σύμφωνα με το άρθρο 37 του νόμου 3459/2006 [Κώδικας νόμου για τα ναρκωτικά], σε περίπτωση καταδίκης για κακούργημα του νόμου αυτού το δικαστήριο, διατάσσει τη δήμευση όλων των πραγμάτων, τα οποία προήλθαν από την πράξη, του τιμήματός τους, των κινητών και ακινήτων που αποκτήθηκαν με το τίμημα αυτό, είτε αυτά ανήκουν στον αυτουργό είτε σε οποιονδήποτε από τους συμμετόχους ή ακόμα και σε τρίτους που δεν συμμετείχαν στο έγκλημα, εφόσον γνώριζαν ότι τα αντικείμενα αυτά προορίζονταν για την τέλεση του εγκλήματος.
- δ) Δήμευση μπορεί να διαταχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 76 του Ποινικού Κώδικα, ακόμη και όταν για την πράξη που έχει τελεσθεί δεν καταδικάστηκε ορισμένο πρόσωπο.
- ε) Σύμφωνα με το άρθρο 88 του νόμου 3386/2005, περιουσία που αποτελεί προϊόν της εγκληματικής δραστηριότητας του παρόντος άρθρου, καθώς και των παραγράφων 5, 6 και 8 του άρθρου 87 του νόμου 3386/2005 (εγκλήματα σχετικά με τη διευκόλυνση της λαθρομετανάστευσης) ή που αποκτήθηκε με οποιονδήποτε τρόπο από προϊόν τέτοιας εγκληματικής δραστηριότητας ή περιουσία που χρησιμοποιήθηκε, εν όλω ή εν μέρει, για την ως άνω εγκληματική δραστηριότητα κατάσχεται και, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση αποδόσεως της στον ιδιοκτήτη, κατά τα άρθρα 310 παράγραφος 2 και 373 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, δημεύεται υποχρεωτικά με την καταδικαστική απόφαση. Η δήμευση επιβάλλεται ακόμη και αν η περιουσία ανήκει σε τρίτο, εφόσον αυτός τελούσε εν γνώσει της εγκληματικής δραστηριότητας κατά το χρόνο κτήσεως της περιουσίας. Σε περίπτωση που η περιουσία ή το προϊόν κατά το προηγούμενο εδάφιο υπερβαίνει τις 4.000 ευρώ και δεν είναι δυνατόν να κατασχεθεί, κατάσχονται και δημεύονται υπό τους όρους του προηγούμενου εδαφίου περιουσιακά στοιχεία ίσης αξίας προς εκείνη της προαναφερθείσας περιουσίας ή του προϊόντος.

4.2.1.2. Εγκλήματα στα οποία χωρεί δήμευση

Θεμελιώδης προϋπόθεση για την επιβολή της δήμευσης ως παρεπόμενης ποινής είναι, σύμφωνα με τη γενική διάταξη του άρθρου 76 του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα, η καταδίκη ορισμένου προσώπου για κακούργημα ή εκ δόλου πλημμέλημα. Επιπλέον, σύμφωνα με τις ανωτέρω ειδικές διατάξεις του άρθρου 46 του νόμου 3689/2008, επιβάλλεται δήμευση ακόμη και αν τα περιουσιακά στοιχεία ή μέσα ανήκουν σε τρίτο, εφόσον αυτός τελούσε εν γνώσει του βασικού αδικήματος ή των αδικημάτων του άρθρου 2 του νόμου αυτού κατά το χρόνο κτήσεως αυτών. Δηλαδή στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται δήμευση παρά την απουσία της προϋπόθεσης της καταδίκης του κυρίου της περιουσίας.

4.2.1.3. *Αρμόδιες αρχές*

Αρμόδια αρχή να αποφασίσει για τη δήμευση ως παρεπόμενη ποινή είναι μόνο το δικαστήριο που εκδίδει τελεσίδικη απόφαση στη συγκεκριμένη υπόθεση.

Αρμόδια αρχή να εκτελέσει τη δήμευση είναι ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που έχει εκδώσει την απόφαση περί δήμευσης, ο οποίος γενικά φροντίζει για την εκτέλεση όλων των αποφάσεων που εκδίδει το δικαστήριο (άρθρο 549 του Ελληνικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).

4.2.1.4. *Ενημέρωση των προσώπων που αφορά το μέτρο*

Τα πρόσωπα που αφορά το μέτρο της δήμευσης ενημερώνονται όπως ακριβώς και τα πρόσωπα που ενημερώνονται για τις εκδιδόμενες αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων που τα αφορούν. Δηλαδή, εφόσον είναι παρόντα, λαμβάνουν άμεσα γνώση αυτών, ενώ, όταν απουσιάζουν, τους επιδίδονται οι αποφάσεις κατά τον προβλεπόμενο τρόπο.

4.2.1.5. *Ένδικα μέσα υπέρ του θιγόμενου*

Υπέρ των θιγόμενων, δηλαδή εκείνων επί των περιουσιακών στοιχείων των οποίων διατάχθηκε δήμευση, προβλέπονται ένδικα μέσα για την αναίρεση των διατάξεων που αποτελούν μέρος της καταδικαστικής απόφασης. Τα ένδικα αυτά μέσα ταυτίζονται με τα ένδικα μέσα της έφεσης και της αίτησης αναίρεσης που έχουν θεσπισθεί για τις καταδικαστικές αποφάσεις (άρθρα 462, 477, 504 του Ελληνικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).

4.2.1.6. *Συμμετοχή της Υπηρεσίας Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων στη διαδικασία αυτή*

Με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο, ο ρόλος της Υπηρεσίας Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων περιορίζεται στη διαβίβαση της αίτησης δικαστικής συνδρομής στην αρμόδια δικαστική αρχή.

4.2.1.7. *Δήμευση περιουσιακών στοιχείων εταιριών*

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έδωσαν οι ελληνικές αρχές απαντώντας στο ερωτηματολόγιο, η ελληνική έννομη τάξη επιτρέπει τη «διαρραγή του εταιρικού προπετάσματος» και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν κατά κυριότητα σε εταιρία, η οποία δεν διώκεται, το δικαστήριο όμως θεωρεί (συνάγει) ότι τα περιουσιακά αυτά στοιχεία καρπώνονται κάτοχοι (φυσικά

πρόσωπα) που έχουν καταδικαστεί είτε ως αυτουργοί είτε ως συμμετοχοί στις κατωτέρω αξιόποινες πράξεις. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, τα περιουσιακά στοιχεία, εφόσον αποτελούν προϊόν βασικού αδικήματος ή του αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, δημεύονται υποχρεωτικά με την καταδικαστική απόφαση.

Από την άλλη πλευρά, δεν είναι δυνατό «να διαρραγεί το εταιρικό προπέτασμα» και να δημευθούν περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν κατά κυριότητα σε εταιρία, η οποία δεν διώκεται, εάν το δικαστήριο θεωρεί (συνάγει) ότι τα περιουσιακά αυτά στοιχεία καρπώνονται κάτοχοι (φυσικά πρόσωπα) που δεν έχουν καταδικαστεί.

4.2.2. Δήμευση σε ευρωπαϊκό επίπεδο

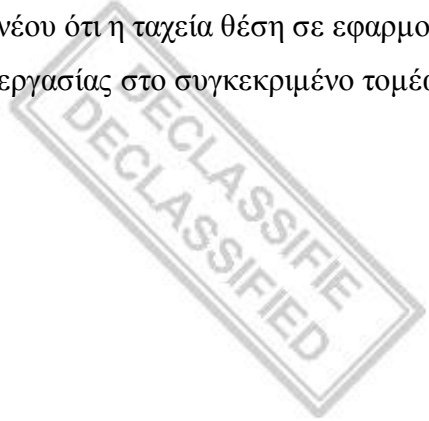
Παρότι κατά την επίσκεψη η Ελλάδα δεν είχε θέσει σε εφαρμογή την απόφαση πλαίσιο 2006/783/ΔΕΥ, οι ελληνικές αρχές ανέφεραν ότι εκ πείρας η εφαρμογή της έχει επιταχύνει και απλουστεύσει τις διαδικασίες με τα εργαλεία που παρέχει και τα ασφαλή μέσα επικοινωνίας.

4.3. Συμπεράσματα

- Η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται βάσει των σχετικών διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για κακουργήματα ή πλημμελήματα ή του νόμου για την καταπολέμηση της ΝΕΕΔ (νόμου 3691/2008) πριν από την έκδοση καταδικαστικής απόφασης.
- Στην Ελλάδα δεν προβλέπεται διαχείριση των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων σε κεντρικό επίπεδο· το καθήκον αυτό μπορούν να αναλαμβάνουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς. Λόγω της πολυμορφίας αυτής της πρακτικής, οι πραγματογνώμονες είναι υπέρ ενός συστήματος κεντρικής εποπτείας των δημευθέντων στοιχείων και του σημείου στο οποίο βρίσκονται, και εν όψει μελλοντικών δημεύσεων.
- Κατά την επίσκεψη, η Ελλάδα δεν είχε ακόμη θέσει σε εφαρμογή τις αποφάσεις πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ, 2005/212/ΔΕΥ και 2006/783/ΔΕΥ. Ωστόσο, υποβλήθηκαν στον Υπουργό Δικαιοσύνης τρεις επιπλέον νόμοι, για την κατάσχεση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων, τη μεταφορά των ανωτέρω νομικών πράξεων στο εθνικό δίκαιο καθώς και την κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας («Σύμβαση της Βαρσοβίας»)⁵⁵.

⁵⁵ CETS αριθ. 198

- Παρότι η εκτελεστική νομοθεσία καταρτιζόταν κατά την επίσκεψη, δεν ήταν δυνατό να εκτιμηθεί σε ποιο βαθμό η μη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο είχε παρακωλύσει τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά τη δέσμευση και τη δήμευση ούτε ήταν σαφές αν η νομοθετική διαδικασία θα μπορούσε να υλοποιηθεί εγκαίρως δεδομένης της πολιτικής κατάστασης. Οι πραγματογνώμονες υπενθυμίζουν εκ νέου ότι η ταχεία θέση σε εφαρμογή αποτελεί τυπική προϋπόθεση για τη βελτίωση της συνεργασίας στο συγκεκριμένο τομέα εντός της ΕΕ.

5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

5.1. Διαθέσιμοι μηχανισμοί, ιδίως συνεργασία με την OLAF

5.1.1. Μέτρα εξασφάλισης της διαβίβασης πληροφοριών στην OLAF για προληπτική δράση

Στις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο, οι ελληνικές αρχές ανέφεραν ότι έχουν ανταλλαγή πληροφοριές με την OLAF για τους ακόλουθους φακέλους και περιπτώσεις:

- Λαθρεμπόριο προϊόντων καπνού (ΕΜΠ2913/1273/Ε0034/18-12-03)
- Αμοιβαία συνδρομή και πληροφοριακά δελτία για περιπτώσεις απάτης
- ΑΜ (Ε1753/611/Ε0034/22-6-99)
- Κοινές Τελωνειακές Επιχειρήσεις (διαταγές ανά περίπτωση)

Οι πληροφορίες αντηλλάγησαν βάσει του κανονισμού 515/97⁵⁶ περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων.

Το ΜΑΒ (Mutual Assistance Broker- Σύστημα Διαμεσολάβησης Αμοιβαίας Συνδρομής) ήταν ο δίαυλος διαβίβασης πληροφοριών για προληπτική δράση.

5.1.2. Ενημέρωση της OLAF για τα αποτελέσματα συναφών υποθέσεων

Οι αρμόδιες υπηρεσίες στην Ελλάδα, κύριοι φορείς των οποίων είναι το ΣΔΟΕ και η 33η Διεύθυνση Ελέγχου Τελωνείων, ενημερώνουν την OLAF στο πλαίσιο του οικείου εθνικού δικαίου. Κατά την ενημέρωση της OLAF, οι αρμόδιες εθνικές αρχές λαμβάνουν υπόψη τους σε κάθε περίπτωση τις απαιτήσεις του απορρήτου της έρευνας και της προστασίας των δεδομένων.

⁵⁶ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (ΕΚ) αριθ. 515/97, της 13 Μαρτίου 1997, περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων, ΕΕ L 82, 22.3.1997, σ. 1.

5.1.3. Ενδεχόμενος ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε ποινική έρευνα

Οι εκπρόσωποι της OLAF μπορούν να συμμετέχουν σε προπαρασκευαστικές πράξεις (συγκεκριμένα κατά την προανάκριση, διευκολύνοντας τις έρευνες με την παροχή και τη διασταύρωση πληροφοριών κλπ.) Ο ρόλος τους είναι συντονιστικός και συμβουλευτικός.

Τα ζητήματα πολιτικής αγωγής κρίνονται κατά περίπτωση σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 7 του 2ου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης PIF, η οποία κυρώθηκε στην Ελλάδα με τον νόμο 2803/2000, η Ελλάδα και η Επιτροπή συνεργάζονται στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες με την Αρχή προκειμένου να διευκολύνεται η διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών και να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική δράση κατά της απάτης.

5.1.4. Συμμετοχή υπαλλήλων της OLAF σε ποινική έρευνα

Οι ελληνικές αρχές ανέφεραν ότι οι υπάλληλοι της OLAF μπορούν να συμμετέχουν σε ποινική έρευνα, εφόσον βλάπτονται άμεσα τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Ωστόσο, δεν αναφέρθηκε αν αυτό είχε ήδη συμβεί.

5.1.5. Συμμετοχή της OLAF σε Κοινή Ομάδα Έρευνας (ΚΟΕ)

Βάσει των διατάξεων των νόμων α) 3663/2008 για τις κοινές ομάδες έρευνας και β) 2772/99 για την κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης «Νάπολη II» περί αμοιβαίας συνδρομής και συνεργασίας μεταξύ των τελωνειακών υπηρεσιών των κρατών μελών της Ε.Ε. (άρθρο 24), υπάρχει δυνατότητα συμμετοχής υπαλλήλων της OLAF σε Κοινή Ομάδα Έρευνας.

5.1.6. Εμπειρία με ΚΟΕ που ασχολούνται με την απάτη κατά των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Οι ελληνικές αρχές δεν έδωσαν πληροφορίες σχετικά με προηγούμενες ή σημερινές κοινές ομάδες έρευνας που ασχολούνται με την απάτη κατά των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

(Στις περιπτώσεις αποστολής εκπροσώπων της OLAF –οι οποίοι έχουν συντονιστικό ρόλο– σε τρίτες χώρες, στο πλαίσιο ερευνών ενός πληροφοριακού δελτίου AM, αρμόδιες για τη συνεργασία είναι οι Ελληνικές Υπηρεσίες Τελωνείων.)

5.1.7. Συντονισμός επαφών με την OLAF

Στην Ελλάδα, αρμόδια για το συντονισμό των επαφών με την OLAF σε συγκεκριμένες υποθέσεις είναι η τελωνειακή διοίκηση, δηλαδή το Τμήμα Ε -Πληροφορίες- της 33ης Διεύθυνσης Ελέγχου Τελωνείων. Όλα τα τμήματα της 33ης Διεύθυνσης συνεργάζονται και ανταλλάσσουν πληροφορίες με τις άλλες εθνικές διωκτικές Αρχές. Παράλληλα, το ΣΔΟΕ έχει αναλάβει και διαχειρισθεί σημαντικό αριθμό αιτήσεων της OLAF και συνεργάζεται με την OLAF σε θέματα απάτης και παρατυπιών εντός της ΕΕ καθώς και σε υποθέσεις λαθρεμπορίου.

5.1.8. Προσδοκίες όσον αφορά την υποστήριξη από την OLAF

Οι ελληνικές αρχές ανέφεραν ότι η υποστήριξη που αναμένεται από την OLAF άπτεται κυρίως της μεταφοράς της τεχνογνωσίας την οποία έχει αποκτήσει η OLAF από την πείρα της στον τομέα της διερεύνησης υποθέσεων απάτης κατά των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων.

5.2. Συμπεράσματα

- Ενώ η οργανωτική και νομική δομή των ελληνικών αρχών για τη διευκόλυνση της συνεργασίας με την OLAF φαινόταν ότι πληρούσε τυπικά τις απαραίτητες προϋποθέσεις, δεν παρουσιάσθηκαν πολλά αποτελέσματα κατά την επίσκεψη. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΔΟΕ, ο αριθμός των υποθέσεων με τις οποίες ασχολήθηκε το σώμα αυτό εντός πέντε ετών και αφορούσαν διαρθρωτικά ταμεία, άμεσες δαπάνες κλπ. ανήλθε σε 82, πράγμα το οποίο, κατά τη γνώμη της ομάδας αξιολόγησης, δεν φαίνεται να απηχεί τη σημασία της κοινοτικής χρηματοδότησης που έλαβε η Ελλάδα.
- Κατά την επίσκεψη της 33ης Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης, οι πραγματογνώμονες ενημερώθηκαν ότι εντός του 2010 υποβλήθηκαν περισσότερες από 3000 δηλώσεις βάσει του κανονισμού ΕΚ 1885/2005. Σε 17 περιπτώσεις μη δήλωσης, υπήρξε υπέρβαση του ανώτατου ορίου και, εν συνεχεία, επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις ύψους 253.000 ευρώ. Τα δεδομένα που αφορούν τις δηλώσεις διαβιβάζονται κάθε τρίμηνο στην Ομάδα Ελέγχου Ρευστών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Επίσης, η ομάδα πραγματογνωμόνων ενημερώθηκε σχετικά με τις κατασχέσεις τσιγάρων και καπνού το 2010 που ισοδυναμούσαν με 88 εκατ. ευρώ σε ειδικούς δασμούς και φόρους κατανάλωσης που δεν είχαν καταβληθεί.

6. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

6.1. Συστάσεις προς την Ελλάδα

Δεδομένης της παρούσας νομικής και οργανωτικής δομής και λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων των ελληνικών κυβερνητικών και διοικητικών υπηρεσιών, η ομάδα αξιολόγησης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η διάφοροι φορείς συνεργάζονται ικανοποιητικά εν γένει. Όλοι οι υπάλληλοι με τους οποίους υπήρξε συνάντηση επέδειξαν υψηλό επαγγελματικό φρόνημα να αφοσίωση στα καθήκοντά τους.

Ωστόσο, η ομάδα αξιολόγησης θεωρεί σκόπιμο να προβεί σε ορισμένες υποδείξεις προς τις ελληνικές αρχές οι οποίες συνοψίζονται από τους πραγματοποιώμενες στις ακόλουθες συστάσεις:

1. Θα πρέπει να εφαρμοσθούν ταχέως τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη βελτίωση του συστήματος καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος, π.χ. η σύσταση της Υπηρεσίας Οικονομικού Εγκλήματος (ΥΟΕ) ή ο διορισμός Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος (βλ. 2.3.1.)⁵⁷
2. Θα πρέπει να καταρτισθεί συντονισμένο και στρατηγικό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος (βλ. 2.3.1)⁵⁸
3. Θα πρέπει να εφαρμοσθεί αυστηρή μέθοδος διαχείρισης επιδόσεων σε όλους τους κλάδους της επιβολής της νόμου και της δικαιοσύνης. Τουλάχιστον, πρέπει να παρέρχονται επαρκή στοιχεία για τη διαχείριση υπό μορφή στατιστικών και βασικών δεικτών (βλ. 2.3.1)

⁵⁷ Η ομάδα αξιολόγησης σημείωσε τη σημαντική πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση αυτής της σύστασης. Ωστόσο, αποφάσισε να την διατηρήσει ως έχει, απεικονίζοντας την κατάσταση κατά την επίσκεψη και τονίζοντας, ταυτόχρονα, τις προσπάθειες της Ελλάδας.

⁵⁸ Η ομάδα αξιολόγησης ενημερώθηκε για την πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση αυτής της σύστασης και πληροφορήθηκε από τις ελληνικές αρχές τις ακόλουθες εξελίξεις:

- α) Με το άρθρο 1 του νόμου 3943/2011 δημιουργήθηκε εθνικό επιχειρησιακό πρόγραμμα καταπολέμησης της φοροδιαφυγής.
- β) Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 4022/2011 (εκδίκαση πράξεων διαφθοράς πολιτικών κλπ), εισαγγελέας πρωτοδικών διενεργεί προκαταρκτική εξέταση των σοβαρών εγκλημάτων διαφθοράς, η οποία πρέπει να ολοκληρώνεται εντός δύο μηνών το πολύ.

4. Θα πρέπει να συνεχισθεί η ενίσχυση των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων όσον αφορά την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος (βλ. 2.3.1) ⁵⁹
5. Θα πρέπει να εξετασθεί το ενδεχόμενο να καταρτισθεί ειδικό ταχύρρυθμο πρόγραμμα υψηλού δυναμικού ώστε να αποκτήσουν οι νέοι προσοντούχοι επαγγελματίες προοπτική σταδιοδρομίας και ταυτόχρονα να βελτιωθούν οι επιδόσεις του συνολικού συστήματος καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος (βλ. 2.3.5)
6. Θα πρέπει να εξετασθεί η διεύρυνση της προσέγγισης των σχετικών υπηρεσιών, ούτως ώστε να ενσωματωθεί μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος, συμπληρωματική της δράσης κατά του φορολογικού εγκλήματος η οποία κυριαρχεί σήμερα (βλ. 2.3.1)
7. Θα πρέπει να ενισχυθεί η επιμόρφωση των αστυνομικών σχετικά με το οικονομικό έγκλημα (βλ. 2.3.4)
8. Θα πρέπει να εξετασθεί η πρόβλεψη αφενός ειδικής εκπαίδευσης για τους οικονομικούς ανακριτές και αφετέρου τυπικής διαδικασίας πιστοποίησης ⁶⁰ για τους εν λόγω ειδικευμένους λειτουργούς (βλ. 2.3.4)
9. Θα πρέπει να δημιουργηθούν συγκεκριμένοι δίαυλοι για την επιμόρφωση εισαγγελέων όσον αφορά το οικονομικό έγκλημα και τη διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών (βλ. 2.3.4)
10. Προκειμένου να αντιμετωπισθεί ουσιαστικά το οικονομικό έγκλημα, τα δικαστήρια θα πρέπει να εξετάσουν τη διεξοδική αναδιοργάνωση των υπαρχουσών διαδικασιών και την εισαγωγή σύγχρονης διαχείρισης στις εισαγγελικές και δικαστικές υπηρεσίες (βλ. 2.3.3)
11. Θα πρέπει να εξασφαλισθεί ότι η ολοκληρωμένη διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών αποτελεί τον κανόνα για τη διερεύνηση του σοβαρού, οργανωμένου και οικονομικού εγκλήματος (βλ. 2.3.1)
12. Θα πρέπει, λαμβανομένης υπόψη της επιτευχθείσας προόδου στον τομέα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, να καλυφθούν ταχέως οι αδυναμίες που περιγράφονται στη δέκατη έκθεση παρακολούθησης της τρίτης αμοιβαίας αξιολόγησης της Ελλάδας από την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) (βλ. 2.1.1.4, 2.3.3)
13. Θα πρέπει – παρά το ισχύον καθεστώς επιβολής διοικητικών κυρώσεων – να εξετασθεί το ενδεχόμενο να θεσπισθεί η ποινική ευθύνη των νομικών προσώπων, προκειμένου να κινούνται διώξεις σε περιπτώσεις σοβαρών και οργανωμένων εγκλημάτων (βλ. 2.3.2)

⁵⁹ Η ομάδα αξιολόγησης αναγνωρίζει την πρόοδο σε αυτό το σημείο αλλά αποφάσισε να διατηρήσει το κείμενο ως έχει, απεικονίζοντας την κατάσταση και τις πληροφορίες που υπήρχαν κατά την επίσκεψη.

⁶⁰ Οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν ότι μετά την επίσκεψη ξεκίνησαν οι διαδικασίες για την πιστοποίηση 2.335 οικονομικών ανακριτών για το Υπουργείο Οικονομικών μέσω γραπτών εξετάσεων (μέρος αυτής της διαδικασίας αφορά το ΣΔΟΕ). Η πρώτη γραπτή εξέταση έγινε στις 18 Φεβρουαρίου 2012 και επελέγησαν 257 οικονομικοί ανακριτές. Ταυτόχρονα, γίνονται μαθήματα σε ειδικούς τομείς οικονομικού εγκλήματος, π.χ. νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές ενέργειες, στο πλαίσιο της ειδικής ομάδας της Επιτροπής για την Ελλάδα.

14. Θα πρέπει να αναθεωρηθούν οι μέθοδοι διαχείρισης που χρησιμοποιούν οι εισαγγελικές και δικαστικές υπηρεσίες (βλ. 2.3.2)
15. Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η προσέγγιση της προληπτικής δράσης για τη διερεύνηση οικονομικών εγκλημάτων και των οικονομικών πτυχών των εγκλημάτων, όπως διαπιστώθηκε στην Περιφερειακή Διεύθυνση Θεσσαλονίκης του ΣΔΟΕ (βλ. 2.3.2)
16. Θα πρέπει να εξετασθεί η δημιουργία κεντρικού αρχείου τραπεζικών λογαριασμών, ούτως ώστε να διευκολύνεται η ταχεία αντίδραση του χρηματοπιστωτικού τομέα (βλ. 3.6.1)
17. Θα πρέπει να συνεχισθεί η δημιουργία του Εθνικού Κτηματολογίου προκειμένου να παρέχονται ενημερωμένα και επίκαιρα στοιχεία για την ιδιοκτησία και άλλα δεδομένα ακίνητης περιουσίας (βλ. 3.6.1)
18. Θα πρέπει να ολοκληρωθεί ταχέως η διαδικασία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο του Πρωτοκόλλου της Σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ (βλ. 3.3.1)
19. Θα πρέπει να ολοκληρωθεί ταχέως η διαδικασία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των ακόλουθων πράξεων της ΕΕ:
 - Απόφαση πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ του Συμβουλίου
 - Απόφαση πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου
 - Απόφαση πλαίσιο 2006/960/ ΔΕΥ του Συμβουλίου (βλ. 4.3)
20. Θα πρέπει να συνεχισθεί η διαδικασία κύρωσης της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας («Σύμβαση της Βαρσοβίας») (βλ. 4.3)
21. Θα πρέπει να εξετασθεί μια κεντρική και ενιαία προσέγγιση της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (βλ. 4.1.1.8, 4.3)
22. Θα πρέπει να προωθηθεί η παρουσία Ελλήνων υπαλλήλων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου στην Ευρώπη όχι μόνο ως υπαλλήλων συνδέσμων αλλά π.χ. ως αποσπασμένων εθνικών πραγματογνωμόνων, οι οποίοι εν συνεχεία θα διαβιβάζουν τα αντλούμενα διδάγματα στη νέα μονάδα καταπολέμησης της οικονομικού εγκλήματος (βλ. 3.6.5) ⁶¹
23. Θα πρέπει να δοθεί συνέχεια στις συστάσεις της παρούσας έκθεσης δέκα οκτώ μήνες μετά την αξιολόγηση και να υποβληθεί έκθεση στην Ομάδα Γενικών Υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένων των αξιολογήσεων (GENVAL).

⁶¹ Το ΣΔΟΕ ενημέρωσε μετά την επίσκεψη ότι προτίθεται να ενισχύσει την παρουσία του στην ΕΥΡΩΠΟΛ με την τοποθέτηση αξιωματικού συνδέσμου και την απόσπαση μελών προσωπικού ως εθνικών εμπειρογνομόνων.

6.2. Συστάσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη, τα όργανα και τους οργανισμούς της

24. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μελετήσουν τη λειτουργία της νέας Μονάδας Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (ΜΕΔΠΚ) εντός της προσφάτως συγκροτηθείσας Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (βλ. 2.1.1.4.3)
25. Θα πρέπει να ελέγχεται η συμπληρωματικότητα των φορέων της ΕΕ, όπως της Ευρωπόλ και της OLAF, ούτως ώστε να αποφεύγονται οι αντιπαραγωγικές παρενέργειες στις εν εξελίξει έρευνες και να αξιοποιούνται πλήρως οι δυνατότητες του ισχύοντος νομικού πλαισίου (βλ. 3.6.4)
26. Θα πρέπει να μελετηθεί η ενσωμάτωση από την Ελλάδα ολοκληρωμένων προσωπικών χρηματοοικονομικών πληροφοριών για τα ΠΕΠ στη ΜΔΧΠ ως ενδεχόμενο μοντέλο εφαρμογής (βλ. 3.6.4)

ANNEX A: PROGRAMME FOR THE ON-SITE VISIT

TUESDAY, 29 MARCH 2011

9:00 - 10.00	Ministry of Justice Transparency & Human Rights (Welcome of the evaluation team)
10.30 – 12.00	Court of First Instance of Athens
12.30 – 14.00	Court of Appeal of Athens
14.30 - 16.30	Lunch
17.00 – 19.00	Ministry of Citizen Protection - Hellenic Police Headquarters Public Security Division – Section 2 of Economic Crimes

WEDNESDAY, 30 MARCH 2011

09.30 - 11.30	Ministry of Finance – DG of Customs & Excise Duties, Directorate of Customs Law Enforcement
12.00 - 14.00	Bank of Greece
14.30 – 16.30	Lunch
17.00 – 19.00	Ministry of Finance – Financial and Economic Crime Unit of Athens (SDOE)

THURSDAY, 31 MARCH 2011

Morning	Transfer to Thessaloniki
10. 00 - 12.00	Court of Appeal of Thessaloniki
12.30 - 14.00	Financial and Economic Crime Unit of Thessaloniki (SDOE)
14.30	Lunch
Afternoon	Transfer to Athens

FRIDAY, 1 APRIL 2011

09.00 - 11.00	Anti-Money Laundering and Anti-Terrorism Financing Commission
11.30– 12.30	Ministry of Justice Transparency & Human Rights, Wrap-up meeting
Afternoon	Departure of expert team

ANNEX B: LIST OF PERSONS INTERVIEWED/MET

1) MINISTRY OF JUSTICE TRANSPARENCY & HUMAN RIGHTS

- Mr Athanasios Ksiros, General Secretary
- Mr Georgios Christodoulou, Judge by the Court of Appeal
- Mrs Eugenia Kyvelou, Public prosecutor by the Court of First Instance
- Mr Ioannis Androulakis, Legal Expert
- Mrs Eytichia Filippaki, Head of the General Directorate of Legislative Coordination & of Special Legal Affairs
- Mrs Kaiti Nikou, Head of the Directorate of Legislative Coordination & of Special Legal Affairs
- Mrs Panagiota Karatzaféri, Head of Section of EU Matters
- Mrs Athanasia Founta, Hellenic Police Headquarters, Public Security Division – Section 2 of Economic Crimes
- Mr Aristomenis Binis, Financial and Economic Crime Unit of Athens (SDOE)
- Mrs Ioanna Voulgaraki, Official, Section of EU Matters

2) PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE, COURT OF FIRST INSTANCE OF ATHENS

- Mrs Eleni Skeparnia, Public Prosecutor at the Court of First Instance
- Mrs Eleni Siskou, Public Prosecutor at the Court of First Instance
- Mrs Stavroula Koutoulakou, Public Prosecutor at the Court of First Instance
- Mr Charalampos Tzonis, Public Prosecutor at the Court of First Instance
- Mr Dimitrios Prokopiou, Public Prosecutor at the Court of First Instance
- Mrs Eugenia Kyvelou, Public Prosecutor at the Court of First Instance
- Mr Dimitrios Zimianitis, Public Prosecutor at the Court of First Instance

3) PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE, COURT OF APPEAL OF ATHENS

- Mr Ioannis Sakellakos, Public Prosecutor at the Court of Appeal, Head of the Public Prosecutor's Office of the Court of First Instance of Athens
- Mr Evangelos Pantioras, Public Prosecutor at the Court of Appeal, Head of the Section of Extraditions and of Mutual Assistance

- Mr Vasileios Pliotas, Public Prosecutor at the Court of Appeal, Head of the Section of Execution of Sentences
- Mrs Eustathia Spyropoulou, Public Prosecutor at the Court of Appeal
- Mrs Anna Zairi, Public Prosecutor at the Court of Appeal, Section of Extraditions and of Mutual Assistance
- Mr Ioannis Angelis, Public Prosecutor at the Court of Appeal, Section of Extraditions and Mutual Assistance,
- Mr Isidoros Dogiakos, Vice Public Prosecutor at the Court of Appeal
- Mr Syridon Mouzakitis, Vice Public Prosecutor at the Court of Appeal
- Mr Georgios Gerakis, Vice Public Prosecutor at the Court of Appeal
- Mr Panagiotis Athanasiou, Vice Public Prosecutor at the Court of Appeal
- Mrs Christina Lymperi, Secretary, Section of Extraditions and of Mutual Assistance

4) MINISTRY OF CITIZEN PROTECTION - HELLENIC POLICE HEADQUARTERS

PUBLIC SECURITY DIVISION

- Mrs Athanasia Founta, Deputy head of the Division
- Mr Panagiotis Koumpoulas
- Mr Evaggelia Vamvakaki
- Mr Georgios Grammatikakis

INTERNATIONAL POLICE CO-OPERATION DIVISION

- Mrs Zaharoula Tsirigoti
- Mr Anagnou Georgios

PASSPORTS' DIVISION

- Mr Georgios Dedemadis

NATIONAL SECURITY DIVISION

- Mr Ilias Paliogiorgos

IT DIVISION

- Mr Christos Tsitsimpikos

CRIMINAL INVESTIGATION DIVISION

- Mrs Georgia Arvanitidou

CONFRONTATION OF SPECIFIC CRIMES OF VIOLENCE

- Mr Thanos Loukas

SECURITY DIVISION OF ATTICA

- Mr Konstantinos Ragos
- Mrs Eleni Karatasiou

COAST GUARD

- Mr Nikolaos Sompanis

5) MINISTRY OF FINANCE – DG OF CUSTOMS & EXCISE DUTIES

DIRECTORATE OF CUSTOMS LAW ENFORCEMENT

- Mrs Anastasia Spilioti, Head of Directorate 33, Customs Law Enforcement
- Mrs Ageliki Matsouka, Directorate 33, Head of Section B
- Mrs Zafeiria Athanasaki, Directorate 33, Section F
- Mr Sotiris Velentzas, Directorate 33, Section E
- Mr Konstantinos Gonos, Directorate 33, Section E

6) BANK OF GREECE

DEPARTMENT FOR THE SUPERVISION OF CREDIT & RELATED FINANCIAL INSTITUTIONS

MONEY LAUNDERING PREVENTION DIVISION

- Mr Themistoklis Antoniou, Deputy Head of Department
- Mr Antonios Vlissidis

7) MINISTRY OF FINANCE - FINANCIAL AND ECONOMIC CRIME UNIT OF ATHENS (SDOE)

A. DIRECTORATE OF ADMINISTRATIVE SUPPORT

- Mrs Efthalia Xatzioannidou, Deputy Head of the Directorate
- Mr Ioannis Mavrodontis, Head of Section of Mutual Administrative Assistance

B. DIRECTORATE FOR PLANNING & COORDINATION OF AUDITS

- Mr Nikolaos Lekkas, Head of the Directorate
- Mr Zompolas Antonios, Deputy Head of the Directorate
- Mr Stavros Thomadakis, Head of Section of Tax Audits

C. DIRECTORATE FOR SPECIAL CASES

- Mr Evangelos Karamanos (coordinator of discussions), Head of the Directorate
- Mrs Ioanna Gioti, Deputy Head of the Directorate
- Mrs Panagiota Tsirka, Section A'

- Mr Aristomenis Binis, Mr Georgios Emmanouil, Mrs Xaido Veliouri, Section of Assets' Recovery

D. REGIONAL DIVISION OF ATTICA

- Mr Panagiotis Mandouvalos, Deputy Head of the Directorate
- Mr Theodoros Floratos, Vice Head of the Directorate
- Mr Georgios Papadopoulos
- Mr Eustathios Tsirbas

8) PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE, COURT OF APPEAL OF THESSALONIKI

- Mr Panagis Giannakis Public Prosecutor by the Court of Appeal, Head of the Public Prosecutor's Office of the Court of First Instance of Athens
- Mr Eirini Apostolou, Public Prosecutor by the Court of Appeal
- Mr, Charalampos Vourliotis, Public Prosecutor by the Court of Appeal, Section of Extraditions and of Mutual Assistance
- Mrs Kallitropia Dakou, Secretary, Section of Extraditions and of Mutual Assistance
- Mrs Aikaterini Kakali, Secretary, Section of Extraditions and of Mutual Assistance

9) FINANCIAL AND ECONOMIC CRIME UNIT OF THESSALONIKI (SDOE)

A. DIRECTION OF CENTRAL MACEDONIA DISTRICT

- Mr Mavridis Demetrios, Director
- Mr Athanasios Athanasiadis, Vice Director
- Mr Gavris Charalambos, Head of 1st Section
- Mr Demetrios Trantas, Head of 2nd Section
- Mr Ioannis Markovits

B. OPERATIONAL DIRECTION IN SPECIAL CASES OF THESSALONIKI

- Mr Fotios Savvidis, Vice Director
- Mrs Meropi Voyatzi, Head of Department
- Mr Nikolaos Konstantinidis, Head of Department
- Mr Isaak Geogiadis, Head of Department

**10) ANTI-MONEY LAUNDERING, COUNTER-TERRORIST FINANCING AND SOURCE OF FUNDS
INVESTIGATION AUTHORITY**

- Mr Panagiotis Nikoloudis, Chairman of the Authority
- Mr Vassileios Sarris, General Director
- Mrs Ourania Andritsi, Head of Administration & Finance Department
- Mrs Koutsouri Sophia, Head of the Research & International Relations Dep.
- Mr Mavraganis Georgios, Head of the Criminal Intelligence Department
- Mr Flokas Elias, Head of the Information Technology Department

11) MINISTRY OF JUSTICE (WRAP-UP MEETING)

- Mr Athanasios Ksiros, General Secretary
- Mr Georgios Christodoulou, Judge by the Court of Appeals
- Mrs Eugenia Kyvelou, Public prosecutor by the Court of First Instance
- Mrs Eytichia Filippaki, Head of the General Directorate of Legislative Coordination & of Special Legal Affairs
- Mrs Kaiti Nikou, Head of the Directorate of Legislative Coordination & of Special Legal Affairs
- Mrs Athanasia Founta, Hellenic Police Headquarters, Public Security Division, Section 2 of Financial Crimes
- Mrs Panagiota Tsirka, Financial and Economic Crime Unit of Athens (SDOE)
- Mrs Ioanna Voulgaraki, Official, Section of EU Matters

ANNEX C: LIST OF ABBREVIATIONS/GLOSSARY OF TERMS

ACRONYM ABBREVIATION TERM	ACRONYM IN THE ORIGINAL LANGUAGE	ENGLISH TRANSLATION/EXPLANATION
AM message	-/-	Customs irregularities message, sent by OLAF
AML/CTF	-/-	Anti-Money Laundering/Counter Terrorism Financing
ARO	-/-	Asset Recovery Office
AWF	-/-	Analysis Work File
BoG	-/-	Bank of Greece
CARIN	-/-	Camden Assets Recovery Inter-Agency Network
CPC	-/-	Criminal Procedure Code
EJN	-/-	European Judicial Network
EKDD	-/-	National Centre for Public Administration Training Institute
ELO	-/-	Europol Liaison Officer
ELTE	-/-	Accounting and Auditing Standards Oversight Board
ENA	<i>École Nationale d'Administration</i>	French National School of Administration
EPS	-/-	Economic Police Service
EU	-/-	European Union
FATF	-/-	Financial Action Task Force
FD	-/-	Framework Decision
FIU	-/-	Financial Intelligence Unit
FPU	-/-	Financial Crime Prosecution Unit
FSU	-/-	Financial Sanctions Unit
HCMC	-/-	Hellenic Capital Market Commission

RESTREINT UE/EU RESTRICTED

ACRONYM ABBREVIATION TERM	ACRONYM IN THE ORIGINAL LANGUAGE	ENGLISH TRANSLATION/EXPLANATION
ICIS	-/-	Integrated Customs Information System
IRS	-/-	Internal Revenue Service
JIT	-/-	Joint Investigation Team
MDG	-/-	Multidisciplinary Group on Organised Crime
MS	-/-	(EU) Member-State
MTIC	-/-	Missing Trader Intra-Community
OCTA	-/-	Organised Crime Threat Assessment
OLAF	<i>Office européen de lutte anti-fraude</i>	European Anti-Fraud Office
PC	-/-	Penal Code
PEP	-/-	Politically exposed person
PISC	-/-	Private Insurance Supervisory Committee
ROCTA	-/-	Russian Organised Crime Threat Assessment
S.E.Y.Y.O.	-/-	The Training School of the Ministry of Economy and Finance
SAR	-/-	Suspicious Activity Report
SDOE	-/-	Financial and Economic Crime Unit
SFIU	-/-	Source of Funds Investigation Unit
STR	-/-	Suspicious Transaction Report
VAT	-/-	Value Added Tax
